

Ը.00.01 – ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ

Տնտեսագիտության տեսության առարկան և մեթոդը

Տնտեսագիտության տեսության առարկան: Տնտեսագիտության տեսությունը որպես գիտություն: Նրա տարբեր սահմանումները և զարգացման ուղղությունները: Տնտեսագիտական մտածելակերպի ձևավորումը: Տնտեսագիտության տեսության ժամանակակից ընկալումները, ուսումնասիրման շրջանակները:

Տնտեսագիտության տեսության ֆունկցիաները: Տնտեսագիտական մտածելակերպի ձևավորումը (տնտեսական մարդ): Տնտեսական երևույթների իմացության անհրաժեշտությունը: Տնտեսագիտության տեսության ճանաչողական, մեթոդաբանական, գործնական ֆունկցիաները և դրանց նշանակությունը:

Տնտեսագիտության տեսության ուսումնասիրության մեթոդները: Մեթոդ և մեթոդաբանություն հասկացությունները: Մետաֆիզիկա և դիալեկտիկա: Դիալեկտիկայի մեթոդները: Ուղիղ և հակադարձ կապի մեթոդը: Այլ հավասար պայմանների սկզբունքը: Պոզիտիվային և նորմատիվային տնտեսագիտություն: Տնտեսագիտական մտածելակերպի հիմնական սկզբունքները:

Տնտեսագիտության տեսության տեղն ու դերը տնտեսական գիտությունների համակարգում: Տնտեսագիտական գիտությունների դասակարգման տարբեր մոտեցումները: Տնտեսագիտության տեսություն, ընդհանուր, ճյուղային, ֆունկցիոնալ, պատմատնտեսագիտական, խառը տնտեսական գիտություններ: Միկրոտնտեսագիտություն: Մակրոտնտեսագիտություն: Համաշխարհային տնտեսագիտություն:

Տնտեսագիտության տեսության և մյուս գիտությունների փոխադարձ կապը: Փիլիսոփայությունը և տնտեսագիտությունը: Պատմությունը և տնտեսագիտությունը: Սոցիոլոգիան և տնտեսագիտությունը: Հոգեբանությունը և

տնտեսագիտությունը: Իրավագիտությունը և տնտեսագիտությունը: Բնագիտությունը և տնտեսագիտությունը:

Տնտեսագիտության տեսությունը և տնտեսական քաղաքականությունը: Տնտեսագիտության տեսական և գործնական նշանակությունը:

Տնտեսագիտության ելակետային հասկացությունները

Տնտեսական կատեգորիաները և օրենքները: Տնտեսական կատեգորիայի սահմանումը: Տնտեսական կատեգորիաների համակարգը: Տնտեսական օրենքի բնութագրումը: Տնտեսական օրենքների համակարգը:

Պահանջմունք: Պահանջմունքի բովանդակությունը: Բարիքի բնութագրումը: Բարիքի տեսակները: Նյութական, հոգևոր, ինտելեկտուալ, ինֆորմացիոն բարիք: Ռեսուրսների տնտեսագիտական բովանդակությունը: Ռեսուրսների տեսակները: Ռեսուրսների հազվագյուտությունը, սահմանափակվածությունը: Ռեսուրսների ծախսերի բովանդակությունը և այլընտրանքային բովանդակությունը:

Սեփականություն: Սեփականությունն իբրև իրավունքի օբյեկտ: Սեփականությունը որպես տնօրինման, օգտագործման և յուրացման գործընթացների համադրության: Սեփականության իրավունքի տնտեսական իրացումը: Սեփականության ձևերը և դրանց էվոլյուցիան: Սեփականաշնորհում:

Տնտեսական արդյունավետությունը: Տնտեսական արդյունավետությունը և աշխատանքի հասարակական բաժանումը: Բացարձակ և համեմատական առավետությունների օրենքը: Արդյունավետությունն ըստ Պարետտոյի:

Փողի ծագումը և էությունը: Աշխատանքի հասարակական բաժանումը և փոխանակության զարգացումը: Բարիքների արժեքների չափակցման միավորի (կամ էտալոնի) ընտրության խնդիրը: Փողի ծագումը և ֆունկցիաները: Փողի էության դասական և քեյնսյան մեկնաբանությունները: Փողի մետաղային, տեխնիկական միջոցի, նոմինալիստական, քանակային մոտեցումները:

Արժեքի (գնի) տեսությունը: Բարիքի արժեքի բովանդակությանը (տարբեր մոտեցումներ): Այլընտրանքային արժեքի տեսությունը: Արժեքի աշխատան-

քային տեսությունը և Սմիթի դրզման: Սահմանային օգտակարության տեսությունը: Սահմանային օգտակարության նվազման օրենքը: Սմիթի պարադոքսը: Արժեքի մեծությունն ըստ սահմանային օգտակարության տեսության: Մարշալի տեսությունը: Բազմագործոնային վերլուծության տեսությունը: Բարիքի արժեքի (կամ գնի) մեծությունն ըստ բազմագործոնային վերլուծության տեսության:

Արտադրության հիմքերը, գործոնները և արդյունքները

Արտադրությունը և նրա կառուցվածքը: Արտադրության և արդյունքի բովանդակությունը: Ի՞նչ արտադրել, ինչպե՞ս: Ո՞ւմ համար արտադրել: Արտադրության կառուցվածքը: Արտադրության ճյուղային և տարածքային կառուցվածքը:

Արտադրության գործոնները: Արտադրության գործոնների դասակարգումը: Կապիտալը որպես գործոն և նրա էությունը: Աշխատանքը որպես գործոն և նրա առանձնահատկությունը: Հողը որպես գործոն և նրա բովանդակությունը: Ձեռնարկատիրությունը որպես գործոն: Ինֆորմացիան որպես գործոն: Արտադրական հնարավորությունների կորը: Կորի տեղաշարժերը պայմանավորող գործոնները:

Արտադրության գործոնների ֆունկցիոնալ կախվածությունը: Արտադրական ֆունկցիան: Սահմանային արտադրողականության տեսությունը: Սահմանային արդյունքը: Արտադրության գործոնների օգտագործման արդյունավետությունը:

2. ՄԻԿՐՈՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

Շուկայական տնտեսակարգը

Տնտեսական համակարգի էությունը: Տնտեսական համակարգի բնութագրումը և դրա տարբեր մեկնաբանությունները: Վարչահրամայական համակարգ: Շուկայական տնտեսակարգը և դրա տարբեր բնորոշումները: Շուկայական համակարգի դրական և բացասական կողմերը:

Շուկայի հիմնական տարրերը: Գինը որպես շուկայի տարր: Գնի ֆունկցիա-

ները: Գների համակարգը, ճկունությունը և կարգավորման արագությունը: Գնի ներքին և վերին սահմանը: Գնային խտրականություն: Պահանջարկը և առաջարկը որպես շուկայի տարր: Մրցակցությունը որպես շուկայի տարր:

Շուկայի ֆունկցիաները և գործունեության սկզբունքները: Շուկայի կարգավորիչ, գնագոյացման, միջնորդային, խթանիչ, տեղեկատվական ֆունկցիաների էությունը: Շուկայի գործունեության սկզբունքները (տնտեսավարող սուբյեկտների իրավահավասարությունը, տնտեսական գործունեության ինքնակարգավորումը, ազատ գնագոյացումը, պայմանագրային հարաբերությունների ազատությունը, ինքնաձախսա-ձածկումը, տնտեսական պատասխանատվությունը և սպառողի գերակայությունը):

Շուկայի կառուցվածքի և ենթակառուցվածքի ընդհանուր բնութագիրը: Շուկան որպես բարդ օրգանիզմ և նրա դասակարգման անհրաժեշտությունը: Շուկայի օբյեկտները և սուբյեկտները: Տնային տնտեսություն, ֆիրմա (ձեռնարկություն), պետություն (կառավարություն): Շուկայի դասակարգման չափանիշներն ըստ ապրանքների սպառողական հատկանիշների, մրցակցության ձևի, կարգավորման եղանակի, շուկայական սուբյեկտների տարածքային հատկանիշների, հագեցվածության և օրինականության աստիճանի: Շուկայի ենթակառուցվածքը:

Պահանջարկի և առաջարկի տեսություն

Պահանջարկի բնույթը: Պահանջարկի տնտեսական օրենքը և դրա գործողության մեխանիզմը: Անհատական և շուկայական պահանջարկ: Պահանջարկի կորը: Պահանջարկի և պահանջարկի մեծության փոփոխության վրա ազդող գործոնները: Պահանջարկի գին հասկացությունը: Եկամտի էֆեկտը և փոխարինման էֆեկտը:

Առաջարկի բնույթը: Առաջարկի տնտեսական օրենքը և դրա գործողության մեխանիզմը: Անհատական և շուկայական առաջարկ: Առաջարկի կոր: Առաջարկի և առաջարկի մեծության փոփոխության վրա ազդող գործոնները: Առաջարկի գին հասկացությանը:

Պահանջարկի և առաջարկի փոխհարաբերությունները: Պահանջարկի և առաջարկի տնտեսական օրենքը և դրա գործողության մեխանիզմը: Հավասարակշռված գին: Պահանջարկի և առաջարկի կորերի տեղաշարժը: Պահանջարկի առաձգականությունն ըստ գնի: Պահանջարկի առաձգականությունն ըստ եկամտի: Առաջարկի առաձգականություն: Առաձգականության գործակիցները: Ա. Մարշալի «Քաղաքատնտեսության սկզբունքները» աշխատությունը:

Սպառողական վարքագծի տեսությունը

Սպառման էությունը: Սպառման և արտադրության կապը: Սպառման և արտադրության փոխհարաբերության տարբեր մեկնաբանությունները:

Սպառողական վարքագծի էությունը: Սպառողական նախասիրությունները և սպառողական ընտրությունը: Սպառողական վարքագծի ձևավորումը և դրա վրա ազդող գործոնները: Սահմանային օգտակարությունը և սպառողական վարքագիծը: Անտարբերության կորը և նրա տնտեսագիտական բովանդակությունը: Սահմանային օգտակարության առավելագույնի հասցնելու խնդիրը: Բյուջետային սահմանափակումը և սպառողական վարքագիծը: Սպառողական ավելցուկ: Սպառողի հավասարակշռությունը:

Կապիտալի շուկան և տոկոսը

Կապիտալի բնույթը: Արտադրության այլընտրանքային մեթոդը և կապիտալը (իրային և ոչ իրային): Կապիտալ բարիքի դրսևորման ձևերը (ֆիզիկական, կապիտալ ծառայություն, փոխառու միջոցներ): Կապիտալի զուտ արտադրողականությունը: Կապիտալի հազվագյուտությունն իբրև առանցքային հատկություն:

Կապիտալի շուկայի բովանդակությունը էությունը: Կապիտալի նկատմամբ պահանջարկը: Կապիտալի սահմանային արտադրողականությունը: Կապիտալի առաջարկը: Կապիտալի շարժի դրսևորման ձևերը: Կապիտալի առաջարկի և պահանջարկի հարաբերակցությունը: Տոկոսը որպես հավասարակշռության գին: Տոկոսը որպես եկամուտ և որպես ծախս: Տոկոսի

անվանական և իրական մակարդակ (Ֆիշերի բանաձև):

Կապիտալի շարժի ձևերը: Փոխատվական հարաբերությունների առաջացման դրդապատճառները: Փոխատվության աղբյուրները: Փոխատվությունը որպես կապիտալ միջոցների արդյունավետ օգտագործման ձև:

Արժեթղթերի շուկայի էությունը և կառուցվածքը: Արժեթղթերի տեսակների էվոլյուցիան: Բաժնետոմս, դիվիդենտ, վերահսկիչ ծրար, պարտատոմս, մուրհակ, ավանդային և խնայողական սերտիֆիկատներ: Արժեթղթերի շուկայի ֆունկցիաները: Արժեթղթերի առաջնային և երկրորդային շուկան: Ֆոնդային բորսան և նրա ֆունկցիաները: Արժեթղթերի կուրսը կամ իրական արժեքը և նրա վրա ազդող գործոնները: Արժեթղթերի ֆոնդային ինդեքսները:

Աշխատանքի շուկան և աշխատավարձը

Աշխատանքի շուկայի բնորոշ գծերը: Աշխատանքի շուկայի ձևավորման պայմանները: Աշխատանքի շուկայի առանձնահատկությունները: Աշխատանքի շուկայի վերաբերյալ տեսությունները: Աշխատանքի առաջարկը և պահանջարկը որպես ածանցյալ առաջարկ և պահանջարկ:

Աշխատավարձի էությունը: Աշխատավարձը որպես գործոնային եկամուտ: Աշխատավարձի մեծությունը որոշող գործոնները: Աշխատավարձը որպես հավասարակշռության գին: Արդյունավետ աշխատավարձ:

Աշխատավարձի ձևերը և համակարգերը: Աշխատավարձի ժամանակավարձային և գործավարձային ձևերը; Աշխատավարձի տարբերակումը և նրա սոցիալ-տնտեսական հետևանքները: Աշխատանքի ոչ դրամական բնութագրիչները (պայմանները, հեղինակությունը և աշխատանքի այլ՝ ոչ դրամական բնութագրիչներ՝ արտոնություններ և պարտադրված նպաստներ):

Աշխատավարձի մակարդակի հիմնախնդիրները: Անվանական և իրական աշխատավարձ: Աշխատավարձը որպես ծախս: Նվազագույն աշխատավարձ: Մոնոպսոնիան և նվազագույն աշխատավարձ: Արհմիությունների դերը աշխատավարձի կարգավորման գործում:

Հողային ռեսուրսների շուկան և ռենտան

Գյուղատնտեսության առանձնահատկությունը: Գյուղատնտեսական արտադրության բովանդակությունը և առանձնահատկությունները: Հողը որպես արտադրության գործոն և նրա էական տարբերությունը մյուս գործոններից: Հողասեփականությունը և հողօգտագործումը:

Հողի շուկա: Հողի նկատմամբ ածանցյալ առաջարկ և պահանջարկ: Հողի ոչ էլաստիկ առաջարկը: Դասական և ոչ դասական մոտեցումների տարբերությունը:

Ռենտայի փնտրեսագիտական բովանդակությունը: Հողային ռենտայի դասական մոտեցում: Քվազի ռենտա: Դիֆերենցիալ ռենտայի տեսություն: Հողի սահմանափակվածություն: Հողի բերրիության և տեղադիրքի տարբերությունները: Հողային ռենտայի նոր դասական մոտեցում: Ռենտան որպես գործոնային եկամուտ: Ռենտան որպես ծախս:

Հողի գինը: Հողի գնի պրոբլեմը տնտեսագիտության մեջ: Հողի գնի հաշվարկումը: Հողի տնտեսական գնահատումը և կադաստրը: Հողի օգտագործման տնտեսական արդյունավետության հիմնախնդիրները:

Ձեռնարկատիրական գործունեությունը և շահույթը

Ձեռնարկատիրական գործունեության էությունը: Ձեռնարկատիրական գործունեությունը որպես տնտեսավարման եղանակ: Ձեռնարկատիրությունը որպես արտադրության գործոն: Սեփականատիրոջ և ձեռներեցի տարանջատումը: Գործակալ և գործատեր պրոբլեմը: Ձեռներեցը, նրա ֆունկցիաները և տնտեսավարման սկզբունքները: Տնտեսական ռիսկի էությունը, տեսակները, գնահատման ցուցանիշները և ապահովագրությունը:

Ձեռնարկատիրական գործունեության փեսակները և ձևերը: Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպական և կազմակերպատիրական ձևերը: Ձեռնարկատիրական գործունեության տեսակները: Բաժնետիրական ընկերության էությունը: Բաժնետիրական ընկերությունների տեսակները:

Փոքր գործարարության առանձնահատկությունները: Ձեռնարկությունների տարբեր ձևերի առավելությունները և թերությունները:

Արտադրական ծախսերի և հատույթի բովանդակությունը: Այլընտրանքային ծախսեր: Հաստատուն ծախսեր: Հիմնական միջոցների մաշվածության տնտեսական բովանդակությունը և ձևերը: Ամորտիզացիան և նրա նորման: Արագացված ամորտիզացիայի հասկացությունը: Ամորտիզացիոն նորմայի մեծացման օպտիմալ սահմանը և տնտեսական արդյունավետությունը: Փոփոխուն ծախսեր: Համախառն ծախսեր (TC): Միջին ծախսեր (AC): Հաշվապահական (կամ արտաքին) և ներքին ծախսեր: Տնտեսական ծախսեր: Սահմանային ծախս (MC): Սահմանային ծախսերի նվազող հատույցի օրենքը: Համախառն հատույթ (TR): Սահմանային հատույթ (MR):

Շահույթի տնտեսագիտական բովանդակությունը: Շահույթը որպես գործոնային եկամուտ: Շահույթի ֆունկցիաները: Հաշվապահական և տնտեսական շահույթը: Ստատիկ վիճակի տնտեսությունը և տնտեսական շահույթը: Դինամիկ վիճակի տնտեսությունը և տնտեսական շահույթը:

Շուկայական մրցակցության մոդելները

Կատարյալ մրցակցությունը: Կատարյալ մրցակցության բնորոշ գծերը: $MC=AC=MR=P$: Առաջարկի և պահանջարկի կարճաժամկետ և երկարաժամկետ (SR և LR) հավասարակշռությունը: Հասույթը առավելագույնի հասցնելու խնդիրը:

Ոչ կատարյալ մրցակցության եղանակները և մեթոդները: Մոնոպոլիայի էությունը: Գինը և արտադրանքը մոնոպոլիայի պայմաններում: Հասույթը առավելագույնի հասցնելու խնդիրը: $MR+MC < AC < P$: Մոնոպոլ գնի ձևավորումը հարկերի և սուբսիդիաների դեպքում: Մասշտաբի էֆեկտը: Բնական մոնոպոլիա:

Օլիգոպոլիայի: Գինը և արտադրանքը օլիգոպոլիայի պայմաններում: Հասույթը առավելագույնի հասցնելու խնդիրը: Ասիմետրիկ ինֆորմացիայի պրոբլեմը:

Գների դիսկրիմինացիա: Օլիգոպոլիական մրցակցության մոդելները (ջարդված (խզված) կոր, գաղտնի համաձայնություն, գնային լիդերություն, ծախս+):

Մրցակցությունը տարբերակված արդյունքի արտադրության դեպքում:

Գինը և արտադրանքը մոնոպոլիայի պայմաններում: Հասույթը առավելագույնի հասցնելու խնդիրը:

Շուկայի կենտրոնացման գնահատման ձևերը (Լերների և Հերֆինդալի ինդեքսները):

Հակամենաշնորհային քաղաքականություն: Հակամենաշնորհային քաղաքականության էությունը և էվոլյուցիան: Հարկային լծակների օգտագործումը: Գնային քաղաքականության մշակում: Պետական ֆինանսավորման և արտոնյալ վարկավորման ճանապարհով մրցակից ձեռնարկությունների ձևավորում: Մրցակցային միջավայրի ձևավորում և կատարելագործում:

Եկամտի բաշխման տեսությունը

Եկամուտների բաշխման լծակները: Նվազագույն զամբյուղի հիմնախնդիրը: Սոցիալական բևեռացման հիմնախնդիրը: Սոցիալապես անապահով խավերը: Պետության սոցիալական քաղաքականությունը: Տրանսֆերտ վճարումների դերն ու նշանակությունը: Տրանսֆերտ վճարումների աղբյուրները:

Բնակչության եկամուտները և կենսամակարդակը: Բնակչության եկամուտների ձևավորման աղբյուրները: Եկամուտների կառուցվածքը՝ անվանական, տնօրինվող և իրական: Եկամուտների անհավասարությունը և սոցիալական արդարությանը: Աղքատության հիմնախնդիրը: Սոցիալական արդարության տեսությունները: Լորենցի կորը և Ջինիի գործակիցը: Բնակչության կենսամակարդակը և այն բնութագրող ցուցանիշները: Առողջապահական ծախսերը: Առողջապահության ստրատեգիան:

3. ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

Ազգային տնտեսություն: Հիմնական արդյունքները և դրանց գնահատումը

Տնտեսության մակրոտնտեսական մակարդակը: Տնտեսական համակարգը որպես մեկ ամբողջություն: Մակրոտնտեսագիտությունը և տնտեսական համակարգի ընդհանուր օրինաչափությունները: Տնտեսական համակարգի ամբողջական գործունեության առանցքային ցուցանիշները (նախնական մոտեցումներ): Համախառն ազգային արդյունք (ՀԱԱ): Տնտեսական աճ: Գործազրկության: Ինֆլյացիա:

Համախառն ազգային արդյունք (ՀԱԱ): ՀԱԱ-ի բնութագրումը և կրկնահաշվարկից խուսափելու անհրաժեշտությունը: Համախառն ներքին արդյունքը (ՀՆԱ): ՀԱԱ-ի հաշվարկման եղանակները: ՀԱԱ-ն ըստ ծախսերի և ըստ եկամուտների: ՀԱԱ-ի անվանական և իրական արժեքը: Դեֆլյատորի գաղափարը: Սպառողական գների ինդեքսի ոչ ճիշտ գնահատման ազդեցությունը իրական ՀՆԱ-ի մակարդակի գնահատման վրա: Ամբողջական պահանջարկը (AD) և նրա վրա ազդող գործոնները: Ամբողջական առաջարկը (AS) և նրա վրա ազդող գործոնները:

Փոխկապված ցուցանիշների համակարգը: Զուտ ազգային արդյունքը (ԶԱԱ): Ազգային եկամուտը (ԱԵ): Անձնական եկամուտը (ԱՆԵ): Տնօրինվող եկամուտը (ՏԵ): ՀԱԱ-ը և «զուտ տնտեսական բարեկեցությունը»: Ազգային հաշիվների համակարգը:

Ազգային հարստությունը և Օրա կառուցվածքը: Ազգային հարստության էությունը: Հասարակական և բնական հարստությունը: Վերարտադրվող և չվերարտադրվող հարստություն: Ազգային հարստության կազմը և կառուցվածքը:

Հարկաբյուջետային համակարգ

Բյուջեի տնտեսագիտական բովանդակությունը: Բյուջե հասկացությունը և նրա նշանակությանը: Բյուջեն և պետության ռազմավարական հիմնախաղի-

ները (Պետական անվտանգություն: Պաշտպանություն: Կրթության: Առողջապահություն: Բնապահպանություն: Սոցիալական պաշտպանություն և այլն): Բյուջեի եկամուտների և ծախսերի ուղղությունները: Հաշվեկշռված բյուջե: Բյուջեի դեֆիցիտը: «Արտամղման էֆեկտը» և բյուջեի դեֆիցիտը: Բյուջեի ավելցուկը:

Հարկի տնտեսագիտական բովանդակությունը: Հարկի բնութագրումը և դերը: Հարկման օբյեկտներ և սուբյեկտներ: Հարկման սկզբունքներ: Հարկային համակարգ: Հարկման դրույքաչափ: Հարկման բազա: Հարկի տեսակներ: Ուղղակի և անուղղակի հարկեր: Պրոգրեսիվ հարկ: Հարկման միջին դրույքաչափ: Հարկման սահմանային դրույքաչափ: Համամասնական հարկ: Ռեգրեսիվ հարկ: Հարկի ֆունկցիաները:

Պետության ֆիսկալ քաղաքականություն: Հարկային քաղաքականություն: Գործարար ակտիվության բարձրացումը: Լաֆֆերի կորը: Մաքսային քաղաքականություն: Բյաջետային քաղաքականություն: Դիսկրետ ֆիսկալ քաղաքականություն: Ընդլայնված ֆիսկալ քաղաքականություն: Զսպող ֆիսկալ քաղաքականություն: Ֆիսկալ քաղաքականության բազմապատկիչները և գների մակարդակը: Տնտեսության զարգացման առաջնահերթությունների և բյուջեի ծախսերի ուղղությունների ճշտումը:

Սպառում, խնայողություն և ինվեստիցիա

Սպառում և խնայողություն: Սպառման և խնայողության բովանդակությունը: Սպառման և խնայողության Քեյնսյան մոտեցումը: Սպառման ֆունկցիան: Սպառման և խնայողության հակումը և դրա վրա ազդող սուբյեկտիվ և օբյեկտիվ գործոնները: Սպառման և խնայողության սահմանային հակումը:

Խնայողություն և ինվեստիցիա: Խնայողության և ինվեստիցիայի փոխադարձ կապի և հավասարակշռության դասական մոտեցումը: Խնայողության և ինվեստիցիայի ֆունկցիոնալ կախվածությունը տոկոսադրույքից: Խնայողության և ինվեստիցիայի Քեյնսյան մոտեցումը: Խնայողության ֆունկցիոնալ կախվածությունը եկամտի մակարդակից: Քեյնսյան խաչը: IS մոդելը որպես

հավասարակշռության վիճակի գնահատում:

Մուտիպլիկատոր և աքսելերատոր: Մուլտիպլիկատորի տնտեսական բովանդակությունը. գործակիցը: Փ.Սամուեանի և Զ.Հիքսի մոտեցումները: Աքսելերատորի բովանդակությունը: Խնայողության պարադոքսը: Զ. Քեյնսի «Զբաղվածության, տոկոսի և փողի ընդհանուր տեսություն» աշխատությունը:

Փողի շուկան և նրա էվոյուցիան: Բանկերը

Փողի բնույթի կերպավորությունը և նրա էվոյուցիան: Մետաղադրամային շրջանառության փոխարինումը թղթադրամային շրջանառությամբ: Մուրհակ, չեկ, վարկային փողեր: Անկանխիկ շրջանառություն: Փողի նյութաիրային և ոչ նյութաիրային բովանդակության հիմնահարցը: Շրջանառության համար անհրաժեշտ փողի քանակության որոշման դասական, մոնետարիստական և քենթրիջյան դպրոցի բանաձևերը: Հարստության փողային ձևի կամ լիկվիդայնության նկատմամբ հակումը: Լիկվիդայնության տրանսակցիոն, նախազգուշական և սպեկուլյատիվ մոտեցումները:

Վարկային հարաբերությունների բնույթը: Փոխատվությունը և վարկը: Վարկային ռեսուրսը: Վարկի էությունը: Վարկը որպես փողի դրսևորման ձև: Վարկավորման սկզբունքները: Վարկի ձևերը և ֆունկցիաները:

Բանկերը և նրանց գործառնությունները: Բանկային ինստիտուտի ձևավորման անհրաժեշտությունը: Բանկային համակարգը: Կենտրոնական բանկը որպես բանկային համակարգի գլխավոր օղակ: Բանկի ֆունկցիաները: Առևտրային բանկերի գործունեությունը և դրա կարգավորումը: Ավանդի ընդարձակման մուլտիպլիկատորը: Բանկային պահուստները:

Հավասարակշռությունը փողի շուկայում: Փողի ագրեգատները՝ M1, M2, M3: Փողի պահանջարկը և առաջարկը: Դասական մոտեցումը: Քեյնսյան մոտեցումը: Փողի պահանջարկի և առաջարկի կորերը: LM մոդելը: Իրացվելիության (լիկվիդայնության) ծուղակը: Մոնետարիստական մոտեցումը: Ֆրիդմանի բանաձևը: Փողի քանակության ազդեցությունը արտադրության ծավալի վրա:

Պետության դրամավարկային քաղաքականությունը: Դրամավարկային քաղաքականության հիմնական ուղղությունները: Կենտրոնական բանկի հիմնական միջոցառումները և ՄԻ կարգավորումը: ՄԻ փոփոխության կարճաժամկետ և երկարաժամկետ էֆեկտները: Տոկոսադրույքի կարգավորումը և սահմանները: Փողային շուկայի հավասարակշռության պետական կարգավորումը: Դրամավարկային փոխանցման մեխանիզմը:

Ռազմավարական նշանակության ոլորտների վարկավորման նպաստավոր պայմանների ստեղծումը: Նպաստավոր տոկոսադրույքի քաղաքականության իրագործումը և ինվեստիցիայի խթանումը: Ադապտիվ և ռացիոնալ սպասումների վարկածը:

Տնտեսական աճի և հավասարակշռության տեսությունը

Տնտեսական աճի էությունը: Տնտեսական զարգացում և տնտեսական աճ հասկացությունները: Տնտեսական աճի գնահատումը: Տնտեսական աճի տիպերը: Տնտեսական աճի տեմպը: Տնտեսական զարգացման մակարդակի գնահատման չափանիշները: Տնտեսական արդյունավետության ցուցանիշները:

Տնտեսական աճի գործոնները: Տնտեսական աճի գործոնների դասակարգումը: Պահանջարկի և առաջարկի գործոնները: Էքստենսիվ և ինտենսիվ գործոններ: Տնտեսական առաջընթացի շարժիչ մոտիվները: Գիտատեխնիկական առաջընթացը որպես տնտեսական աճի կարևոր գործոն:

Տնտեսական աճի տեսությունները: Տնտեսական աճի դասական և նոր դասական տեսությունները: Տնտեսական աճի Քեյնսյան տեսությունը: Քեյնսի արդյունավետ պահանջարկի տեսությունը: Տնտեսական աճի մոդելները: Քոբ-Դուգլասի արտադրական ֆունկցիան: Հարոդ-Դոմարի տեսությունը: Սոլոուի տնտեսական աճի մոդելը: «Ձրոյական տնտեսական աճի» տեսությունը: Գիտատեխնիկական պեսիմիզմի տեսությունը:

Տնտեսական աճի հավասարակշռությունը: Ֆ.Քենեի տնտեսական աղյուսակը: Տնտեսական հավասարակշռության դասական ու նոր դասական

մոտեցումները: Ռեսուրսների լրիվ զբաղվածությունը և հավասարակշռության վիճակի դասական և նոր դասական մոտեցումները: Վայրասի հավասարակշռության մոդելը: Դասական տեսության Քեյնսյան մեկնաբանությունը: Հավասարակշռության վիճակի Քեյնսյան տեսությունը: Զ. Հիքսի IS-LM մոդելը: Վ. Լեոնտևի «ծախսեր-արդյունքներ» մոդելը և միջոյուղային հաշվեկշիռը: «Ամբողջական պահանջարկ-ամբողջական առաջարկ» (AD-AS) մակրոտնտեսական հավասարակշռության մոդելը:

Տնտեսական կայունությունը և տնտեսության ցիկլային զարգացումը

Տնտեսական կայունության էությունը: Կայուն տնտեսական աճի ապահովման խնդիրը: Տնտեսական անկումը և սրա ներքին (ինտերնալ) և արտաքին (էքստերնալ) պատճառները: Տնտեսական անկման Քեյնսյան մեկնաբանությունը: Տնտեսական կարգավորման լիբերալ-շուկայական մոդելի հնարավորությունների սահմանափակության հիմնախնդիրը և տնտեսական անկումը: Ֆրիդմանի տեսությունը: Տնտեսական աճի հավասարակշռության խախտումը և տնտեսական անկումը:

Տնտեսական ցիկլ: Տնտեսական ցիկլը, նրա ձևավորման օրինաչափությունները և փուլերը: Անկման փուլը և նրա առանձնահատկությունները: Լճացման (դեպրեսիայի) փուլը և նրա առանձնահատկությունները: Աշխուժացման փուլը և նրա առանձնահատկությունները: Վերելքի փուլը և նրա առանձնահատկությունները:

Տնտեսական ցիկլերի տեսությունները: Տնտեսական ցիկլերի տեսակները: Կոնդրատևի մեծ ցիկլերի տեսությունը: Մեծ ցիկլերի առաջացման պատճառները:

Հակացիկլային քաղաքականություն: Ֆիսկալ, դրամավարկային միջոցառումները: Տնտեսության ռազմավարական ճյուղերի և նոր արտադրությունների զարգացման հեռանկարների գնահատման կարևորությունը: Դրան համապատասխան քաղաքականության մշակումը: Հակացիկլային կարգավորման մոտեցումները:

Ինֆլյացիան և հակաինֆլյացիոն քաղաքականությունը

Ինֆլյացիայի էությունը: Ինֆլյացիայի բնութագրումը. պատճառները: Տնտեսական աճը և ինֆլյացիան: Դրամաշրջանառությունը և ինֆլյացիան: Տնտեսական հավասարակշռության իրավիճակի խախտումը և ինֆլյացիան: Բյուջեի դեֆիցիտը և ինֆլյացիան: Ինֆլյացիոն սպասումը: Արտաքին շուկայի ազդեցությունը ինֆլյացիայի վրա: Ինֆլյացիայի հաշվարկումը:

Ինֆլյացիայի տեսակները: Պահանջարկի և ծախսերի ինֆլյացիա: Սողացող, քառատրոփ և հիպեր ինֆլյացիա: Ստազֆլյացիա: Կանխատեսելի և անկանխատեսելի ինֆլյացիա:

Ինֆլյացիայի հետևանքները: Չափավոր ինֆլյացիան և տնտեսական աճը: Տնտեսական կապերի խզումը: Հարկային մուտքերի արժեզրկումը: Խնայողությունների արժեզրկումը: Բանկային համակարգի կորուստները: Դրամաշրջանառության կազմալուծումը: Սպասողական իրավիճակի ձևավորումը: Գործարար ակտիվության նվազումը: Եկամուտների վերաբաշխումը: Սոցիալական բևեռացման խորացումը: Ֆիլիպսի կորը: Ֆիլիպսի կորի մոնետարիստական մեկնաբանությունը:

Հակաինֆլյացիոն քաղաքականություն: Հարկաբյուջետային միջոցառումները: Դրամավարկային միջոցառումները:

Զբաղվածության հիմնախնդիրները և գործազրկությունը

Զբաղվածության հիմնախնդիրը: Զբաղվածությունն իբրև տնտեսական աճի գործոն: Զբաղվածության սոցիալական բնույթը: Զբաղվածության և աշխատավարձի հարաբերակցության տեսությունները:

Գործազրկություն: Գործազրկության էությունը և հետևանքները: Գործազրկության պատճառները: Տնտեսական աճը և գործազրկությունը: Տնտեսական հավասարակշռության վիճակի խախտումը և գործազրկությունը: Ռեսուրսների լրիվ զբաղվածության խնդիրը և գործազրկությունը: Քեյնսի արդյունավետ պահանջարկի տեսությունը և գործազրկությունը: Գործազրկու-

յան ձևերը: Ֆրիկցիոն, կառուցվածքային, հարկադրական, կամավոր, ցիկլային գործազրկություն: Բնական գործազրկություն: Գործազրկության «բնական մակարդակիտ մոնետարիստական վարկածը: Օուքենի օրենքը:

Ջբաղվածության կարգավորումը: Ինվեստիցիայի խթանումը և պետության ինվեստիցիոն քաղաքականությունը: Քեյնսյան զբաղվածության ֆունկցիան: Արդյունավետ պահանջարկի պետական կարգավորումը և զբաղվածությունը: Կայուն տնտեսական աճի ապահովումը և զբաղվածությունը:

Տնտեսության պետական կարգավորումը

Տնտեսության պետական կարգավորման անհրաժեշտությունը: Դասական և նոր դասական մոտեցումը: Շուկայական ինքնակարգավորման սկզբունքների անկատարության դրսևորումները: Պետության տնտեսագիտական բովանդակությունը (հասարակական բարիք, մոնոպոլիա, արտաքին տնտեսական ազդակներ, տնտեսական անհավասարակշռություն): Հասարակական ընտրության քաղաքական շուկան: Քաղաքական հավասարակշռությունը և նրա երկու տիպերը: Բյուրոկրատիա: Ռացիոնալ անտեղյակություն: Պետության «չափերիտ մեծացումը: Տնտեսության պետական կարգավորման հնարավորությունները և սահմանները:

Հասարակական բարիքի արդադրությունը: Հասարակական բարիքի առանձնահատկությունը: Պաշտպանական նշանակության արդյունքների արտադրությունը, ճանապարհների, կոմունիկացիոն նշանակության օբյեկտների կառուցումը: Տրանսակցիոն ծախսերի նվազեցումը:

Բնապահպանական քաղաքականություն: Էկոլոգիական հավասարակշռության պահպանման խնդիրը: Բնական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման անհրաժեշտությունը: Բուսական և կենդանական աշխարհի պահպանման դժվարությունները: Արտաքին ծախսը: Դ. Նորթի «Ինստիտուտներ, ինստիտուցիոնալ փոփոխություններ և տնտեսական գործունեություն» աշխատությունը: Ռ. Քոուզի «Ընկերության բնույթը» աշխատությունը:

Տնտեսական համակարգերի էվոյուցիան

Տնտեսական համակարգերի տիպաբանությունը: Բնատնտեսություն: Շուկայական համակարգը և հորիզոնական կորորինացիան: Ինստիտուցիոնալիզմի տեսությունը: Վարչակենտրոնացված (հրամայական) համակարգը և ուղղահայաց կորորինացիան: Տնտեսական համակարգի ազգային դրսևորումները (ամերիկյան, շվեդական, գերմանական, ճապոնական, հայկական և այլն):

Անցումային շրջանի տնտեսական համակարգը: Անցման շրջանի հիմնական առանձնահատկությունները: Տնտեսական համակարգի կերպափոխման այլընտրանքային տարբերակները: Տնտեսական բարեփոխումների ուղղությունները անցումային տնտեսություններում: Տնտեսական բարեփոխումների տևականությունը, հաջորդականությունը, փուլայնությունը: Օրենսդրական հիմքերի ստեղծումը: Ապապետականացում: Մակրոտնտեսական կայունություն: Շուկայական կառուցվածքների և ենթակառուցվածքների ձևավորումը: Տնտեսության կառուցվածքային, ինստիտուցիոնալ և ֆունկցիոնալ վերափոխումներ: «Շուկային թերապիայի» և «գրադուալիստական մոտեցումները»: Ռ. Քոուզի «Ընկերություն, շուկա և իրավունք» աշխատությունը:

Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների համակարգը

Համաշխարհային տնտեսության ձևավորման հիմքերը: Աշխատանքի միջազգային բաժանումը և մասնագիտացումը: Ազգային տնտեսությունների մերձեցման տնտեսական գործոնները: Համաշխարհային տնտեսության կառուցվածքը և երկրների դասակարգման խմբերը:

Համաշխարհային առևտուր: Արտաքին առևտրի անհրաժեշտությունը և արդյունավետությունը: Արտաքին առևտրի քաղաքականությունը: Առևտրային և վճարային հաշվեկշիռ: Միջազգային առևտրի տեսությունները: Ա.Սմիթի և Դ Ռիկարդոյի մոտեցումները մրցակցային առավելությունների մասին: Հեկշեր– Օհիլնի և Մ.Պորտերի մրցակցային առավելությունների կոնցեպցիաները: Լեոնտևի պարադոքս:

Արդարության գործոնների միջազգային շարժը: Կապիտալի միջազգային շարժի էությունը և ձևերը: Կապիտալի արտահանման տնտեսագիտական տեսությունները: Աշխատանքային ռեսուրսների միջազգային միգրացիան: Միգրացիայի հիմնական պատճառները:

Միջազգային վալյուտային հարաբերությունները: Վալյուտային հարաբերությունների բովանդակությունը: Վալյուտայի կուրս հասկացությունը: Կուրսի վրա ազդող գործոնները: Միջազգային վալյուտային համակարգը և նրա էվոլյուցիան: Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները:

Միջազգային տնտեսական ինտեգրացիան: Տնտեսական ինտեգրացիայի էությունը, փուլերը և դրսևորման ձևերը: Գլոբալիզացիան և զարգացող երկրների հիմնախնդիրները: Տնտեսական ինտեգրացիոն համակարգերը և միջազգային մրցակցությունը: Միջազգային տնտեսական ինտեգրացիայի տեսությունները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Տնտեսագիտության տեսություն, ուսումնական ձեռնարկ, Գ.Ե. Կիրակոսյանի և Ի.Ե.Խլիլայանի ընդհ. խմբ., Եր., Տնտեսագետ, 2009, 752 էջ
2. Տնտեսագիտություն, մասնավոր և հասարակական ընտրություն, Զ. Գոռթնի, Ռ. Ստրոուպ, Ա.Սոուդենմունդի, Ռ.Սորբելի, Եր., Տնտեսագետ, 2003, 1152 էջ
3. Ընդհանուր տնտեսագիտություն: Նվազագույն գիտելիքներ հարստության և բարեկեցության մասին, Զ. Գոռթնի, Ռ. Ստրոուպ, Դ.Լի, Թ.Ֆերարինի, Եր., Տիգրան Մեծ, 2013, 288 էջ
4. Մարկոսյան Ա.Խ., Շուկայական տնտեսության հիմունքները, Եր., Տիգրան Մեծ, 2002, 479 էջ
5. Աղաջանյան Հ.Ի., Տնտեսագիտության տեսություն, ուս. ձեռնարկ: Ե. 2009
6. Սամուելսոն Փ., Նորդհաուս Ու., Տնտեսագիտություն, Ե., 1995
7. Մենքլու Գ., Մակրոէկոնոմիկա, Հ.Բ.Ղուշյանի ընդհ. խմբ. Ե., 1997, 443 էջ
8. Աղաջանյան Հ.Ի., Պետությունը և տնտեսությունը, Ե., 2004, 400 էջ
9. Զբաղվածության, փողի և տոկոսի ընդհանուր տեսություն, Զ. Քեյնս, Ա.Մարկոսյանի և Ա.Դավոյանի ընդհ. խմբ., Ե., Տիգրան Մեծ 2006, 389 էջ
10. Փոլ Հեյնե, Տնտեսագիտական մտածելակեց, Ա.Մարկոսյանի ընդհ. խմբ.

Երևան, Էդիթ Պրինտ, 2008, 686էջ

11. Борисов Е.Ф., Экономическая теория: Учебник, Москва: Юрайт-Издат, 2005. 399 стр.
12. Курс экономической теории: Общие основы экономической теории. Микроэкономика. Макроэкономика. Основы национальной экономики: Уч. пособие/ под. ред. А. В. Сидоровича, М., Дело и сервис, 2001, 832 стр.
13. Курс экономической теории: Учебник для бузов обучающихся по экономическим цпециальностям и направлениям; Под общ. Ред. М.Н.Чепурина, Е.А.Киселевой, Киров, АСА 2011, 880 стр.
14. Линвуд Г. Гайгер, Макроэкономическая теория и переходная экономика, М., 1996
15. Липсиц И.В., Экономика: Учебник для вузов. М.: Омега-Л, 2006, 656 ст.
16. Марк Блауг, Методология экономической науки, или как экономисты объясняют. М. 2004, 416 ст.
17. Сажина М.А., Экономическая теория: уч. для вузов. М., Норма-2007.672 ст.
18. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р., Экономика: Пер. с англ. Со 2-го изд. М.: Дело ЛТД, 1995 864 стр.
19. Экономика: Учебник, под ред. А.С.Булатова, М., Экономисть, 2003. 896 ст.
20. Экономическая теория, Учебник/ под общ. ред. В. И. Видяпина, А.И.Добрынина, Г.П. Журавлевой, М., ИНФРА-М, 2008
21. Экономическая теория/ Под ред. Дж.Итуэлла, М.Милгрейта, П.Ньюмена, Пер. с англ. Москва, ИНФРА-М, 2004. 931 стр.
22. Экономическая теория: Учебник для студентов бузов: Под ред. В.Д.Камаева; Москва 2003. 592 стр.
23. Ядгаров Я.С., История экономических учений, М., ИНФРА-М, 2009, 480ст.

**Ը.00.02 – ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ, ՆՐԱ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ**

1. ՄԱԿՐՈՒԷԿՈՆՈՄԻԿԱ

Մակրոտնտեսական հիմնական հասկացությունները և ցուցանիշները.

Մակրոտնտեսական բնութագրերը տնտեսական աճ, ինֆլյացիա, գործազրկություն: Մակրոտնտեսական ցուցանիշները՝ ՀՆԱ, ՀԱԱ, ԶԱԱ, ԱԵ, անձնական եկամուտ, տնօրինվող անձնական եկամուտ: ՀՆԱ-ի հաշվարկման մեթոդները և կանոնները: ՀԱԱ-ի և ՀՆԱ-ի հաշվարկման առանձնահատկությունները: Անվանական և իրական, պոտենցիալ և փաստացի ՀՆԱ: ՀՆԱ-ի դեֆլատորը և ՍԳԻ-ն: Լայսպերեսի և Պաաշեի ինդեքսները:

Ազգային եկամտի արտադրությունը և բաշխումը.

Արտադրական ֆունկցիաները և արտադրության ծավալի հաշվարկումը: Ձեռնարկության պահանջարկը արտադրության գործոնների նկատմամբ: Ազգային եկամտի բաշխումը: Կոր-Դուգլասի արտադրական ֆունկցիան: Հավասարակշռությունը ապրանքների, ծառայությունների և ֆինանսական շուկաներում, տոկոսադրույքը: Ապրանքների և ծառայությունների պահանջարկը: Սպառումը և խնայողությունները: Սպառման ֆունկցիան: Սպառման տեսությունները և դրանց հիմնական տարբերությունները: Զուտ և համախառն ներդրումներ: Ներդրումները և տոկոսադրույքը:

Տնտեսական աճ. Տնտեսական աճ հասկացությունը: Տնտեսական աճի ցուցանիշները: Տնտեսական աճի վրա ազդող գործոնները: Կոր-Դուգլասի ֆունկցիան և տնտեսական աճի հաշվարկը: Տնտեսական աճի մոդելներ: Էնդոգեն և էկզոգեն փոփոխականներ: Հարող-Դոմարի և Սոլոուի-Լեոնտևի մոդելների ներածություն: Կայուն համաչափ աճի հայեցակարգերը և փաստական ապացույցները: Վերլուծության նախադրյալները: կապիտալի կուտակումը: Կապիտալի պաշարի հաստատուն մակարդակը և տնտեսության հավասարակշռությունը: Խնայողությունների նորմայի փոփոխությունը և

տնտեսական աճի տեմպերը: Կապիտալի պաշարի ընտրության «Ոսկի կանոնը»: Կայուն իրավիճակների համեմատությունը: «Ոսկի կանոնին» համապատասխանող կայուն իրավիճակը:

Բնակչության աճը: Մարդկային կապիտալի հիմնահարցը: «Ոսկի կանոնը» բնակչության աճի պայմաններում: Տեխնիկական առաջընթացը: Աշխատանքի արդյունավետությունը: Տնտեսական աճի տեմպերը տեխնիկական առաջընթացի պայմաններում: Խնայողությունները, աճը և տնտեսական քաղաքականությունը: Տնտեսական աճի տեմպերի կանխատեսումը նոր քեյնսյան մոդելների օգնությամբ (Դոմարի, Հարրոդի մոդելներ): Տնտեսական աճի կանխատեսումը նոր դասական մոդելների օգնությամբ (Սոլոուի մոդել): Կալդորի, Ռոբինսոնի, Դենիսոնի, Լյուիսի, Էրրոուի, Փ. Ռոմերի, Թինբերգենի և MRW տնտեսական աճի մոդելները:

Գործազրկություն, ինֆլյացիա, փող. Գործազրկության տեսակները: Գործազրկության ցուցանիշները: Սպասման գործազրկություն: Հավասարակշռությունը աշխատանքի շուկայում: Փողի էությունը և ազդեցատները: Փողի քանակական տեսություն: Անվանական և իրական տոկոսադրույք, ինֆլյացիա: Ֆիշերի հավասարում: Փողի առաջարկ: Փողի առաջարկի մոդելը: Փողի պահանջարկ: Բաումոլ-Թոբինի մոդել: Հակաինֆլյացիոն քաղաքականություն:

Բաց տնտեսության զարգացման օրինաչափությունները. Փոքր տնտեսության մոդելը: Կապիտալի և ապրանքների միջպետական հոսքերը: Երկրի վճարային հաշվեկշիռը: Վճարային հաշվեկշռի կարգավորման հիմնախնդիրները, վճարային հաշվեկշռի կարգավորման մակրոտնտեսական մոդելները: Փոխանակային կուրսերը և դրանց վրա ազդող գործոնները: Տնտեսական քաղաքականության ազդեցությունը փոքր բաց տնտեսության վրա: Փոքր բաց տնտեսությունը կարճ ժամկետում: Մանդել-Ֆլեմինգի մոդելը: Տնտեսական քաղաքականության ազդեցության գնահատումը հաստատագրված և լողացող փոխանակային կուրսերի դեպքում Մանդել-Ֆլեմինգի մոդելի միջոցով: TNT մոդելը:

Տնտեսական տատանումներ: Կարճաժամկետ վերլուծություն:

IS-LM մոդելը. Հավասարակշռությունը ապրանքների և ծառայությունների շուկայում՝ IS կորը: Հավասարակշռությունը փողի շուկայում՝ LM կորը: Կարճաժամկետ հավասարակշռություն՝ IS-LM մոդելը: Հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականությունների ազդեցությունը IS-LM-ի վրա: Անցումը կարճաժամկետ վերլուծություններից երկարաժամկետի: Մեծ ճգնաժամի վերլուծությունը IS-LM մոդելի միջոցով: Տնտեսական տատանումների հիմնախնդիրը և դրա ներկայացումը դասական և քեյնսյան դպրոցների ներկայացուցիչների կողմից: Տնտեսական պարբերաշրջանների տեսությունները: Պարզ և բարդ բազմարկիչների քեյնսյան մոդելները:

Ամբողջական առաջարկ. Ամբողջական առաջարկի 4 մոդելները: Գործազրկության և ինֆլյացիայի կապը: Ֆիլիպսի կորը: Քեյնսականների և դասականների մոտեցումները ամբողջական առաջարկի նկատմամբ: Իրական տնտեսական պարբերաշրջանի տեսությունը:

Տնտեսական զարգացման ազգային ծրագրերը և դրանց մշակման կարգը. Տնտեսական զարգացման ծրագրերը: Հիմնական ցուցանիշները: Գիտատեխնիկական առաջադիմության ծրագիրը: Սոցիալական զարգացման ծրագիրը: Նյութական արտադրության ճյուղերի զարգացման ծրագրերը: Տնտեսական ծրագրերի ռեսուրսային ապահովումը: Աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման պետական կարգավորումը: Տնտեսական ծրագրերի հիմնական տիպերը: Սահմանափակ և անսահմանափակ հորզոնով ծրագրեր: Հաշվեկշռված աճի ծրագրեր: Մայրուղային աճի ծրագրեր:

«Վակրոտնտեսական կարգավորման պետական մարմինները, դրանց գործառույթները. «Վ կառավարման մարմինների կազմակերպական կառուցվածքը: «Վ նախագահի, «Վ ԱԺ-ի, «Վ կառավարության գործառույթները մակրոտնտեսական կարգավորման գործում: «Վ ֆինանսների, «Վ ներդրումներ և տնտեսական զարգացման նախարարությունների, «Վ պետական եկամուտների կոմիտեի, ճյուղային նախարարությունների ու

գերատեսչությունների կառուցվածքը և գործառույթները:

Հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականությունները.

Պետության եկամուտները և ծախսերը: Պետական եկամուտների և ծախսերի պարզ և բարդ բաղադրիչները: Պետբյուջե: Պետական պարտք: Կայունացնող քաղաքականություն: Ակտիվ և պասիվ տնտեսական քաղաքականություն: Մակրոտնտեսական հավասարակշռություն: ՀՀ հարկային օրենսդրությունը: Հիմնական հարկատեսակները և դրանց դասակարգումը: Հարկային խթանող քաղաքականությունը: ՀՀ պետական բյուջեի հարկային եկամուտների կառուցվածքը: ՀՀ պետական բյուջեի ծախսերի ուղղությունները և կառուցվածքը: Դրամավարկային քաղաքականության էությունը: ՀՀ բանկային համակարգը, ԿԲ-ի գործառույթները:

Արտաքին տնտեսական քաղաքականությունը. Արտաքին տնտեսական հարաբերությունների էությունը և հիմնական ձևերը: Ազատ առևտրի և հովանավորչական քաղաքականությունները: Տնտեսական քաղաքականության ազդեցությունը արտաքին առևտրի վրա: Արտաքին առևտրի դասական տեսությունների ընդհանուր բնութագիրը: Ստոլպեր-Սամուելսոնի տեսությունը: Ռիբչինսկու տեսությունը: Արտաքին առևտրի նոր և նորագույն տեսությունները և մեկնաբանությունները: Լեոնտևի պարադոքսը և դրա բացատրությունները: ՀՀ արտաքին տնտեսական կապերի բնույթը: Համաշխարհային գնի ձևավորման տեսությունները: ՀՀ արտաքին առևտրի զարգացման հնարավորությունները և ուղղությունները:

Գլոբալացումը և համաշխարհային տնտեսությունը. Գլոբալացման էությունը և նախադրյալները: Գլոբալացման դրական և բացասական ազդեցությունը ազգային տնտեսությունների վրա: Անդրազգային կորպորացիաների դերը գլոբալացման գործընթացում:

ՀՀ ներդրումային քաղաքականությունը. Ներդրումային քաղաքականության էությունը, խնդիրները: Ներդրումների աղբյուրները: Մասնավոր ներդրումների խթանման լծակները: Ներդրումների տեսակները և ձևերը: Ներ-

դրումների տնտեսական արդյունավետության գնահատումը: ՀՀ ներդրումային միջավայրը և նրա առանձնահատկությունները: Ներդրումների կառուցվածքը: Ներդրումների պետական կարգավորման մոդելները:

ՀՀ սոցիալական քաղաքականությունը. Բնակչության կենսամակարդակի պետական կարգավորման անհրաժեշտությունը: Սոցիալական ծրագրերը, դրանց բաժիններն ու ցուցանիշները: Բնակչության իրական եկամուտների պետական կարգավորումը: Պետական քաղաքականությունը առողջապահության, կրթության և գիտության, մշակույթի և սպորտի ոլորտներում:

Պետության տարածքային քաղաքականությունը. ՀՀ վարչատարածքային կառուցվածքը: Մարզպետարանների գործառույթները և խնդիրները տարածքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման բնագավառում: Տարածքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերը, բաժինները և ցուցանիշները: Տեղական ինքնակառավարման մարմինները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մակրոտնտեսական կարգավորում, ուս. ձեռնարկ, Ղուչյան Հ.Բ ընդհ. խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ, Եր., Տնտեսագետ, 2005, 610 էջ
2. Մենքյու Գ., Մակրոէկոնոմիկա, Հ.Բ.Ղուչյանի ընդհ. խմբ. Ե., Հայաստան, 1997, 443 էջ
3. Տնտեսագիտություն, մասնավոր և հասարակական ընտրություն, Զ. Գոռթնի, Ռ. Ստրոուպ, Ա.Սոուդենմունդի, Ռ.Սոբելի, Ե., 2003, 1152 էջ
4. Գրիգորյան Կ. Հ., Մակրոտնտեսական նորագույն մշակումներ, ուս. ձեռնարկ, Եր., Տնտեսագետ, 2009, 172 էջ
5. Սամուելսոն Փ., Նորդիաուս Ու. Տնտեսագիտություն, հ. 1, 1995, 536 էջ
6. Սաքս Զ., Լարրեյն Ֆ., Մակրոտնտեսագիտությունը գլոբալ տնտեսությունում, Եր., Տնտեսագետ, 2002, 584 էջ
7. Абель Э., Бернанке Б., Макроэкономика. 5 изд. СПб.: Питер, 2010. 768с.
8. Агапова Т.А., Серегина С.Ф., Макроэкономика: Учебник, Москва: Изд-во Дело и сервис, 2004. 448 стр.
9. Антонова Н.Б., Государственное регулирование экономики, учебник, Минск, 2002, 775ст.

10. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л., Макроэкономика. Учебник. 2005. 423 ст.
11. Государственное регулирование экономики: Уч. Пособие для вузов/ Т.Г.Морозова, Ю.М. Дурдыев, В.Ф. Тихонов и др., М. ЮНИТИ-ДАНА, 2002, 255 стр.
12. Дорнбуш Р., Фишер С., Макроэкономика, М. ИНФРА-М,1997, 784 ст.
13. Ивашковский С.Н., Макроэкономика: Учебник. М.: Дело, 2002. 472 стр.
14. Капканщиков С.Г., Государственное регулирование экономики, 2010 г.
15. Климов С.М., Селин А.П., Феодорова Т.А., Макроэкономика, С.Пб., 2008
16. Кучуков Р. А., Теория и практика государственного регулирования экономических и социальных процессов, 2010 г.
17. Кушлин В.И., Государственное регулирование рыночной экономики, Учебник/ М.: Издательство РГАС, 2005. - 825 с.
18. Макроэкономика: практикум / Р.М. Нуреев; Под ред. Р.М. Нуреева. - М.: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 400 с.
19. Макроэкономика: уч. Пос./ Б. Т. Кузнецов. М.: ЮНИТИ-ДАНА,2011,458 с.
20. Макроэкономика. Теория. Практика. Безопасность: учебник / А. А. Анисимов, Н. В. Артемьев, О. Б. Тихонова; ред. Е. Н. Барикаев. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011, 598 с.
21. Маттвеева Т.Ю., Введение в макроэкономику, Уч. пособие. М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2007. - 511 с
22. Бланшар О., Макроэкономика. М.: 2010. - 672 с.
23. Орешин В.П., Государственное регулирование национальной экономики, М., 2000г.
24. Протас В.Ф., Макроэкономика: структурно-логические схемы: Уч.пособие для вузов - М.: Банки и биржи , 1997. – 271 с.
25. Стиглиц Дж. Ю., Экономика государственного сектора, М. Изд-во МГУ: ИНФРА-М, 1997. 720 стр.
26. Тарасевич Л.С., Гребенников П.И., Леусский А.И., Макроэкономика, Учебник, Москва, Высшее образование, 2006, 654 стр.
27. Чиповская И.С., Левченко Т.А. Макроэкономика, Уч. пособие. – Владивосток: Изд-во ДВГТУ, 2007. – 224 стр.
28. Шерер Ф., Росс Д., Структура отраслевых рынков: Пер. с англ.- Москва: ИНФРА-М, 1997, 698 стр.
29. Burda M., Wyplosz Ch., Macroeconomics, Oxford University Press, 2001
30. David Romer, Advanced macroeconomics, McGraw-Hill, 1996, 550 p.

2. ՄԻԿՐՈԷԿՈՆՈՄԻԿԱ

Ձեռնարկությունը և ձեռնարկատիրական գործունեությունը.

Ձեռնարկությունների բնութագիրը, առանձնահատկությունները, նպատակներն ու խնդիրները: Ձեռնարկության ապրանքային քաղաքականությունը: Առևտուրը որպես ապրանք արտադրողների սպառողների միջև կապի հիմնական ձև: Պետության դերը արտադրության կարգավորման գործում: Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպման էությունը, սուբյեկտները, ձևերը և տեսակները, խնդիրները, ոլորտները և մասշտաբները: Ձեռնարկատիրության տեսամեթոդական հիմքերը: Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպման կիրառական խնդիրները: Ձեռնարկությունները (ֆիրմաները, կազմակերպությունները) որպես շուկայական օբյեկտ, դրանց բնորոշ գծերը, դասակարգման հատկանիշները: Ձեռնարկության տեխնոլոգիական պայմանագրային և ռազմավարական հիմնադրույթները: Ձեռնարկության հորիզոնական և ուղղահայաց սահմանները: Ֆիրմայի զարգացման պայմանների օպտիմալացումը: Ձեռնարկության տիպաչափերը և դասակարգման հատկանիշները, կազմակերպման ձևերը, նպատակները, կառավարման կառուցվածքը: Կազմակերպությունների նպատակների ընտրության հիմնախնդիրները, շահույթի մաքսիմալացումը, այլընտրանքային նպատակները: Պատվիրատու-կատարող, գործակալ-ֆիրմաներ հարաբերությունների դրսևորումները և մոդելավորումը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում:

Ձեռնարկատիրական գործունեության ոլորտի ընտրությունը: Ձեռնարկատիրական կապիտալը և դրա ձևավորման մեխանիզմը: Ձեռներեցության միջավայրի ձևավորման հիմնական տարրերը: Փոքր ձեռներեցության արդի հիմնահարցերը: Խոշորամասշտաբ ձեռնարկատիրության տեսակները, խնդիրները, դրանց միջև փոխներգործության մեխանիզմը և զուգակցման հնարավորությունները: Ձեռնարկատիրության կազմակերպման իրավական հիմքերը: Ձեռնարկատիրության վիճակը և զարգացման միտումները ՀՀ-ում:

Փոքր, միջին և խոշոր ձեռնարկությունների տնտեսական աճի ռազմավարությունը: Պատճենահանում, ֆրանչայզինգ, լիակատար ազատություն, լիզինգ: ՓՄՁ պետական աջակցության ծրագիրը ՀՀ-ում:

Ձեռնարկությունը և շուկան. Ձեռնարկության ապրանքային արտադրությունը: Ձեռնարկության արդյունաբերական քաղաքականությունը և դրա իրականացման մեխանիզմը, ձեռնարկության ապրանքային քաղաքականությունը: Ապրանքաշուկայի ձևավորումը: Շուկայական մոդելները և դրանց ազդեցությունը ձեռնարկության կենսագործունեության վրա: Միջնորդությունը որպես ապրանքարտադրողի և առաքիչի միջև կապի ձև և ձեռնարկատիրական գործունեության տեսակ: Շուկայի կոնյուկտուրայի էությունը, ձևավորող գործոնների դասակարգումը, վերլուծությունը, գնահատումը և մոդելավորումը: Ձեռնարկության վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Ներքին շուկան և դրա սահմանափակվածությունը: Շուկայի սահմանները: Մենաշնորհային շուկան: Ապրանքազանգվածի շարժման պետական կարգավորումը: Շուկաների դասակարգումը ըստ գործարքների օբյեկտի, գործունեության պայմանների, գործարքների լոկալացման աստիճանի, փոխներգործունեության տիպերի և փոխներգործունեության ձևերի: Շուկաների նույնականացումը (ապրանքային, ժամանակային, լոկալային): Շուկաները և ճյուղերի հարաբերակցությունը: Տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը բնութագրող գործոնների վարքագծի վերլուծության մակարդակը, պատահական գործոններ, ուղղահայաց ինտեգրացումը, թափանցման արգելքները, կառավարության քաղաքականությունը: Արդյունաբերական քաղաքականությունը ձեռնարկությունում և դրա իրականացման մեխանիզմը: Ձեռնարկության կազմը, կառուցվածքը, կառուցվածքի կատարելագործման միտումները ՀՀ-ում: Ձեռնարկության ներքին և արտաքին միջավայրը, դրանք բնութագրող գործոնները: Ձեռնարկության տնտեսական գործունեության վրա ներքին և արտաքին գործոնների փոխներգործունեության գնահատումը: Ձեռնարկության տնտեսական ռազմավարությունը, էությունը, մշակման մեթոդները,

ձեռնարկության կենսացիկլը: Ձեռնարկության ադապտավորումը շուկայի պայմաններին: Ձեռնարկության ադապտավորման պրոբլեմները: Ձեռնարկության անկարողությունը (սնանկացումը), դրա ընդհանուր բնութագիրը: Ձեռնարկության (կազմակերպության) սնանկության ընթացակարգն ու գործընթացը, սնանկացման ընթացակարգը: Դիտարկման բնութագիրը: Ֆինանսական աշխուժացումը: Պարտքատեր ձեռնարկությունների արտաքին կառավարումը: Վարկային պարտավորությունների ռեստրուկտրավորումը: Ֆիրմաների, համատեղ ձեռնարկությունների դերը, ձևերը, բովանդակությունը և օգտագործումը: Ձեռնարկության արտաքին տնտեսական գործունեության ոլորտի ընդլայնումը: Ուղղակի կապերի հաստատում և զարգացում արտասահմանյան գործընկերների հետ: Ձեռնարկության խնդիրները ներմուծման-արտահանման գործընթացների ընդլայնման գործում: Փոխարժեքային ֆոնդերը, դրանց ձևավորումը և օգտագործումը: Միջազգային բեռների փոխադրման մաքսային կանոնները: Ձեռնարկության արտաքին տնտեսական գործունեության պետական կարգավորումը: Գործարար շփումը ծայրահեղ իրավիճակներում: Ձեռնարկության ներդրումային և ֆինանսական գրավչության գնահատումը: «Վճարի շարք ապրանքային շուկաներում ձեռնարկությունների գործունեության գնահատումը:

Տնտեսական մրցակցության համակարգը. Տնտեսական մրցակցության էությունը և դրսևորման առանձնահատկությունները: Մրցակցության ձևերը և դրանց փոխադարձ կապը: Կատարյալ մրցակցության բնորոշ գծերը, առանձնահատկությունները, առավելությունները և թերությունները, դրանց փոխադարձ կապերի վերլուծությունը: Պարետոյի օպտիմումը: Ոչ կատարյալ մրցակցության բնորոշ գծերն ու դրսևորումները, դրանց փոխադարձ կապերի վերլուծությունը: Շուկայական տնտեսության հիմնական մոդելները: Շուկայական մոդելների (կառուցվածքի) դասակարգումը: Մենաշնորհները և դրանց հատկանիշները ժամանակակից պայմաններում: Ապամոնոպոլացումը որպես ազատ շուկայական մրցակցության ապահովման պայման: Շուկայի

անկատարությունը և տնտեսության մեջ պետական միջամտության անհրաժեշտությունը: Զուտ մոնոպոլիա: Թողարկման ծավալը և գինը: Անկատար մրցակցությունը և դրա դրսևորումները: Մենաշնորհային իշխանության ցուցանիշները: Հոմոգեն և հետերոգեն բարիքների օլիգոպոլ շուկաները: Կուրնոյի և դոտպոլիայի մոդելը: Արտադրանքի և ձեռնարկության մրցունակության ապահովումն ու պահպանումը: Արտադրանքի մրցունակության ապահովման, պահպանման ռազմավարությունը և գնահատումը: Ձեռնարկության մրցունակության ապահովման և պահպանման ռազմավարությունը և գնահատումը: Մենաշնորհ, դրա դրսևորումները ՀՀ-ում, մենաշնորհ իշխանություն, մենաշնորհի պատճառած վնասը և դրա գնահատումը: Բնական մենաշնորհները և դրանց կարգավորումը: Մենաշնորհային մրցակցության գնի և ծավալի որոշումը: Օլիգոպոլիա: Օլիգոպոլիստական գնային պատերազմները: Օլիգոպոլիայի մոդելը: Մրցակցային ռազմավարության ձևերը: Մրցակցային ուժերը և դրանց ռազմավարության մշակումը: ՀՀ օլիգոպոլական շուկաներում գների ճկունության գնահատումը: Օլիգոպոլիաների իրական կարգավորման անհրաժեշտությունը ՀՀ-ում: Օլիգոպոլական մի շարք ապրանքային շուկաների՝ ցեմենտի, էլեկտրաէներգիայի արտադրության, գարեջրի վերլուծությունը:

Պահանջարկը շուկայական հարաբերությունների համակարգում.

Պահանջարկը և դրա դրսևորման առանձնահատկությունները: Սպառողական պահանջարկը ձևավորող գործոնները և դրանց վարքագծի վերլուծությունն ու գնահատումը: Անհատական պահանջարկի ձևավորման գործընթացը և պահանջ- մունքների դերը այդ հարցում: Պահանջարկի գործընթացը ձեռնարկություններում: Շուկայական պահանջարկը ձևավորող գործոնները և պահանջարկի վրա դրանց ազդեցության վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի կորագծի կազմը, հատկությունները և դրա վարքագծի գործոնային վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի գործառույթը, հատկությունները, գնահատումն ու մոդելա-

վորումը: Սպառողի հավասարակշռության /օպտիմումի/ փոփոխությունը՝ կախված նրա եկամտի փոփոխությունից: Գնի փոփոխության ազդեցությունը սպառողի եկամտի և ապրանքների փոխարինիչների փոխարինելիության վրա: Եկամտի և փոխարինման էֆեկտները, դրանց փոխառնչության վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի կանխատեսումն ու պլանավորումը: Պահանջարկի ֆունկցիայի կառուցումը օգտակարության քանակական չափման (կարդինալիստական հիմնադրույթ) հիմնադրույթի հիման վրա: Պահանջարկի օգտակարության անուղղակի ֆունկցիայի և ծախսերի ֆունկցիայի փոխառնչությունը: Պահանջարկի ֆունկցիայի կառուցումը օգտակարության կարգային չափման հիմնադրույթի հիման վրա (օրդինալիստական հիմնադրույթ): Փոխարինման և եկամտի էֆեկտների վարքագծերի բնութագիրը: Դրանց փոխառնչության վերլուծությունն ու գնահատումը: Անհատական ընտրությունից դեպի անհատական պահանջարկը ագրեգավորող հիմնահարցը և դրա լուծման ուղիները:

Առաջարկը: Դրսևորման առանձնահատկություններն ու գնահատումը.

Արտադրողի վարքագիծը և դրա դրսևորման առանձնահատկությունները: Իզոքվանտները և դրանց դերը արտադրողի վարքագծի գնահատման գործընթացում: Իզոքվանտները և վարքագծի վերլուծությունը: Իզոքվանտները և դրանց դրսևորումները, կազմը, հատկությունները: Իզոքվանտների քարտեզը: Արտադրական ցանցը: ԱԳ տեխնիկական փոխարինման սահմանային նորմը: Տեխնոլոգիայի փոփոխության ազդեցությունը իզոքվանտի վարքագծի վրա: Արտադրողի բյուջեն և դրա վերլուծությունը: Առաջարկի դրսևորման առանձնահատկությունները: Առաջարկի գործոնային վերլուծությունն ու գնահատումը: Անհատական առաջարկի վերլուծությունն ու գնահատումը: Առաջարկի կորագիծը, կազմը, կառուցումը, հատկություններն ու վարքագծի գործոնային մոդելավորումը: Շուկայական (ճյուղային) առաջարկի վերլուծությունն ու գնահատումը: Հաստատուն ծախքերով ճյուղի առաջարկի կորագծի վերլուծությունը ըստ ժամանակի: Փոփոխական ծախքերով ճյուղի

առաջարկի կորագծի վարքագիծը ըստ ժամանակի: Արտադրողի հավասարակշռությունը 2 ապրանքների դեպքում: Կոնտարովիչի մոդելը: Արտադրական ֆունկցիան որպես առաջարկի դրսևորման գործիք: Արտադրական ֆունկցիան և արտադրության տեխնիկական արդյունքայնությունը: Կոբ-Դուգլասի ֆունկցիան, հատկությունները, վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Ֆիրմայի վարքագծի դրսևորումները շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Սահմանային արդյունքների աճը և գոգավոր իզոքվանտները: Առաջարկի կանխատեսումը և պլանավորումը: Արտադրողի հավասարակշռությունը: Հավասարակշռությունը զուտ մրցակցային շուկայում: Արտադրողի հավասարակշռությունը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Ձեռնարկության մենաշնորհ մրցակցային հավասարակշռությունը գնային հավասարակշռության դեպքում: Մենաշնորհ մրցակցությունը ձեռնարկության գնային և ոչ գնային մրցակցության դեպքում: Ճյուղի ռեսկցիան պահանջարկի փոփոխության (մեծացման, փոքրացման) պայմաններում: Ճյուղի առաջարկը կարճաժամկետ և երկարաժամկետ փուլում:

Ճկունության տեսությունը. Ճկունության հիմնախնդիրները և հիմնական հատկությունները: Ճտունության դրսևորումները: Պահանջարկի գնային ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Ըստ հասոյթի պահանջարկի գնային ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը, պահանջարկի հաստատուն կամ միավոր ճկունությունը, դրա վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի աղեղային և կետային ճկունությունը և դրա գնահատումը: Ըստ գնի պահանջարկի խաչաձև ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի ոչ գնային ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Պահանջարկի ճկունությունն ըստ եկամտի, դրա վերլուծությունն ու գնահատումը: Շուկայական պահանջարկի ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Առաջարկի գնային կամ առաջարկի ուղղակի ճկունությունը և դրա վերլուծությունը: Առաջարկի կետային ճկունության վերլուծությունն ու գնահատումը: Առաջարկի ճկունության ոչ գնային գործոնները և դրանց ազդեցու-

թյան վերլուծությունն ու գնահատումը: Շուկայական առաջարկի ճկունությունը և դրա գնահատումը: Ճկունության երկարաժամկետ և կարճաժամկետ փուլերը: Աճող ֆունկցիայի ճկունության գնահատումը: Նվազող ֆունկցիայի ճկունության գնահատումը: Գնային ֆունկցիայի ճկունությունը: Աստիճանային ֆունկցիայի ճկունությունը: Ճկունության հաշվարկման աղեղային մոդելը: Պահանջարկի ճկունությունը որոշող գործոնները: Կազմակերպված գնորդի մոտ գնի նկատմամբ զգայականության գնահատումը: Սպառողների ծախսերի գնային ճկունությունը: Ճկունության ցուցանիշի օգտագործման ոլորտները: Մենաշնորհը և շահույթի մաքսիմալացումն ու ճկունությունը: Երրորդ կարգի գնային դիսկրիմինացիան: Շուկայի կառուցվածքի քանակական գնահատման դեպքում ճկունության գնահատումը: Տեստեսական ռեսուրսների նկատմամբ պահանջարկի ճկունությունը: Աշխատանքի նկատմամբ պահանջարկի ճկունությունն ըստ աշխատավարձի: Աշխատանքի նկատմամբ պահանջարկի ճկունությունը որոշող գործոնները: Հարկային մուտքերի փոփոխության վերլուծությունը հարկադրույքների փոփոխության դեպքում: Ճկունության օգտագործումը շուկայի գնային կարգավորման պետական ծրագրերի մշակման գործում: Ֆիրմայի համար պահանջարկի ճկունության հետազոտության օգտակարությունը: Ճկունության դերը շահույթի կառուցվածքի քանակական վերլուծության դեպքում: Ճկունությունը որպես արտադրության ծավալի և ԱԳ օգտագործման մակարդակի կախվածության դրսևորում: Ճկունությունը և հավասարակշռությունը:

Արտադրության տնտեսական և սոցիալական արդյունավետությունը և դրա բարձրացման ուղիները. Օպտիմումը ըստ Պարետոյի: X – արդյունավետությունը և ոչ արդյունավետությունը, դրանց առավելություններ թերությունները: Արտադրության արդյունավետության էությունը, չափանիշը և դրսևորումները: Արդյունքի ծախսերի համադրումը որպես արտադրության արդյունավետության գնահատման հիմք: Արտադրության արդյունավետության չափանիշի և ցուցանիշների հասկացությունը և գնահատումը: Բացար-

ձակ և համեմատական արդյունավետության հասկացությունը, չափման ցուցանիշների համակարգը: Արտադրական ռեսուրսների (գործոնների) օգտագործման արդյունավետության բարձրացման ցուցանիշները: Չափման մեթոդները (ավանդական, դիսկոնտավորման): Մասշտաբի էֆեկտը և դրա կիրառման շրջանակները: Արտադրության արդյունավետության բարձրացման հիմնական գործոնները և ուղիները: Արտադրության ինտենսիվացումը, դրա արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները: Սոցիալական արդյունավետության, ժողովրդական տնտեսության և տնտեսական հաշվարկային արդյունավետության հասկացությունները, դրանց փոխադարձ կապը և փոխապայմանավորվածությունը: Արտադրության տնտեսական և սոցիալական արդյունավետության գործոնային վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Արդյունավետությունն ու անորոշությունը: Գիտատեխնիկական առաջադիմությունը որպես արտադրության արդյունավետության բարձրացման կարևոր գործոն:

Ընդհանուր (շուկայական) հավասարակշռությունը, ապահովման և պահպանման տնտեսական մեխանիզմը. ՀՀ-ում ընտանիքների դասակարգումը ըստ իրենց սպառման բնութագրերի: Ընտանիքների սպառողական դասերի շարժընթացը: Կենսամակազգայնի պրոբլեմը և ցածր ապահովվածությունը: Շուկաների բացակայությունը: Շուկայի ձախողումները և պետության դերը: Կենսամակարդակի տեսության հավասարությունները: Բարեկեցության ինֆլյացիոն կորուստները և ֆինանսական հատվածի զարգացման մակարդակը: Բարեկեցության ինֆլյացիոն կորուստների գնահատման Յուշինայի մոդելը: Տնային տնտեսությունների խնդիրը:

Ընդհանուր հավասարակշռության վերլուծությունը: Պարզ փոխանակությունը երկապրանքանի և երկուրբեկտանի տնտեսության մեջ: Էջուորտի արկղը և պայմանագրային գինը: Հավասարակշռությունը արտադրության մեջ: Երկ-գործոնային և երկապրանքային մոդելը: Հավասարակշռությունը արտադրության և սպառման մեջ: Գործոնների և բարիքների հարաբերական գները:

Ծախսեր-թողարկում վերլուծությունը: Ընդհանուր հավասարակշռությունը և շուկաների խմբավորումը: Մասնակի և ընդհանուր հավասարակշռության գները, համակարգը: Պարետո-արդյունավետությունը և ընդհանուր հավասարակշռությունը: Պարետո-նախասիրություն: Պարետո-անհամեմատելիություն: Հասարակության բարեկեցության հայտանիշները: Հնարավոր օգտակարությունների կորագիծը և հասարակության բարեկեցության ֆունկցիան: Կենսամակարդակի գնահատման հայտանիշներն ու ցուցանիշները:

Մենաշնորհի հետ կապված արդյունավետության կորագծերը համատեղ արտադրության և սպառման մեջ: Պարետո-արդյունավետության պայմանների որոշումը: Աշխատակազմի մոդելը արհմիության հետ: Արտադրության համակենտրոնացումը ՀՀ-ում: Հավասարակշռությունը հիմնական կապիտալի շուկայում: Հավասարակշռության սահմանային հատկությունները: Հավասարակշռության որոշման համար սահմանային հատկությունների բավարար լինելու դեպքը: Շուկայական հավասարակշռություն: Շուկայական հավասարակշռության օպտիմալությունը: Կենսամակարդակի տնտեսագիտության տեսության հիմքային թեորեմները և դրանց պարզագույն մեկնաբանումը: Առաջին թեորեմը և ընդհանուր հաղթանակի վերլուծությունը: Բարեկեցության տնտեսագիտության տեսությունն ըստ ժամանակի և անորոշակիության: Կենսամակարդակի տեսությունը և իրական աշխարհը:

Արտադրության տեսություն. Ֆիրմաների տեսության անհրաժեշտ և բավարար պայմանները: Տաբելային և պլանաչափ կարգը: Հրամանագրերի հիմնական տեսակները: Տնտեսական կազմակերպությունների վերլուծությունը և դրանց հիմնադրույթները: Արտադրական ֆունկցիայի առաձգականությունը: Փոխարինման ճկունություն: Վարքագծի օպտիմալացում: Ստեղծված արդյունքի մաքսիմալացում: Կատարված ծախսերի մինիմալացում: Շահույթի մաքսիմալացում ԱԳ-ի նկատմամբ պահանջարկի ֆունկցիաներ: Ծախսերի ֆունկցիաներ (կարճաժամկետ և երկարաժամկետ որոշումները): Մասշտաբի էֆեկտի հատկությունը, էությունը, տեսակները: Փոփոխական ռեսուրսի

նվագող հատույցը ըստ ժամանակի: Փոփոխական ռեսուրսի ընդհանուր, միջին և սահմանային արդյունքը: Արտադրության փուլերը ըստ ժամանակի: Տեխնոլոգիական առաջընթացի տիպերը: Արտադրողականության կորագծերը (իզոքվանտները): Իզոքվանտները, դրանց կազմը, հատկությունները: Իզոքվանտի վարքագծի վրա տեխնոլոգիական առաջընթացի ազդեցության գնահատումը: Ռեսուրսների օպտիմալ հավաքածուի և աճի օպտիմալ ճանապարհի ընտրությունը: Ռեսուրսի գնի փոփոխությունը, փոխարինման և թողարկման էֆեկտները (նորմալ և ոչ նորմալ ապրանքների դեպքում): X - գործոնը և բյուջետային սահմանափակման բնույթը: Սպառման տեսության և արտադրության տեսության համադրական վերլուծությունը: Արտադրողի վարքագծի վերլուծությունը: Արտադրողի վարքագծի սկզբունքային տարբերակները: Շահույթի մաքսիմալացումը որպես ձեռնարկության վարքագծի հիմնական շարժառիթ: Արտադրության նպատակահարմարության երկարաժամկետ և կարճաժամկետ հայտանիշները: Ֆիրմայի գործունեության դադարեցումը: Կորուստների մինիմալացումը: Արտադրողի հավասարակշռությունը մեկից ավել ապրանքային շուկաներում: Սոլուսի մոդելը: Ձեռնարկության (ֆիրմայի) վարքագծի դրսևորումները շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Ձեռնարկության զարգացման ռազմավարության ընտրության մոդելները: Ձեռնարկության կառավարման տեսությունը (մենեջմենտ): Մարքեթինգը որպես ձեռնարկության առևտրային գործունեության իրականացման գործիք: Արտադրության օպտիմալ ծավալի ընտրությունը: Սահմանային արդյունքների աճի գնահատումը գոգավոր իզոքվանտների միջոցով: Շահույթի մաքսիմալացումը և ծախսերի մինիմալացումը մի քանի ԱԳ-ի առկայության և արտադրանքի դեպքում: Ձեռնարկության զարգացման ճանապարհը և տնտեսում մասշտաբից:

Արտադրության գործոնների շուկաները և դրանց գործողության մեխանիզմը. Արտադրության գործոնների շուկաները և դրանց գործողության մեխանիզմը: Արտադրության գործոնների օգտագործման վերլուծությունն

ըստ ժամանակի: Արտադրության գործոնների մրցակցային շուկաները և դրանց գործողության մեխանիզմի մոդելավորումը: Տնային տնտեսությունը որպես ԱԳ-ին մատակարարող: Աշխատանքի առաջարկ: Կապիտալի առաջարկ: Արտադրության գործոնների նկատմամբ պահանջարկի վերլուծությունը ու գնահատումը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Մենաշնորհի պահանջարկը միակ փոփոխական գործոնի նկատմամբ: Ձեռնարկության հավասարակշռությունը կատարյալ մրցակցության պայմաններում: Ձեռնարկության համար առաջարկի և պահանջարկի օրենքները: Ծախսերի գործառույթությունները: Արտադրության փոփոխական գործոնի օգտագործման ցուցանիշները: Արտադրության գործոնների փոխարինելիությունը և իզոքվանտների վարքի վերլուծությունն ու գնահատումը: Արտադրության գործոնների փոխադարձ փոխարինելիության էֆեկտը: Արտադրության գործոնների և արտադրության ծավալի էֆեկտների համատեղ ներգործությունը, դրա գնահատումը:

Պահանջարկի և առաջարկի ճկունությունը: Փոխարինումը ըստ Հիքսի և Սլուցկու: Արտադրության տեխնոլոգիայի ընտրությունը: Արտադրության գործոնների օգտագործման կատարելագործումը: Արտադրության մասշտաբի էֆեկտների վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Արտադրական ֆունկցիայի կիրառման ոլորտները: Արտադրական ֆունկցիաները որպես մասշտաբի էֆեկտի գնահատման հիմնական ցուցանիշ: Փոփոխական գործոնի ընդհանուր, միջին և սահմանային արդյունքների վերլուծությունն ու գնահատումը: Դրանց գրաֆիկների փոխառնչության վերլուծությունը: Արտադրության գործոնների շուկաները և եկամտի բաշխումը: Սահմանային ֆիզիկական արդյունքը: Ռեսուրսի նկատմամբ պահանջարկի կորագիծը: Ռեսուրսի սահմանային ծախսերը:

Սպառման տեսությունը. Սպառողական վարքագծի դրսևորման առանձնահատկությունները: Սպառողական վարքագծի գործոնային վերլուծությունը և մոդելավորումը՝ օգտակարության որակական չափման հիման

վրա: Սպառողների եկամուտները և դրանց վարքագծի կախվածության վերլուծությունը: Բյուջեի գիծը և դրա վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Սպառողի վարքագծի տեսության հիմնական պոստուլատները: Սպառողների վարքագծի ուսումնասիրությունը օգտակարության քանակական չափման հիման վրա: Նախասիրությունները և օգտակարությունը: Նախասիրությունների վերականգնման խնդիրները: Սահմանային օգտակարության նվազման սկզբունքը: Սահմանային օգտակարության նվազումը և սպառողական ընտրությունը: Եկամտի և փոխարինման էֆեկտների ազդեցությունը պահանջարկի կորագծի վրա: Անտարբերության կորագծերի կազմը, դրանց հատկությունները, դրսևորման վերլուծությունը, գնահատումն ու մոդելավորումը: Նախասիրությունների բացահայտման հիմնադրույթը: Կորագծերի քարտեզը: Անտարբերության կորագծերի վարքագծի հիմնական պոստուլատները: Գների փոփոխության ազդեցությունը սպառողի վարքագծի վրա: Օգտակարության ուղղակի և անուղղակի ֆունկցիան: Օգտակարության ֆունկցիայի փոփոխությունը սպառման գործընթացի փոփոխության պայմաններում: Ընդհանուր օգտակարությունը և դրա գնահատումը: Օգտակարությունը և գինը: Ռիսկի նկատմամբ հակման լուծումները և տեսությունները: Ռացիոնալ ընտրության մոդելը և դրա կիրառման ոլորտները: Օգտակարության մաքսիմալացման խնդիրը:

Սպառողի հավասարակշռությունը, դրա դրսևորումներն ու գնահատումը, ապահովման ու պահպանման տնտեսական մեխանիզմը: Սպառողի կենսամակարդակի փոփոխության վերլուծությունն ու գնահատումը: Կոմպետացնող և համարժեք փոփոխությունները և սպառողական ավելցուկը: Սպառողի հավասարակշռության գրաֆիկական քարտեզը և դրա մեխանիզմը: Օլիգոպոլիայի վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Էնգելի և Սորրինքվուստի կորագծերը, դրանց կազմը և վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Նախընտրելիության հարաբերությունը և օգտակարության ֆունկցիան:

Ապառողի հավասարակշռությունից դեպի պահանջարկի օրենքը: Ընտրությունը անորոշության պայմաններում: Վարկածները օգտակարության ֆունկցիայի մասին: Քանակական օգտակարություն: Օպտիմալ բաշխմանը համապատասխանող գներ: Հասարակական ընտրության տեսությունը: Հասարակական ընտրության հատկանիշները: Հասարակական որոշումների ընտրության արդյունավետությունը: Քվեարկությունն ըստ մեծամասնության: Միատիպ նախասիրությունների դեպքը: Պայքար ռենտայի համար: Երկակիության խնդիրը սպառման տեսության մեջ: Փոխարինման տիրույթ: Փոխարինման սահմանային նորմը: Բյուջետային սահմանափակությունները: Բյուջետային գծի շարժն ու տեղաշարժը: «Եկամուտ-սպառում» կորագիծը և «գին-սպառում» կորագիծը: Փոխարինման և եկամտի էֆեկտները: Անորակ արտադրանք: Գիֆենի առեղծվածը: Ապրանքների դասակարգումը, փոխարինելի, փոխլրացնող և չեզոք ապրանքներ:

Արտադրության ծախքերը և ինքնարժեքը. Ձեռնարկության ծախքերը միկրոէկոնոմիկայի տեսության մեջ: Արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախսերի տնտեսական բովանդակությունը: Արտադրության ծախքերը, էությունը և ծածկման աղբյուրները: Ծախքերի տեսակները և դասակարգումը: Արտադրանքի արտադրության ծախսերի դասակարգման գործընթացի բնութագիրը: Հաստատուն և փոփոխուն ծախսերի հատկանիշները: Պայմանական, կայուն, փոփոխական ծախսերի և դրանց գումարի փոխկապվածությունը: Ծախսերի կառուցվածքը և դրա որոշման գործոնները: Արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախքերի կառուցվածքի վրա ճյուղային առանձնահատկությունների ազդեցությունը: Արտադրանքի արտադրության և իրացման ընթացքում արտադրական ռեսուրսների ծախսը: Ծախսերի տարրերը, բնութագիրը և տնտեսական գնահատումը: Ծախսերի խմբավորումն ըստ տնտեսական տարրերի: Արտադրանքի արժեքի և ինքնարժեքի փոխկապվածությունը: Արտադրանքի ինքնարժեքը, էությունը, դասակարգումն ու ցուցանիշները: Ինքնարժեքը ձևավորող ծախսերը: Ծախսերի

խմբավորումն ըստ կալկուլացիոն հոդվածների: Ապրանքային արտադրանքի ինքնարժեքի հիմնական ցուցանիշները և դրանց գնահատումը: Ինքնարժեքի պլանային կալկուլացիայի մշակումը: Արտադրանքի լրիվ ինքնարժեքի ձևավորման ընթացակարգը: Ինքնարժեքի իջեցման ռեզերվները, ուղիները, մեթոդները և հաշվարկման կարգը: Ձեռնարկության ծախքերի և արտադրանքի ինքնարժեքի կրճատման պորբլեմները ժամանակակից պայմաններում: Արտադրանքի ինքնարժեքի պլանավորումը: Արտադրանքի ինքնարժեքի իջեցումը արտադրության տարբեր փուլերում: Տնտեսական մաթմոդելների օգտագործումը արտադրության ծախքերի և ինքնարժեքի վերլուծության, օպտիմալացման և պլանավորման գործընթացում: Ընդհանուր, միջին և սահմանային ծախսերը: Համախառն, միջին և սահմանային ծախսերի փոխկապվածությունը և դրանց համապատասխան կորագծերի փոխառնչությունը: Երկարաժամկետ և կարճաժամկետ ծախսերը, կորագծերը, դրանց փոխառնչությունը: Արտադրության ծախքերի և արտադրության ծավալի փոխառնչության վերլուծությունն ու մոդելավորումը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Արտադրության ծախքերի գործառույթները, դրանց կառուցումը, վարքագծի վերլուծությունն ու մոդելավորումը: Արտադրության ծախքերը և մասշտաբի էֆեկտը: Արտադրության ծախսերի կրճատման տնտեսական պորբլեմները: Արտադրության ծախսերի օպտիմալացումը: Արտադրության չափի ավելացման հետևանքները և միջին ծախքերի շարժընթացը: Երկարաժամկետ ծախսերը և ճյուղի կառուցվածքը: Արտադրական ֆունկցիան և ծախքերը: Այլընտրանքային, մասնակի և հասարակական ծախքերը, դրանց փոխադարձ կապերը: Նվազագույն ծախսերով արտադրության մեթոդի ընտրությունը: Առանձին ծախսերի վարքագծի փոփոխությունը՝ կախված գնի փոփոխությունից:

Գնագոյացումը արդյունաբերության մեջ և ձեռնարկություններում.

Գները տնտեսության համակարգում: Գների տնտեսական բովանդակությունը, գործառույթները և տեսակները: Գնագոյացման կատարելագործ-

ման հիմնական ուղղությունները: Գների դերի ուժեղացումը ԳՏԱ արտադրանքի որակի բարձրացման, ռեսուրսների խնայողության գործում: Գնագոյացման քաղաքականությունը ձեռնարկությունում: Գների հիմնավորման և մշակման մեթոդաբանական հիմունքները: Ձեռնարկությունների և արդյունաբերության գները: Գործող և համադրելի գներ: Գների ազատականացումը: Նոր մեքենաշինական արտադրանքի և ծանր արդյունաբերության հումքային, վառելիքաէներգետիկ արտադրանքի գների ձևավորման գործընթացը: Պայմանագրային, սահմանային և սանդղակային գներ: Սոցիալական քաղաքականությունը մանրածախ գները սահմանելիս: Գնագոյացման մեթոդները: Գնագոյացման նորմատիվային-պարամետրային մեթոդը: Տնտեսագիտական-մաթեմատիկական մեթոդների և մոդելների կիրառումը գնագոյացման մեջ: Գինը և արտադրության ծավալը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Ավելացված արժեքի հարկը, ակցիզային հարկը և դրանց օգտագործումը գնագոյացման գործընթացում: Սարդոստայնանման գնային մոդելները: Գնագոյացումը շուկայական տարբեր կառուցվածքի մոդելների պայմաններում: Պահանջարկն ու առաջարկը, մրցակցության ձևերը և ծախքերը որպես գնագոյացման հիմք: Գնագոյացման ռազմավարությունը: Գների տեսակները: Պրակտիկայում գնագոյացման մեթոդի ընտրությունը: Գների ձևավորման հաշվարկման մեթոդները: Գների սահմանման մեթոդները: Գնագոյացումը ԱԳ շուկաներում: Հավասարակշռված գները և դրանց հաշվարկը: Գնային դիսկրիմինացումը: Հասույթը և շահույթի նորման մաքսիմալացնող գները: Պետական կարգավորման հետևանքները:

Անվնասաբերությունը, շահույթը և շահութաբերությունը. Անվնասաբերության էությունը և դերը ձեռնարկության գործունեության գնահատման գործում: Անվնասաբերության վերլուծության տնտեսագիտական և հաշվապահական մոդելները: Անվնասաբերության կետի տնտեսագիտական մեկնաբանումը և գնահատումը: *Ծախս-ծավալ-շահույթ* փոխկապվա-

ծության վերլուծությունը: Նպատակային շահույթը և արտադրության ծավալի, գնի ու ծախսերի պլանավորումը շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Անվնասաբերության դերը օպտիմալացման խնդիրները լուծելիս: Ձեռնարկության ֆինանսական կայունությունը, գնահատման ցուցանիշները, ապահովման տնտեսական մեխանիզմը: Ձեռնարկության եկամուտը և դրա տնտեսագիտական էությունը: Ձեռնարկության եկամտի բաշխումը: Շահույթը որպես տնտեսագիտական կատեգորիա: Շահույթի ձևավորումը և բաշխումը: Շահույթի հարկավորումը: Շահույթի փոփոխության գործոնային վերլուծությունը: Շահույթի մեծությունը որոշող գործոնները: Շահույթը, ռենտան և ձեռնարկատիրությունը: Շահույթը որպես արդյունաբերական արտադրության տնտեսաշվարկային գործունեության գլխավոր ցուցանիշ և ձեռնարկության սոցիալ-տնտեսական հիմնական աղբյուր: Շահույթի տեսակները, հաշվարկման մեթոդները: Շահույթի պլանավորման մեթոդները, նրանց կատարելագործման ուղղությունները: Շահույթի օպտիմալացումը տարբեր շուկայական մոդելներում կենսագործող ձեռնարկություններում: Շահութաբերությունը և դրա տեսակներն ու գնահատումը: Շահութաբերության բարձրացման գործոնները: Շահույթի և շահութաբերության դերը ձեռնարկության աշխատանքների պլանավորման և գնահատման գործում: Շահութաբերության բարձրացման ուղիները: Շահույթի մաքսիմալացման մոդելները շուկայական տարբեր մոդելների պայմաններում: Այդ մոդելների համադրական վերլուծությունը: Շահույթի մաքսիմալացման սկզբունքները: Շահույթի մաքսիմալացումը արտադրության ծախսերի փոփոխության պայմաններում: Շահույթի մաքսիմալացումը կարճաժամկետ փուլում: Շահույթի մաքսիմալացումը երկարաժամկետ փուլում: Ձեռնարկությունների ֆինանսական դրության վերլուծությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. << քաղաքացիական օրենսգիրք, 1992 և 2002թթ.:

2. Բաժնետիրական ընկերությունների մասին ՀՀ օրենքը, Երևան, 2003:
3. Փոքր և միջին ձեռնարկությունների պետական աջակցման մասին ՀՀ օրենքը, Երևան 2003թ.
4. Մելքումյան Մ., Միկրոէկոնոմիկա, ուս. ձեռնարկ, Երևան, 2011, 440 էջ:
5. Մելքումյան Մ., Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպում: Ուս.ձեռնարկ, Եր., Զանգակ, 2014, 512 էջ :
6. Մելքումյան Մ.Ս., Հակոբյան Վ.Մ., Ձեռնարկատիրությունը Հայաստանի Հանրապետությունում, Ե. 2008թ., 448 էջ:
7. Միկրոէկոնոմիկայի հիմունքներ, Մ.Մելքումյան, Զ.Թումասյան, Գ.Գրիգորյան, Մ.Տոնոյան, Վ.Մարության, Երևան, 2017, 292 էջ :
8. Սովարյան Յու.Մ., Ձեռնարկության արդյունավետ կառավարում, Եր., 2001:
9. Արշակյան Ա.Հ., Միկրոէկոնոմիկա , Երևան, 2006:
10. Էվինյան Շ.Դ., Ձեռնարկությունների էկոնոմիկա, 2008:
11. Тарасевич Л.С., Гребеншиков П.И., Леусский А.И., Микроэкономика: Учебник, М.: Юрайт Изд., 2006, 374 с.
12. Микроэкономика: практический подход / под ред. А. Г. Грязновой и А. Ю. Юданова. — М.: КНОРУС, 2005. — 659 с.
13. Микроэкономика. Промежуточный уровень, Чеканский А.Н., Фролова Н.Л., Уч. Пособие, Москва, МГУ, 2005, 378с.
14. Басовский Л. Е., Микроэкономика: учебник для вузов / Л. Е. Басовский, Е. Н. Басовская. — Москва: Инфра-М, 2011. — 224 с
15. 50 лекций по микроэкономике: Учебник для вузов: В 2 т. — СПб.: Экономическая школа, 2000. Т. 1. 2000. 624 с. Т. 2. 2000. 776 с
16. Тарануха Ю. В. Микроэкономика: учебник / Ю. В. Тарануха ; МГУ; под ред. А. В. Сидоровича. — М.: Дело и Сервис, 2006. — 634 с.
17. Франк Р. Х. Микроэкономика и поведение: учебник для вузов: пер. с англ. / Р. Х. Франк. — М.: Инфра-М, 2000. — 696 с.
18. Вэриан Х.Р., Микроэкономика. Промежуточный уровень. Современный подход: Уч. Для вузов. Москва. Юнити, 1997 - 767с.
19. Микроэкономика: практический подход (Managerial economics): учебник / кол. авторов ; под ред. А. Г. Грязновой, А. Ю. Юданова. – 5-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2009. – 704 с.
20. Пиндайк Р., Рабинфельд Д., Микроэкономика. СПб., Питер, 2002. 608
21. Курс микроэкономики.: Учебник / Р.М. Нуреев. - 3-е изд., испр. и доп. - М.: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 624 с.

22. Долан, Микроэкономика , М., 2004.
23. Кац М. Микроэкономика: [учебник]: пер. с англ. / М. Кац, Х. Роузен. - Минск: Новое знание, 2004. - 828 с.
24. Франк Р.Х., Микроэкономика и поведение.М.:ИНФРА-М,2000, 696с.
25. Титов В.И., Экономика Предприятия: учебник. М.:Эксмо, 2008-416с.
26. Микроэкономика: учебник для бакалавров ; под ред. Г. А. Родиной, С. В. Тарасовой. Москва: Юрайт, 2012. 263 с
27. Розанова Н. М.. Микроэкономика. Руководство для будущих профессионалов: учебник для бакалавров . - М.: Юрайт, 2012. - 985 с
28. Селищев А. С. Микроэкономика. Анализ рынка. Теория цены. Рынок и общество: учебное пособие/А. С. Селищев. 2изд.СПб.: Питер, 2003. 448 с.
29. Симкина Л.Г., Микроэкономика: учебное пособие / Л. Г. Симкина. - Москва: КноРус, 2012. 360 с.
30. Черемных Ю.Н. Микроэкономика. Продвинутый уровень: учебник.- М.: Инфра-М, 2008. - 844 с.

3. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Կառավարման էությունը և մեթոդաբանությունը. Կառավարման էությունը, անհրաժեշտությունը և զարգացման փուլերը: Կառավարման մեթոդաբանությունը և սկզբունքները: Կառավարման տեսության հիմնական կատեգորիաները: Կառավարումը և տնտեսական օրենքները: Կառավարման հիմնական սկզբունքները: Ա.Տայլը կառավարման սկզբունքների մասին: Կազմակերպություն, դրա ձևերը և կառավարման մակարդակները: Կառավարման օբյեկտը և սուբյեկտը: Կառավարման դասընթացի խնդիրները և կառուցվածքը: Կառավարման դասընթացի տեղը տնտեսագիտության համակարգում և կապը մյուս տնտեսագիտական գիտաճյուղերի հետ:

Կառավարման տեսության զարգացման պատմական ակնարկ.

Կառավարման դասական դպրոցները (գիտական կառավարման, վարչական կամ դասական, մարդկային հարաբերությունների և վարքաբանական գիտությունների ու քանակական մեթոդների դպրոցները): Կառավարումը

որպես գործընթաց դիտարկող տեսությունները: Կառավարման գործառույթները և դրանց դասակարգումը: Հիմնական և հատուկ գործառույթները: Իրավիճակային և համակարգային մոտեցումները կառավարման տեսության մեջ: Գիտական կառավարման միտումները: Հայ կառավարչական մտքի զարգացման փուլերը և միտումները:

Կազմակերպության ներքին միջավայրը. Կազմակերպությունը որպես սոցիոտեխնիկական համակարգ: Կազմակերպության հինգ հիմնական ենթահամակարգերը: Նպատակները և դրանց դասակարգումը: Կառուցվածք: Կառավարման բարձր և հարթ կառուցվածքները: Կառավարելիության նորման: Խնդիրները որպես ներքին փոփոխական: Տեխնոլոգիան որպես ներքին փոփոխական: Տեխնոլոգիաների դասակարգումը: Մարդիկ, նրանց պահանջմունքները, կարողությունները, խմբերը, առաջնորդումը: Ներքին միջավայրի իրավիճակային գնահատումը:

Կազմակերպության արտաքին միջավայրը. Կազմակերպության արտաքին միջավայրի բնութագրությունը: Արտաքին միջավայրի ենթակառուցվածքը: Ուղղակի ներգործության միջավայրի գործոնները: Անուղղակի ներգործության միջավայրի գործոնները: Արտաքին միջավայրի գնահատումը:

Ռազմավարական պլանավորում. Պլանավորումը իբրև կառավարման գործառույթ և դրա զարգացման փուլերը: Ռազմավարական պլանավորման էությունը և անհրաժեշտությունը: Ռազմավարական պլանավորում և կառավարում: Ռազմավարական պլանավորման տրամաբանությունը և փուլերը: Իրավիճակային վերլուծությունը ռազմավարական պլանավորման համակարգում: Ռազմավարական որոշումների ընդունումը և դրանց իրացման կազմակերպակառուցվածքային ապահովումը: Ռազմավարական պլանավորումը մակրոմակարդակում: Ռազմավարական պլանավորման ճյուղային առանձնահատկությունները: Գործարարության ծրագրի ընդհանուր բնութագիրը, կառուցվածքը, ցուցանիշները և մշակման մեթոդաբանությունը:

Կազմակերպում. Կազմակերպման գործառույթի էությունը: Կառավարման

կազմակերպական կառուցվածքների ձևավորման հիմնարար կատեգորիաները և սկզբունքները: Գծային և շտաբային լիազորություններ, պատասխանատվություն, լիազորությունների պատվիրակում: Կառավարման կազմակերպական կառուցվածքների տեսակները և դրանց զարգացման միտումները: Կառավարման կենտրոնացում և ապակենտրոնացում:

Մոտիվացիան և դրա ձևերը. Մոտիվացիայի էությունը: Մոտիվացիայի բովանդակային և գործընթացային տեսությունները (Ա.Մասլոու, Ֆ. Հերցբերգ, Դ.Մաք-Քլեյանդ, Վ.Վոում, Լ.Պորտեր, Է.Լոուլեր): Մոտիվացիայի ժամանակակից ձևերը: Աշխատանքի վարձատրություն և պարգևատրում: Շահաբաժինների ֆոնդի ձևավորումը և բաշխումը: Սոցիալական արտոնություններ, բարոյական խրախուսում:

Վերահսկողությունը որպես կառավարման գործառույթ.

Վերահսկողության էությունը և անհրաժեշտությունը: Վերահսկողության տեսակները (մեթոդները) և գործընթացի հիմնական փուլերը: Տեղեկատվական-կառավարչական համակարգերի դերը վերահսկողության գործընթացում: Աուդիտ վերահսկողության էությունը և իրականացման կարգը:

Կառավարման մեթոդները. Կառավարման մեթոդի էությունը: Կառավարման մեթոդների դասակարգումը: Կառավարման վարչակազմակերպական մեթոդները: Կառավարման տնտեսական մեթոդները: Կառավարման սոցիալ-հոգեբանական մեթոդները:

Կառավարման կոմունիկացիաները. Կոմունիկացիաների նշանակությունը կառավարման գործընթացում և ուղղությունները: Կոմունիկացիոն գործընթացը: Միջանձնային կոմունիկացիաներ: Կազմակերպական կոմունիկացիաներ: Գործավարության և փաստաթղթաշրջանառության կազմակերպումը:

Կառավարչական որոշումների ընդունումը և իրագործման կազմակերպումը. Կառավարչական որոշումները և դրանց ընդունման գործընթացը: Ծրագրավորված և չծրագրավորված որոշումներ: Անորոշությունը և դիսկը

որոշումների ընդունման գործընթացում: Որոշումների ընդունման եղանակները: Ռացիոնալ կառավարչական որոշումների ընդունման գործընթացի փուլերը: Մոդելների նշանակությունը կառավարչական որոշումների ընդունման գործընթացում, դրանց տիպերը: Տնտեսամաթեմատիկական մոդելների բնութագրությունը: Ընդունված կառավարչական որոշումների իրագործման կազմակերպումը:

ՀՀ տնտեսության հանրային կառավարման համակարգը.

Հանրային կառավարման էությունը, գործառույթները և կազմակերպումը: Տնտեսության կառավարման պետական մարմինների կազմը: Տնտեսության կառավարման ընդհանուր համապետական մարմինները և դրանց գործառույթները: Տնտեսության կառավարման ֆունկցիոնալ մարմինները: Տնտեսության կառավարման ճյուղային մարմինները և դրանց գործառույթները: Տարածքային կառավարումը: Տեղական ինքնակառավարման համակարգի բնութագրությունը: Հանրային կառավարման արդյունավետությունը:

Կազմակերպությունների կազմակերպահրավական ձևերը և դրանց կառավարման առանձնահատկությունները. Կազմակերպությունների կազմակերպահրավական ձևերը, դրանց դասակարգումը: Առևտրային կազմակերպություններ, ոչ առևտրային կազմակերպություններ, իրավաբանական անձանց միություններ: Կազմակերպությունների պետական գրանցումը և լուծարումը: Կառավարման առանձնահատկությունները ըստ կազմակերպությունների կազմակերպահրավական տեսակների:

Խմբերի կառավարում. Խմբերի տեսակները և կազմավորման պատճառները: Ձևական և ոչ ձևական խմբեր: Խմբերի կառավարման առանձնահատկությունները և արդյունավետության բարձրացման ուղղությունները: Կոմիտե: Ոչ ձևական կազմակերպությունների կառավարումը:

Իշխանություն և առաջնորդում. Իշխանություն, դրա ձևերը: Իշխանության հաշվեկշիռ: Առաջնորդում: Առաջնորդման ոճ: Առաջնորդման անձնական հատկանիշների, իրավիճակային և վարքագծային տեսությունները:

Կոնֆլիկտների, փոփոխությունների և սթրեսների կառավարումը. Կոնֆլիկտի էությունը կազմակերպություններում, դրա տիպերը, պատճառները: Կոնֆլիկտային իրավիճակների կառավարումը: Փոփոխությունների գործընթացի կառավարումը: Սթրեսի էությունը, պատճառները և կառավարումը:

Մարքեթինգի կառավարման համակարգը. Մարքեթինգի էությունը, նպատակը և խնդիրները: Մարքեթինգը որպես կառավարման հատուկ գործառույթ: Մարքեթինգային ռազմավարություն, էությունն ու մշակման եղանակները: Մարքեթինգային գործունեության կառավարման կազմակերպական կառուցվածքը:

Արտադրության կառավարումը. Արտադրության (գործողությունների) գործառույթը և արտադրական համակարգը: Արտադրության կառավարման էությունը: Արտադրության նախագծումը, արտադրական կարողությունները և աշխատանքի նորմավորումը: Պաշարների կառավարումը: Որակի կառավարումը: Արտադրության օպերատիվ կառավարումը:

Մարդկային ռեսուրսների կառավարումը. Անձնակազմի կատեգորիաները: Կառավարչական անձնակազմ, դրա կատեգորիաները: Մարդկային ռեսուրսների նկատմամբ պահանջի որոշումը: Կադրերի հավաքագրումը, ընտրությունը, տեղաբաշխումը, մասնագիտական կողմնորոշումը և աշխատանքային հարմարումը, աշխատանքի վարձատրությունը, վերապատրաստումը և աշխատանքային գործունեության գնահատումը: Առաջխաղացման կառավարումը: Ղեկավար կադրերի պատրաստումը: Աշխատանքային կյանքի որակի կառավարումը:

Նորամուծությունների կառավարումը. Նորամուծական գործունեության էությունն ու անհրաժեշտությունը: Նորամուծական գործունեության պլանավորումը: Նորամուծական գործունեության ֆինանսավորման աղբյուրները: Նորամուծական գործունեության կառավարման կառուցվածքային ստորաբաժանումները: Նորամուծական գործունեության խթանման առանձնահատկությունները:

Ներդրումների կառավարումը. Ներդրումների էությունը և կառավարման խնդիրները: Ներդրումների ֆինանսավորման աղբյուրները: Ներդրումների շուկան և դրա սեզմենտավորումը: Ներդրումների ռազմավարական կառավարումը: Պորտֆելային ռազմավարություն: Ներդրումների արդյունավետության գնահատումը:

Կազմակերպության կուլտուրան և սոցիալական պատասխանատվությունը. Կազմակերպության կուլտուրան, դրա տարրերը և գործառույթները: Կառավարում, բարոյականություն և սոցիալական պատասխանատվություն:

Մենեջմենթի պարադիգմային փոփոխությունները XXI դարում. Մենեջմենթի պարադիգմա հասկացությունը: Մենեջմենթի պարադիգման XX դարում: Մենեջմենթի պարադիգմայի առանձնահատկությունները XXI դարում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մենեջմենթ, Յու.Մ.Սուվարյան և խմբ., Ե., Տնտեսագետ, 2016. -672 էջ
2. Սուվարյան Յու.Մ., Սարինյան Ռ.Ն., Միրզոյան Վ.Ա., Հովհաննիսյան Կ.Ա., Հայ կառավարչական մտքի պատմության ուրվագծեր, Եր., Տնտեսագետ, 2005. – 318 էջ
3. Ռազմավարական կառավարում: Ուս. ձեռնարկ /Յու. Մ. Սուվարյան, Ն. Հ. Շահնագարյան ; Եր. Գիտություն. – 2015. – 283 էջ
4. Սուվարյան Յու.Մ., Միրզոյան Վ.Ա., Հանրային կառավարման տեսություն և պատմություն, Եր., ԱՌՏ, 2013, - 368 էջ
5. Համայնքային ծառայության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ /Հեղ. և խմբ.՝ Է.Հ. Օրդյան, Երևան: Օր-դար, 2009. – 336 էջ
6. Տարածքային զարգացում և կառավարում /Ն.Լ. Կիրակոսյան, Հ.Է. Օրդյան, Երևան: Պետական ծառայություն, 2005. - 171 էջ
7. Հովհաննիսյան Ա.Ա., Մենեջմենթի հիմունքներ, Եր., 2015.-616 էջ
8. Դրաքեր Փ., Ձեռնարկիչը և նորի ստեղծումը, Եր., Ապրիլ, 1993
9. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф., Основы менеджмента, М., Вильямс, 2016, - 672 с.
10. Менеджмент: Учебник / Виханский О.С., Наумов А.И., - 6-е изд., перераб. и доп - М.:Магистр, НИЦ ИНФРА-М, 2017. - 656 с.
11. Менеджмент. Практикум / Герчикова И.Н., - 2-е изд. - М.:ЮНИТИ-

- ДАНА, 2015. - 799 с.
12. Друкер П. Ф., Макьярелло Дж. А., Менеджмент: М.: Вильямс, 2010. 704
 13. Друкер П. Ф., Энциклопедия менеджмента. М.: Вильямс, 2004. 432 с
 14. Друкер П. Ф., Задачи менеджмента в XXI веке. М.: Вильямс, 2007. - 286 с
 15. Дафт Р., Менеджмент. 10-е изд. СПб., Питер, - 2015, 656 с.
 16. Менеджмент: Учебник /Коротков Э., М., Изд. Юрайт, - 2016, 640 с.
 17. Менеджмент: Учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям, по направлению "Менеджмент" / Под ред. Максимцов М.М., - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2015. - 343 с.
 18. Менеджмент: Учебник /А.В. Тебекин. М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. 384 с.
 19. Менеджмент: Учебное пособие/Кнышова Е. Н. - М.: ИД ФОРУМ, НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 304 с.
 20. Менеджмент: Учебное пособие / Л.Е. Басовский. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 256 с.
 21. Переверзев М.П., Шайденко Н.А., Басовский Л.Е., Менеджмент. Учебник, М.: ИНФРА-М. -2011, 336с.
 22. Менеджмент: Учебное пособие / В.Д. Дорофеев, А.Н. Шмелева, Н.Ю. Шестопал. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 328 с.
 23. Малюк В., Менеджмент. Деловые ситуации. Практические задания. Курсовое проектирование. - М.: КноРус. 2016, 316 с.
 24. Менеджмент - твоя работа. Действуй на опережение!: Учебник / Л.Д. Гительман. - М.: ИНФРА-М, 2011. - 544 с.
 25. Бодди Д., Нэйтон Р., Основы менеджмента. СПб.: Питер, 1999. 816 с.
 26. Менеджмент: Уч. пособие / А.П. Балашов. М.: ИНФРА-М, 2015. 272 с.
 27. Дойль П., Менеджмент: стратегия и тактика: СПб.: Питер, 1999. -560с.
 28. Олдкорн Р., Основы менеджмента: Учебник. М.: Финпресс, 1999. 320с.
 29. Томпсон А., Стрикленд А., Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа, 12-е изд., М.: Вильямс, 2006. - 928с.
 30. Зуб А.Т., Стратегический менеджмент: Теория и практика: Уч. пособие для вузов. — М.: Аспект Пресс, 2002. — 415 с.
 31. Байков Е. А., Стратегический менеджмент: учеб. пособие / Е. А. Байков, А. Д. Евменов, Н. А. Морщагина. - СПб.: 2015. - 271 с.
 32. Стратегический менеджмент: учебное пособие / Н.Ф. Лозик, М.Н. Кузина, Д.В. Царегородцев ; под общ. ред. д-ра экон. наук, проф.

А.А. Семеновой. - М.: Издательство «Русайнс», 2015. — 152 с.

33. Грант Р.М., Современный стратегический анализ, СПб. Питер. – 2008. – 560 с.

34. Мильнер Б.З. Теория организации, М.: Инфра-М, 2008. - 864 с.

4. ՄԱՐՔԵԹԻՆԳ

Մարքեթինգը և սպառողական արժեքի ստեղծումը. Մարքեթինգի դերը գիտելիքահենք տնտեսության պայմաններում: Մարքեթինգի միջոցով սպառողների համար ստեղծվող օգտակարության տեսակները: Կարիքի, պահանջմունքի, ցանկության, հնարավորության և պահանջարկի դիալեկտիկական կապը: Սահմանային գնումը և սահմանային օգտակարությունը: Առաջարկի և պահանջարկի ոչ գնային դետերմինանտները: Սպառողի բավարարվածության աստիճանները: Սպառողական արժեքի ստեղծումը. Ընկալվող օգուտներ և ընկալվող ծախսեր: Մարքեթինգային արդյունավետ համալիրի հիմնական բնութագրերը. Համապատասխանությունը սպառողների կարիքներին, հաշվեկշռվածությունը, մրցակցային առավելության ստեղծումը, համապատասխանությունն ընկերության ռեսուրսներին:

Սպառողների վարքագիծը. Սպառողական շուկան: Սպառողական շուկայում սպառողների վարքագծի էությունը: Սպառողի վարքագծի մոդելը: Սպառողների վարքագծի վրա ազդող գործոնները (մշակութային, սոցիալական, անձնային, հոգրանական, իրավիճակային): Սպառողի կողմից որոշման ընդունման գործընթացը (պահանջմունքի գիտակցումը, այլընտրանքային տարբերակների նախագնումային գնահատումը, գնումը, սպառումը, տարբերակների գնահատումն ըստ սպառման արդյունքների, ապրանքից ազատվելը): Գնման արժեքականությունը և հիմնախնդրի լուծման տարբերակները:

Արդյունաբերական շուկան: Արդյունաբերական գնումների բնութագրերը. սպառողների առանձնահատկությունները մասշտաբները, գնման բարդությունը, ընտրության տնտեսական և տեխնիկական չափանիշները, ռիսկը, որո-

շակի պահանջներին համապատասխանող արտադրանքը և ծառայությունները, հանդիպակաճ գնումները, ածանցյալ պահանջարկը, բանակցությունները: Արդյունաբերական սպառողների վարքագծի առանձնահատուկ բնութագրերը. ով է գնորդը, գնման գործընթացը, մատակարարների առաջարկությունների ընտրության չափանիշները:

Մարքեթինգային տեղեկատվությունը և հետազոտությունները.

Մարքեթինգային տեղեկատվական համակարգերը: Մարքեթինգային հետազոտությունների գործընթացը (հիմնախնդրի բացահայտում, նախագծի ընտրություն, տվյալների հավաքման մեթոդի ընտրություն, տվյալների գրանցման ձևերի և ձևաչափերի մշակում, ընտրանքի նախագծում, տվյալների հավաքում, տվյալների վերլուծություն և մեկնաբանումը, հետազոտությունների արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվության պատրաստումը): Հետազոտության ձևերը. որոնողական, նկարագրողական. պատճառային: Ստանդարտացված մարքեթինգային տեղեկատվական սպասարկումը: Տվյալների հավաքման մեթոդները: Երկրորդային տվյալների հավաքման եղանակները: Առաջնային տվյալների հավաքման եղանակները: Ընտրանքի պլանավորումը: Տվյալների հավաքումը: Տվյալների վերլուծությունը: Մարքեթինգային հետազոտության գրավոր և բանավոր հաշվետվությունները:

Մարքեթինգային միջավայրը. Մարքեթինգային միջավայրի էությունը): Ընկերության մակրոմիջավայրը ձևավորող գործոնները: Մարքեթինգային մակրոմիջավայրի ներգործությանն արձագանքման հնարավոր ուղիները. արտաքին միջավայրի կառավարման ակտիվ վարձում, պայմանագրերի կնքում) և պասիվ մոտեցումները (արտաքին միջավայրի դիտարկում որպես “անկառավարելի”, հարմարվելու ռազմավարությունների մշակում՝ վտանգներից խուսափելու կամ հնարավորություններից օգտվելու համար): Ընկերության միկրոմիջավայրը և ներքին միջավայրը:

Շուկայի հատվածավորումը և դիրքավորումը շուկայում. Նպատակային մարքեթինգը և դրա փուլերը: Հատվածավորումը որպես սպառողների

պահանջմունքները և ընկերության մարքեթինգային գործողությունները կապող օղակ: Հատվածավորման անհրաժեշտությունը և դրա ընձեռած առավելությունները. նպատակային շուկայի ընտրությունը, մարքեթինգային համալիրի ընտրությունը, տարբերակումը, հնարավորությունները և սպառնալիքները: Ինչպես պետք է հատվածավորել շուկան (երբ միակ ապրանքը վաճառվում է բազմաթիվ շուկաներում և երբ բազմաթիվ ապրանքները վաճառվում են բազմաթիվ շուկաներում): Շուկայի հատվածավորման գործընթացի փուլերը և նպատակային մարքեթինգը: Սպառողական շուկաների հատվածավորման սկզբունքները (չափանիշները): Արդյունաբերական շուկայի հատվածավորման սկզբունքները (չափանիշները): Մարքեթինգային ռազմավարությունները շուկայի հատվածի համար (չտարբերակված, տարբերակված և համակենտրոնացված):

Ապրանքը և ապրանքի կենսապարբերաշրջանը. Նորաստեղծությունը և նոր ապրանքի մշակումը: Նոր ապրանքների ձախողման պատճառները: Նոր ապրանքի հաջողության նախադրյալները: Նոր ապրանքների մշակման թերություններն ու առավելությունները: Նոր ապրանքի մշակման գործընթացը: Ապրանքի կենսապարբերաշրջանը: Ապրանքի կենսապարբերաշրջանի յուրաքանչյուր փուլում կիրառվող ռազմավարությունները: Ապրանքի կենսապարբերաշրջանի դետերմինանտները: Բրենդ և բրենդինգ: Բրենդի դիրքավորումը: Բրենդի ռազմավարությունը: Բրենդի կառավարումը:

Գնագոյացման մարքեթինգային քաղաքականությունը. Գնագոյացման գործոնները: ների մակարդակը պայմանավորող և դրա վրա ազդող գործոնները: Գնագոյացման հիմնական մեթոդները: Նոր ապրանքի գնագոյացման Ռազմավարությունները: Խմբային գնագոյացման ռազմավարությունները: Գների փոփոխությունը: Գների ճշգրտման ռազմավարությունները:

Առաջանցումը. Մարքեթինգային հաղորդակցությունների համալիրը (համակարգը): Հաղորդակցության գործընթացը: Ինտեգրված մարքեթինգային հաղորդակցությունների հայեցակարգային շրջանակը: Առաջանցման ընդհա-

նուր բյուջեի կազմման մեթոդները: Գովազդը և գովազդին առնչվող որոշումները: Իրացման խթանումը: Կապերը հասարակայնության հետ: Անհատական վաճառքը:

Տարածումը. Մարքեթինգային կապուղիների բնութագիրը: Մարքեթինգային կապուղիները և սպառողական արժեքի ստեղծման շղթան: Մարքեթինգային կապուղիների կառուցվածքը և կազմակերպումը: Մարքեթինգային կապուղիների կառավարումը: Ապրանքաշարժի և առաքման կապուղիների կառավարումը:

Մրցակցությունը և մարքեթինգը. Մրցակցային միջավայրի բնութագիրը: Մրցակցային ռազմավարության հիմնական տարբերակները: Մրցակցի վերլուծության մեթոդաբանությունը: Շուկայական դիրքի պաշտպանությունը: Շուկայական հավակնորդի ռազմավարությունները: Շուկայական հետևորդի ռազմավարությունները: Շուկայի որմնախորշային խաղացողի ռազմավարությունները:

Մարքեթինգային կառավարումը. Մարքեթինգային կառավարման էությունը: Կորպորատիվ և մարքեթինգային ռազմավարությունների փոխկապվածությունը: Ռազմավարական մարքեթինգը: Մարքեթինգային գործունեության կառավարումը: Մարքեթինգային պլանավորումը: Մարքեթինգային պլանի բովանդակությունը: Մարքեթինգային հսկողությունը:

Գլոբալ շուկան և մարքեթինգը. Գլոբալացումը և համաշխարհային առևտրի դինամիկան: Համաշխարհային առևտրական հոսքերը: Երկրի մրցակցային առավելությունը: Գլոբալ մարքեթինգային միջավայրը: Միջազգային շուկաներ դուրս գալու ռազմավարությունները: Գլոբալ մարքեթինգի ծրագրի մշակումը: Միջազգային մարքեթինգային գործունեության կազմակերպման եղանակները:

Էթիկան և օրենքները մարքեթինգում. Մարքեթինգային գործունեության սոցիալական հետևանքները: Մարքեթինգի քննադատությունը հասարակության կողմից: Առանձին քաղաքացիների և, ընդհանուր առմամբ, հասարա-

կության մասնակցությունը մարքեթինգի կարգավորման գործընթացում: Մարքեթինգի բարոյական սկզբունքների էությունը և նշանակությունը: Մարքեթինգային որոշումների դասակարգումն ըստ բարոյաիրավական համակարգի:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մարքեթինգի հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ/ Ա.Ե.Զաքարյան, Շ.Ս.Սահակյան, Ա.Վ.Գրիգորյան, Ն.Ժ.Ղուկասյան, Լ.Շ.Սահակյան/ Խմբ.՝ Ա.Ե.Զաքարյան. – Եր.: Տնտեսագետ. 2013թ, 702 էջ
2. Մարքեթինգ և կառավարում /Բ. Արշակյան.- Եր.: Կրթության ազգային ինստիտուտ, 2014թ. 289 էջ
3. Սարգսյան Կ., Մարքեթինգի կառավարում: Ուս. եռնարկ. Եր.: 2015. - 240 էջ
4. Ղանթարջյան Ս.Լ., Ինովացիոն և վենչուրային մարքեթինգ: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան: ԵՊՀ հրատ, 2012. - 118 էջ
5. Սահակյան Շ.Ս., Մարքեթինգը գլոբալ տնտեսությունում /դասախոսություն/. – Եր., Տնտեսագետ, 2009. – 44 էջ
6. Գինը մարքեթինգային համալիրում: Ուսումնական ձեռնարկ/ Գ. Վարդանյան, Եր. Տնտեսագետ, 2011, 178 էջ
7. Բաղդասարյան Գ.Վ., Բաղդասարյան Ա.Գ., Գնագոյացումը շուկայական տնտեսության պայմաններում: Ուս. ձեռնարկ, Ե. Տնտեսագետ, 2012.-390
8. Զաքարյան Ա.Ե., Պապոյան Գ.Հ., Փոխհարաբերությունների մարքեթինգը սպառողական շուկաներում: Ուս. ձեռնարկ / Երևան: Ա.հ. 2016. - 236 էջ.
9. Գրիգորյան Վ.Հ., Փոխհարաբերությունների մարքեթինգը գործարար շուկաներում: Դասախոսութ. նյութեր / ; ՀՊՏՀ. Երևան: Ա.հ., 2016. - 151 էջ.
10. Պողոսյան Ա., Ինտերնետ մարքեթինգ, Երևան, 2009, 73 էջ
11. Թադևոսյան Ա. Մանուկյան, Ա., Օդաբաշյան Վ., Լալայան Ա., Միջազգային մարքեթինգ: (Տեսություններ, միտումներ, փորձ): Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան: Ա. հ., 2005. - 230 էջ
12. Մենեջմենթ, Յու.Մ.Սուվարյան և խմբ., Երևան., Տնտեսագետ, 2016. -672 էջ
1. Котлер, Ф., Армстронг, Г.Вонг В., Сандерс Дж., Основы маркетинга. 5-е евр. изд.: Пер. с англ.- М.: ООО “И.Д. Вильямс”, 2017.-752 с.
2. Котлер, Ф. Маркетинг менеджмент. Двенадцатое издание / Ф. Котлер . СПб: Питер, 2011 . - 816 с.
3. Малхотра Н., Маркетинговые исследования, М., Вилямс, 2007, 1200 с.

4. Портер, М. Конкурентное преимущество. Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость/ М. Портер. - М.: Альпина Бизнес Букс, Альпина Паблишерз, 2008. - 720 с.
5. Портер, М. Конкурентная стратегия. Методика анализа отраслей и конкурентов- М.: Альпина Бизнес Букс, Альпина Паблишерз, 2016. - 456 с.
6. Холленсен С., Глобальный маркетинг, Минск: Новое знание, 2004. – 832 с
7. Мхитарян С.В., Отраслевой маркетинг /Мхитарян С.В.М.:Эксмо, 2006. 368с.
8. Маркетинг/У. Рудилиус и др.-М.: ДеНово, 2001.-706 с.
9. Маркетинг: Учебник / Ким С.А., - Москва, Дашков и К, 2015, 260 стр.
10. Маркетинг: Учебник /Р.Б.Ноздрева, Г.Д.Крылова, М.И.Соколова, В.Ю.Гречков, - Москва, Юристъ, 2005, 568 с.
11. Маркетинг: Учебник и практикум /ред. Л.А.Данченко, М., Юрайт 2015, 486с.
12. Маркетинг: Учебник / Барышев А.,Ф., - Москва, Академия, 2014, 224 стр.
13. Маркетинг: Учебник/В.А.Алексунин. 6-е изд.. М. Дашков и Ко, 2014, 216 стр.
14. Маркетинг: учебное пособие для студентов / А.П. Панкрухин. 5-е изд. - М.: Омега-Л, 2007. - 656 с.
15. Реброва Н.П., Маркетинг: Учебник и практикум, - М., Юрайт 2015, 278с.
16. Третьяк О.А., Маркетинг. Новые ориентиры модели управления.Учебник, - М.: Проспект, 2016. – 416 стр.
17. Багиев, Л. , Моисеева, Н.К. , Черенков, В.И. Международный маркетинг/ Л. Багиев, Н.К. Моисеева, И. Черенков. - СПб: Питер, 2009. - 688 с.
18. Фатхутдинов Р.А., Стратегический маркетинг: Учебник. М.: 2000. – 640 стр.
19. Международный маркетинг. Учебник и практикум, Под ред. Абаева А.Л., Алексунина В.А. - Москва: Юрайт, 2016. - 362 с.
20. Холмогоров В. Интернет-маркетинг. Краткий курс. – СПб.: Питер, 2001
21. Аакер Д. Маркетинговые исследования: [пер. с англ.] / Д. Аакер, В. Кумар, Дж. Дэй /под ред. С. Божук. 7-е изд. Санкт-Петербург: Пи-тер, 2004.–848 с.
22. Курс МВА по маркетингу: Пер. с англ. / Чарльз Д. Шив, Хайэм Александр Уотсон, 2-е изд., Москва: Альпина Бизнес Букс, - 2006. - 716 с.
23. Маркетинговые коммуникации: учебник и практикум / под ред. О.Н. Романенковой. - Москва: Юрайт, 2014. - 456 с.
24. Халилов Д., Маркетинг в социальных сетях. М.: 2016. – 240 с.
25. Галицкий, Е. Б. Маркетинговые исследования: учебник / Е.Б. Галицкий, Е.Г. Галицкая. - Москва: Юрайт, 2012. - 540 с.
26. Черчилль Г.А., Маркетинговые исследования, М., 2003. -752 с.
27. McCarty, J., Perreault, W. Basic Marketing: A Global-Management Approach.

Sydney, IRWIN, 1993.- 763 p.

28. Блэкуэль, Р, Миниард П., Энджел Дж. Поведение потребителей. 10-е изд./Пер. с англ.-СПб.: Питер, 2007.-944с.
29. Джоббер, Д. Принципы и практика маркетинг: Пер. с англ.: Уч. пос.-М.: Издательский дом “Вильямс”, 2000.-688 с.
30. Основы маркетинга. Учебник, Боргард Е., Крайнева Р., Козлова Н., и др. . - Москва: Юрайт, 2016. - 408 с.
31. Клифтон Б., Google Analytics для профессионалов, М.: Издательский дом Вильямс, 2017.-608 с.
32. Маркетинг в отраслях и сферах деятельности: Учеб. пособие /Под ред. д-ра экон. наук, проф. НА. Нагапетьянца. М.: Вузовский учебник, 2007. 272 с.

5. ԿՈՄԵՐՑԻԱ

Առևտրային գործունեության էությունը և բովանդակությունը. Առևտրային գործունեության էությունը: Առևտրային գործունեության օբյեկտները և սուբյեկտները: Առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններ: Առևտրային գործունեության հիմնական սկզբունքները: Առևտրային գործունեությունը արդյունաբերական ձեռնարկություններում և ապրանքների (ծառայությունների) իրացման ոլորտում: Առևտրային կազմակերպությունների ենթակառուցվածքները:

Առևտրային բանակցություններ. Առևտրային բանակցությունների էությունը և խնդիրները: Առևտրային բանակցությունների վարման ձևերն ու եղանակները: Առևտրային բանակցությունների վարման մեթոդները: Առևտրային բանակցությունների նախապատրաստումը: Առևտրային բանակցությունների արդյունավետ վարման հիմնախնդիրները: Առևտրային բանակցությունների արդյունքների ամփոփումը:

Առևտրային տեղեկատվություն և առևտրային գաղտնիք. Տեղեկատվության դերը առևտրային գործունեության մեջ: Առևտրային տեղեկատվության հայթայթման ուղիները և աղբյուրները: Տեղեկատվությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները: Առևտրային տեղեկատվության և առևտրային գաղտնիքի դրսևորման ձևերը: Առևտրային գաղտնիքի տարբերակման

հատկանիշները: Ֆիրմայի տնտեսական անվտանգությանը սպառնացող արտաքին և ներքին վտանգները: Առևտրային գաղտնիքի պաշտպանության հիմնական ուղղությունները և իրականացման միջոցառումները:

Ապրանքային նշանի դերն առևտրային գործունեության մեջ, դրան ներկայացվող պահանջները, հաստատման և կիրառման կարգը:

Սպառումը և ապրանքային ռեսուրսները. Սպառումը և դրա կազմը: Անձնական սպառումը որպես սպառման հիմնական տարր, դրա կազմը: Սպառողական ապրանքների շուկայական պահանջարկի ձևավորման առանձնահատկությունները: Ապրանքային ռեսուրսները որպես ապրանքաշրջանառության զարգացման նյութական նախադրյալ: Ապրանքային ռեսուրսների էությունը և կազմը: Ապրանքային ռեսուրսների ձևավորման աղբյուրները:

Մանրածախ և մեծածախ ապրանքաշրջանառություն. Մանրածախ ապրանքաշրջանառության սոցիալ տնտեսական էությունը: Մանրածախ ապրանքաշրջանառության կազմը: Մանրածախ ապրանքաշրջանառության հաշվեկշիռը և դրա տարրերի փոխադարձ կապը: Մանրածախ ապրանքաշրջանառության վերլուծությունն ըստ դրա բաղադրիչ տարրերի: Մանրածախ ապրանքաշրջանառության զարգացման ծրագրի մշակումը: Մեծածախ առևտրի էությունը: Մեծածախ առևտուրը որպես արտադրության և մանրածախ առևտրական կազմակերպությունների միջև տնտեսական կապի ձև: Մեծածախ ապրանքաշրջանառության տեսակներն ու ձևերը: Մեծածախ կազմակերպության ապրանքաշրջանառության վերլուծությունն ու զարգացման ծրագրի կազմումը: Առևտրական կազմակերպության ապրանքային ապահովվածությունը: Ապրանքային պաշարների էությունը: Առևտրական կազմակերպության ապրանքային պաշարները, դրանց տեսակները և մեծության վրա ազդող գործոնները: Ապրանքների շրջանառության ժամանակը, դրա մեծության հաշվարկման կարգը: Ապրանքային պաշարների վերլուծությունը և դրանց պահանջի հաշվարկման կարգը: Առևտրական կազմակերպության ապրանքային մուտքերի վերլուծությունը և հաշվարկման կարգը:

Առևտրական կազմակերպության հիմնական միջոցներ. Առևտրի հիմնական միջոցների հացկացությունը, դասակարգումը, կազմը և կառուցվածքը: Հիմնական միջոցի վիճակի գնահատման ցուցանիշները: Առևտրական կազմակերպության հիմնական միջոցների սկզբնական, վերականգնման և մնացորդային արժեքները: Հիմնական միջոցների մաշվածքը:

Ամորտիզացիոն հատկացումները որպես հիմնական միջոցների արժեքի վերականգնման աղբյուր: Առևտրական կազմակերպության հիմնական միջոցների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշները: Կապիտալ ներդրումները որպես առևտրական կազմակերպության հիմնական միջոցների ընդլայնված վերարտադրության միջոց: Կապիտալ ներդրումների աղբյուրները: Կապիտալ ներդրումների արդյունավետության ցուցանիշները: Ոչ նյութական ակտիվներ:

Աշխատանքը և աշխատավարձը առևտրում. Առևտրի աշխատողների աշխատանքի սոցիալ-տնտեսական էությունը: Աշխատանքի արտադրողականությունն ու արդյունավետությունն առևտրում, դրանց մեծության վրա ազդող գործոնները և աճի ռեզերվները: Աշխատանքի վարձատրության համակարգն առևտրական կազմակերպությունում, դրա հետագա կատարելագործումը: Աշխատանքի վարձատրության միջոցների վերլուծությունն ու հաշվարկն առևտրում:

Համախառն եկամուտն առևտրում. Համախառն եկամտի գոյացման աղբյուրները: Հավելագների մեծության տարբերակման սկզբունքներն ըստ ապրանքային խմբերի և իրացման վայրի: Համախառն եկամտի մակարդակը և դրա մեծության վրա ազդող գործոնները: Համախառն եկամտի վերլուծությունն ու մեծության հաշվարկը:

Իրացման ծախսեր. Իրացման ծախսերի էությունը և դասակարգումը: Իրացման ծախսերի մակարդակը և այն բնութագրող գործոնները: Առևտրական կազմակերպության իրացման ծախսերի անվանացանկը: Իրացման ծախսերի վերլուծությունն ամբողջ ծավալով, ըստ դրա մեծության վրա ազդող գոր-

ծոնների և ծախսատեսակների: Իրացման ծախսերի հիմնական ծախսատեսակների մեծության հաշվարկման կարգը: Իրացման ծախսերի մակարդակի նվազեցման ուղիները:

Առևտրային ռիսկ. Առևտրային ռիսկի էությունը, դրա ազդեցությունը առևտրային գործունեության վրա: Առևտրային ռիսկի տեսակները: Առևտրային ռիսկի մակարդակի վրա ազդող գործոնները: Առևտրային ռիսկի գնահատումը: Առևտրային ռիսկի կառավարումը: Առևտրային ռիսկի նվազեցման ուղիները: Ներքին առևտրային ռիսկը և դրա դասակարգումը:

Առևտրական կազմակերպության ֆինանսները. Առևտրական կազմակերպության ֆինանսների հասկացությունը և էությունը: Ֆինանսների դերը առևտրի արդյունավետության բարձրացման գործում: Շահույթը և շահութաբերությունն առևտրում: Շահույթը, որպես համախառն եկամտի և իրացման ծախսերի տարբերություն: Շահույթի և շահութաբերության մեծության վրա ազդող գործոնները: Շահույթի մեծության հաշվարկը: Շահույթի օգտագործումն առևտրում: Շահութահարկը և դրա մեծության հաշվարկը: Առևտրական կազմակերպության միջոցների գոյացման աղբյուրները: Սեփական, փոխառու և ներգրավված միջոցների հասկացությունը: Շրջանառու միջոցները առևտրում: Հիմնական և շրջանառու միջոցների գոյացման աղբյուրները: Առևտրական կազմակերպության ֆինանսավորման և վարկավորման կարգը. ֆինանսների վերլուծությունը: Եկամուտների և ծախսերի հաշվեկշռի կառուցվածքը:

Միջազգային առևտրային գործառնություններ. Միջազգային առևտրային գործառնությունների անհրաժեշտությունը: Ներմուծման-արտահանման գործառնությունների կազմակերպումը: Արտոնագրային համակարգը: Միջազգային առևտրային գործունեության ձևերը: Մաքսային ռեժիմները կոմերցիոն նպատակով: Արտահանվող և ներմուծվող ապրանքների մաքսային ձևակերպումները:

Առևտրի պետական կարգավորում. Առևտրի պետական կարգավորման էու-

թյունը և դերը շուկայի հավասարակշռվածության ապահովման գործում: Առևտրի պետական կարգավորման միջոցները: Ապրանքների և ծառայությունների հավաստագրում: Փոքր և միջին առևտրական ձեռնարկատիրության գործունեության խրախուսումը և պաշտպանումը: Պետության դերը գների և սակագների կարգավորման գործում: Գների և սակագների էությունը և տեսակները: Առևտրի պետական կարգավորման ոչ սակագնային մեթոդների էությունը և կիրառման ոլորտի քվոտավորումը: Արտահանող և ներմուծող ապրանքների արտոնագրման համակարգը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Կոմերցիայի հիմունքներ» Ա.Հ. Բուլանիկյանի ընդհանուր խմբագրությամբ, Եր. Տնտեսագետ. 2003թ. – 334 էջ
2. Առևտրի կազմակերպում և տեխնոլոգիա: Ուսումնական ձեռնարկ / Ա.Հ. Բուլանիկյան, Գ.Ս. Չատինյան, Վ.Ե. Գրիգորյան, Հ.Լ. Պապոյան, Մ.Զ.Հակոբյան, Գ.Ն. Բուլանիկյան, - Երևան: Տնտեսագետ, 2006. - 259 էջ
3. Առևտրի տնտեսագիտություն: Ուս. ձեռնարկ / Գ.Ս. Չատինյան, Երևան: Ա.հ., 2014. - 480 էջ.
4. Դադայան Խ., Ակնարկներ հայ վաճառականության պատմության / Երևան: «Հայրենիք» ակումբ, 2009, - 128 էջ
5. Առևտրի միջազգային կոնվենցիաները և համաձայնագրերը: Դասախոսությունների տեքստ / Գրիգոր Նազարյան, Դավիթ Հախվերդյան ; Մասն խմբ.՝ Գ.Ս. Աղաջանյան, Երևան: Նահապետ, 2011. – 176 էջ
6. Վիրտուալ առևտրի հիմունքներ: Ուսումնա-մեթոդական ձեռնարկ / Գ.Հ. Մկրտչյան ; Հայաստանի Ինտերնետ միություն, Երևան, 2003. - 104 էջ.
7. Մարքեթինգի հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ/ Ա.Ե.Զաքարյան, Շ.Ս.Սահակյան, Ա.Վ.Գրիգորյան, Ն.Ժ.Ղուկասյան, Լ.Շ.Սահակյան/ Խմբ.՝ Ա.Ե.Զաքարյան. – Եր.: Տնտեսագետ. 2013թ, 702 էջ
8. Պողոսյան Ա., Էլեկտրոնային կոմերցիա / Եր. Հեղին. հրատ. 2005 – 116 էջ
9. Балабанов И.Т., Электронная коммерция, - СПб. Питер, 2001. - 336с.
10. Балашевич М.И, Быкова Т.П., Экономика и организация малого бизнеса: уч. пособие. БГЭУ 2012. – 335с.
11. Договоры коммерческой деятельности: Практическое пособие /А.М.Петров - М.: КУРС, НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 396 с.

12. Каплина С.А. Организация коммерческой деятельности: уч. пособие. 2-е изд.б Феникс, 2007г. - 448с.,
13. Кеннеди Г. Основы ведения переговоров, Олимп Бизнес, 2006г.-384с.
14. Киселева Е.Н., Буданова О.Г., Организация коммерческой деятельности по отраслям и сферам применения: уч. Пос., Вузовский учебник: 2008. – 192с.
15. Коммерческая деятельность: Учебник / Ф.П. Половцева. - 2-е изд. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 224 с.
16. Минько, Э. В. Основы коммерции: учеб. пособие для студентов вузов/ Э. В. Минько, А. Э. Минько. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 512 с.
17. Молоткова Н.В., Соседов Г.А., Организация, технология и проектирование коммерческих предприятий: уч. пособие, ТГТУ, - 2004. – 128с.
18. Оканова, Т. Н. Налогообложение коммерческой деятельности: учебно-практ. пособие для студентов вузов.- М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. - 287 с.
19. Организация коммерческой деятельности малых и средних предприятий: Учебное пособие/Г.Г.Иванов, Ю.К.Баженов - М.: ИНФРА-М, 2015. - 304 с.
20. Организация коммерческой деятельности предприятий. По отраслям и сферам применения: Учебное пособие. Никулина Н.Н., Эриашвили Н.Д. - М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2015. - 319 с.
21. Основы коммерции: Уч. пособие /Г.А. Яковлев.М.:ИНФРА-М,2016.224.
22. Основы предпринимательской деятельности: Учебник/С.Д.Резник, А.В.Глухова, А.Е.Черницов; под общ. ред. С.Д.Резника - М.: ИНФРА-М, 2015. - 287 с.
23. Памбухчианц О.В., Организация и технология коммерческой деятельности: учебник: «Дашков и К»: - 2007. – 672с.
24. Памбухчианц, О. В. Основы коммерческой деятельности: Учебник. - М.: Дашков и К, 2014. - 284 с.
25. Панкратов Ф.Г., Солдатова Н.Ф. , Коммерческая деятельность: учебник, М. - «Дашков и К». - 2012. – 500с.
26. Пигунова, О.В. Коммерческая деятельность предприятия: уч. пособие / О.В. Пигунова, Е.П. Науменко.-Минск: Вышэйшая школа, 2014.–255 с.
27. Сайткулов Н.Н., Техническое оснащение торговых организаций, учебное пособие. ИД «Деловая литература». 2005. – 336 с.
28. Синяева, И. М. Маркетинг в коммерции: Учебник / И. М. Синяева. - 3-е изд. - М.: Дашков и К, 2012. - 548 с.
29. Синяева, И. М. Паблик рилейшнз в коммерческой деятельности, - 2-е

изд. - М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2015. - 414 с.

30.Эффективность коммерческой деятельности / Маклаков Г.В. - М.:Дашков и К, 2016. - 232 с.

6. ԲԻԶՆԵՍԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

Բիզնեսի կոնցեպցիաները. Բիզնեսի քննադական, պոզիտիվ և պրոգնատիկ կոնցեպցիաները: Բիզնեսի պրոգնատիկ կոնցեպցիայի էթնիկական և իրավական հիմունքները: Խոշոր, միջին, փոքր բիզնես: Հասկացությունը և բնորոշումը: Փոքր բիզնեսի սոցիալական նշանակությունը: Միջազգային համագործակցությունը փոքր բիզնեսի ոլորտում: Հայրենական փոքր բիզնեսի առանձնահատկությունները: Փոքր բիզնեսի պետական աջակցությունը ուժեղացման հիմնական ուղղությունները: Փոքր բիզնեսի զարգացման խնդիրները ՀՀ-ում: Ժամանակակից բիզնեսի բնորոշ գծերը, զարգացման միտումներըն ու հեռանկարները:

Բիզնեսի սուբյեկտները, օբյեկտները և տիպերը. Ձեռներեցները որպես բիզնեսի սուբյեկտներ: Ձեռներեցի իրավունքներն ու պարտականությունները: Ձեռներեցների անհատական հատկանիշները: Ձեռնարկատիրական բիզնեսի օբյեկտները: Սպառողական բիզնես: Բիզնեսի սուբյեկտները աշխատանքի շուկայում: Գործարար գործունեությունը պետական կառավարման և միջպետական հարաբերությունների վարչահրամայական ոլորտում:

Բիզնեսի կազմակերպարավական ձևի ընտրությունը. Քաղաքացիների ձեռնարկատիրական գործունեությունը առանց իրավաբանական անձի կազմավորման: Տեսական ընկերակցություններ: Տեսական ընկերություններ: Արտադրական կոոպերատիվներ: Անհատ ձեռնարկություններ: Տնտեսվարող ընկերությունների մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ: Դուստր և կախյալ ընկերություններ: Կազմակերպարավական ձևի ընտրության վրա ազդող գործոնները: Պարզ ընկերակցություն: Ձեռնարկատիրական կազմակերպությունների ասոցիացիաներ /միություններ/:

Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության սկզբունքները: Ձեռնարկատիրական բիզնեսի համակարգը. Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության կողմնորոշող սկզբունքները: Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության խթանող սկզբունքները: Ձեռնարկատիրական բիզնեսի սուբյեկտների գործարար շահերի համակցումը: Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության կազմակերպական վարվելաձևի սկզբունքները: Ձեռնարկատիրության էվոյուցիան ՀՀ-ում: Կապիտալի նախասկզբնական կուտակումը: Պրոֆեսիոնալ ձեռնարկատիրության համակարգային սկզբունքները: Ձեռնարկատիրական բիզնեսի ազգային մոդելները: Հայկական ժամանակակից ձեռնարկատիրության կայացում:

Բիզնեսի ձևերը. Արտադրական բիզնես: Ապրանքների արտադրությունը և ծառայությունը որպես բիզնեսի ոլորտ: Արտադրական ձեռնարկատիրությունը արդյունաբերության ճյուղերում և շինարարությունում: Ձեռնարկատիրական բիզնեսը գյուղատնտեսությունում և արտադրական ծառայությունների շուկայում: Արտադրական ձեռնարկատիրության ինովացիոն տիպը: Ինովացիոն բիզնես: Լիզինգի հասկացությունը, ձևերն ու տեսակները: Ֆրանչայզինգ: Վենչուրային բիզնես: Օֆշորային բիզնես: Կոմերցիոն բիզնես: Ֆինանսական բիզնես: Խորհրդատվական բիզնես:

Տեղեկատվական բիզնեսը և նրա տեխնոլոգիան. Տեղեկատվական բիզնեսի կառուցվածքը: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման միտումները: Տեղեկատվական արդյունքի դերի բարձրացումը: Միջանկյալ օղակների վերացում: Գլոբալացում: Կոնվերգենցիա: Տեխնիկական ապահովվածությունը որպես տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հիմք: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նվաճումները առավել արդյունավետ օգտագործող բիզնեսի բնագավառները: Տեղեկատվության պաշտպանությունը որպես տեղեկատվական բիզնեսի կարևոր բաղադրիչ:

Սեփական գործի կազմակերպումը և բիզնես պլանավորման հիմունքները. Սեփական գործի ստեղծման ընդհանուր պայմանները, փուլերը: Գործող ձեռնարկության գնում: Վարձակալում հետագայում գնելով: Կազմակերպու-

թյան պետական գրանցում: Բիզնես պլանի նպատակն ու խնդիրները: Բիզնես պլանի կառուցվածքն ու բովանդակությունը: Ֆիրմայի /կազմակերպության/ ֆինանսական գործունեության բիզնես-պլանավորումը: Ապրանքների /ծառայությունների/ իրացման շուկան: Մրցակցությունը իրացման շուկայում: Մարքեթինգի պլան: Շուկայի վերլուծություն: Կազմակերպական պլան: Արտադրության պլան: Շահույթի և շահութաբերության հաշվարկ: Ֆինանսական պլան: Ռիսկերի վերլուծություն և տեսական արդյունավետության գնահատում:

Ֆիրմայի էկոնոմիկայի հիմունքներ. Ձեռնարկատիրական սկզբնական հիմնական կապիտալի պահանջի բացահայտումը: Շրջանառու միջոցներ: Աշխատավարձի կազմակերպում և պլանավորում: Վարձու աշխատողների և գործատուների իրավունքներն ու պարտականությունները: Արտադրանքի և ծառայությունների ինքնարժեքը: Շահույթ, շահութաբերություն: Տնտեսական արդյունավետությունը և դրա որոշման մեթոդները: Ֆիրմայի /կազմակերպության/ հիմնադրման փուլերը: Հիմնադրական փաստաթղթերի կազմը, կառուցվածքը: Ձեռնարկության գրանցումը, տեխնոլոգիան և փաստաթղթաշրջանառությունը:

Ձեռներեցների պայմանագրային հարաբերությունները տնտեսվարող գործընկերների հետ. Գործարքի էությունն ու ձևերը: Պայմանագրի բովանդակությունը: Պայմանագրի ձևերը: Պայմանագրի ձևերն ըստ կողմերի համաձայնության առարկայի: Պայմանագրի կնքելը: Պայմանագրի փոփոխությունը և չեղյալ համարելը:

Գնագոյացումը բիզնեսում. Գների տեսակները և դրանց կարգավորումը: Գնագոյացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Գնային քաղաքականությունը և ֆիրմայի գնային ռազմավարությունը: Արժեքային գնագոյացում: Արտադրության ծախքերի ազդեցությունը գների կազմավորման վրա: Կազմակերպության գնային քաղաքականության ձևավորումը: Գնային ռազմավարության տիպի ընտրությունը:

Հարկերը բիզնեսում: Կազմակերպությունների և անհատ ձեռներեցների հարկման համակարգը. Հարկային համակարգի հիմունքները: Հարկերի և վճարների ձևերը ՀՀ-ում: Կազմակերպությունների հարկումը: Հարկերի օպտիմալացումը: Հարկային արտոնություններ: Հարկային տեխնոլոգիաներ: հարկերի տեսակները: Հարկային վճարների մինիմալացման ուղիները: Հարկատուների իրավունքներն ու պարտականությունները:

Ռիսկը բիզնեսում. Ռիսկի տեսակները /ձևերը/: Ռիսկի իջեցման ուղիները: Ձեռնարկատիրական ռիսկի մակարդակի վրա ազդող գործոնները: Ներդրման կանոնը: Արժեթղթերի ռիսկերը և դրանց ձևերը: Վայլուտային ռիսկեր: Ռիսկերի ապահովագրման եղանակները: վայլուտային օպցիոն: Վայլուտային ֆյուչերսներ: Ռիսկերի ապահովագրման տեխնոլոգիան: Ռիսկերի կառավարումը բիզնեսում:

Գովազդային գործունեությունը բիզնեսում. Գովազդի նշանակությունը բիզնեսում: Գովազդի տարածման ուղիներն ու եղանակները: Գովազդային գաղափարի ընտրությունը: Գովազդային հաղորդագրության ստեղծումը: Գովազդային ոճը, դրա մշակումն ու օգտագործումը: Ռիզլակի փոստային առաքում: Հովանավորությունը և ապրանքային մակնիշը: Գովազդային գործունեության պլանավորումը: Գովազդի ծախսերը: Գովազդային աշխատանքների ծավալման ընդհանուր կանոնները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մելքումյան Մ.Ա., Բիզնեսի էկոնոմիկա: Ուսումնական ձեռնարկ ; Դասագիրք տնտ. մասնագիտ. ուսանողն. համար. Ե., Զանգակ 97, 2002, 616 էջ
2. Մելքումյան Մ.Ա., Ձեռնարկատիրություն և բիզնես, Մենագրություն. Եր., Զանգակ -97, 2006, - 412 էջ
3. Մելքումյան Մ.Ա., Ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպում: Մենագրություն.Երևան: Զանգակ-97, 2007. - 484 էջ
4. Մելքումյան Մ.Ա., Պետությունը և բիզնեսը, Եր., Զանգակ 97, 2009, 199 էջ
5. Քալանթարյան Պ.Ա., Արտադրական բիզնեսի կազմակերպում, Եր., 2005

6. Քալանթարյան Պ.Ա., Գործարարության գործավարություն: Ուս. ձեռնարկ. Երևան, Տնտեսագետ, 2005. - 192 էջ
7. Դանթարջյան Ս., Համբարձումյան Ա., Սարգսյան Ա., Կառավարման և գործարարության ընտրովի հարցեր: Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, Երևանի համալս. հրատ., 2005. - 150 էջ.
8. Հովհաննիսյան Ա.Ա., Արտադրական գործընթացները, դրանց կազմակերպումը, կազմակերպման սկզբունքները և կառավարումը: (Դասախոսություն) / Երևան: Ա.հ., 2016. - 118 էջ.
9. Մկրտչյան Լ., Գործարարության կառավարման փաստաթղթային ապահովման հիմունքներ: (ՈՒս. ձեռնարկ), Ե.: ՎՄՎ-Պրինտ, 2016. - 136 էջ
10. Բայադյան Ա.Հ., Բայադյան Ա.Ա., Բիզնես (գործարարության) պլան: Ուսումնա-մեթոդական ձեռնարկ / Երևան: Լիմուշ, 2010. - 105 էջ
11. Առևտրի կազմակերպում և տեխնոլոգիա: Ուսումնական ձեռնարկ / Ս.Հ. Բուլանիկյան, Գ.Ս. Չատինյան, Վ.Ե. Գրիգորյան, Հ.Լ. Պապոյան, Մ.Զ. Հակոբյան, Գ.Ն. Բուլանիկյան, - Երևան: Տնտեսագետ, 2006. - 259 էջ
12. Բաղդասարյան Գ.Վ., Բաղդասարյան Ա.Գ., Գնագոյացումը շուկայական տնտեսության պայմաններում: Ուս. ձեռնարկ, Ե.: Տնտեսագետ, 2012..390
13. Կիրակոսյան Վ., Միջազգային բիզնես: Ուսումնական ձեռնարկ / Եր.: ԵՊՀ հրատ, 2012. - 200 էջ
14. Աթոյան Կ., Աթոյան Վ., Արտադրության նյութական ապահովում: Ուսումնական ձեռնարկ: Երևան: Ա. հ., 2005. -108 էջ
15. Սահակյան Շ.Ս., Տիգրանյան Ի.Տ., Ապրանքների առքուվաճառքի պայմանագրերը մարքեթինգում: Ուս. ձեռնարկ, Եր.: Տնտեսագետ, 2002.-96 էջ
16. Մարքեթինգի հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ/ Ա.Ե.Զաքարյան, Շ.Ս.Սահակյան, Ա.Վ.Գրիգորյան, Ն.Ժ.Ղուկասյան, Լ.Շ.Սահակյան/ Խմբ.՝ Ա.Ե.Զաքարյան. - Եր.: Տնտեսագետ. 2013թ, 702 էջ
17. Մենեջմենթ, Յու.Մ.Սովարյան և խմբ., Ե., Տնտեսագետ, 2016. -672 էջ
18. Ավանեսյան Թ., Գործարար էթիկայի հիմունքներ.Եր.: Ա. հ., 2016. - 187 էջ
19. Балашевич М.И, Быкова Т.П., Экономика и организация малого бизнеса: уч. пособие. БГЭУ 2012. – 335с.
20. Киселева Е.Н., Буданова О.Г., Организация коммерческой деятельности по отраслям и сферам применения: учебное пособие, Вузовский учебник: 2008. – 192с.
21. Организация коммерческой деятельности малых и средних предприятий: Уч. пособие/Г.Г.Иванов, Ю.К.Баженов М.: ИНФРА-М, 2015. 304 .
22. Организация коммерческой деятельности предприятий. По отраслям и

- сферам применения: Учебное пособие. Никулина Н.Н., Эриашвили Н.Д. - М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2015. - 319 с.
23. Касьянов А., Все о малом предпринимательстве, М., 2007, 538 ст.
 24. Петров К.Н., Как разработать бизнес-план. 69 готовых бизнес-планов. М.: Вильямс. 2015. – 320 с.
 25. Сергеев А.А., Бизнес-планирование. Учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры. М.: Юрайт, 2016. – 463 с.
 26. Морозкин В.А., Буров В.П., Бизнес-планирование. Учебник. М.: ИНФРА-М. 2016. – 288 с.
 27. Киелов Д. В., “Индивидуальный предприниматель.” Справочник по созданию бизнеса, М., 2007, 191 с.
 28. Петров А.Ю., Как разработать бизнес-план – практическое пособие, 2007, 384 с.
 29. Бронникова Т.С., Разработка бизнес-плана проекта. Уч. пособие. , М.: ИНФРА-М, 2017. – 216 с.
 30. Наумов В., Основы предпринимательской деятельности: Учебник, М.: ИНФРА-М, 2016. – 320 с.
 31. Рубин Ю., Основы предпринимательства. учебник, М.: ИНФРА-М, 2016, 464 с.
 32. Пирогов К., Основы организации бизнеса. учебник для вузов, 2007, 560 ст.
 33. Экономика бизнеса: конкуренция, макростабильность и глобализация / Д. Макализ; пер. с англ.- М.: БИНОМ. 2014. — 696 с.:
 34. Круглова Н.Ю., Основы бизнеса (предпринимательства):учебник М.: КНОРУС, 2016. — 440 с.
 35. Лапуста М., Предпринимательство: Учебник. -, М., ИНФРА-М, 2012, 608 с.

7. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Աշխատանքային ռեսուրսները և բնակչության զբաղվածությունը. Աշխատանքային ռեսուրսներ, տնտեսապես ակտիվ բնակչություն և աշխատանքային ներուժ: Աշխատանքային ռեսուրսների վերարտադրությունը: Զբաղվածությունը, դրա պետական քաղաքականության սկզբունքները և ձևերը: Աշխատանքի շուկան, դրա առանձնահատկությունները, կառուցվածքը և

բաղադրամասերը: Աշխատանքի շուկայի տեսակները, ձևերը և հատվածները: Գործազրկության ցուցանիշները, պատճառներն ու դասակարգումը:

Աշխատանքի արտադրողականություն. «Աշխատանքի արտադրողականություն» հասկացությունը: Աշխատանքի արտադրողականության աճի գործոնները, ուղիները, պայմանները և ռեզերվները: Աշխատանքի արտադրողականության չափման ավանդական և արդիական մեթոդները: Աշխատանքի արտադրողականության աճի հաշվարկը և վերլուծությունը:

Աշխատանքի կազմակերպում և նորմավորում. Աշխատանքի բաժանման ու կոոպերացման ձևերը և դրանց կատարելագործման ուղիները: Աշխատատեղերի կազմակերպումը և սպասարկումը: Աշխատանքի կազմակերպման կատարելագործման միջոցառումների մշակումը, ներդրումը և դրանց տնտեսական արդյունավետության որոշման եղանակը: Աշխատանքի նորմավորման դերն ու նշանակությունը արտադրության պլանավորման, աշխատանքի վարձատրման և նյութական խթանման կազմակերպման գործում: Աշխատաժամանակի ծախսումները և դրանց ուսումնասիրման մեթոդները: Աշխատանքի նորմաները, դրանց կառուցվածքը և դասակարգումը: Աշխատանքի նորմաների հաշվարկը: Աշխատանքի նորմավորման վիճակի վերլուծությունը և կատարելագործման հիմնական ուղղությունները:

Բնակչության եկամուտները և աշխատանքի վարձատրության կազմակերպումը. «Կենսամակարդակ» հասկացությունը, դրա կառուցվածքը և աղբյուրները: Կենսամիջոցների նվազագույն չափը և դրա սահմանման նշանակությունը: Աշխատավարձի էությունը և դրա դերը բնակչության եկամուտների ձևավորման գործընթացում: Աշխատավարձի կազմակերպման գործառույթները և տարրերը: Աշխատանքի վարձատրման տարիֆային համակարգի տարրերը և դրանց մշակման մեթոդաբանական հիմքերը: Արտադրական կազմակերպության տարիֆային ցանցերի մշակման սկզբունքները շուկայական տնտեսության պայմաններում: Աշխատանքի վարձատրման ժամանակավարձային և գործավարձային ձևերը, դրանց արդյունավետ կիրառման

պայմանները: Աշխատանքի վարձատրման ժամանակավարձային ձևը և դրա համակարգերը: Աշխատավարձի գործավարձային ձևը և դրա համակարգերը: Աշխատավարձի ձևերի և համակարգերի կատարելագործման հիմնական միտումները: Մասնագետների և ծառայողների աշխատանքի և աշխատավարձի կազմակերպման առանձնահատկությունները: Պարգևատրման համակարգերի տեղը նյութական խթանման համակարգում: Պարգևատրման համակարգերի մշակման մեթոդաբանական հիմքերը:

Արտադրական կազմակերպության անձնակազմի ձևավորումը և թվաքանակի հաշվարկը. Արտադրական կազմակերպության անձնակազմը և դրա կառուցվածքը, այն բնութագրող ցուցանիշները: Արտադրական կազմակերպության կադրերի կազմի և կառուցվածքի բարելավման ուղիները: Արտադրական կազմակերպության կադրերի շարժը: Գործավարձով աշխատող բանվորների թվաքանակի հաշվարկը: Ժամանակավարձով աշխատող բանվորների և մասնագետների թվաքանակի հաշվարկը:

Աշխատանքի վարձատրման միջոցների պլանավորումը, բաշխումը և օգտագործումը. Աշխատավարձի ֆոնդի կառուցվածքը: Աշխատավարձի ֆոնդի հաշվարկման խոշորացված մեթոդները: Աշխատավարձի ֆոնդի պլանավորումն ըստ առանձին տարրերի: Աշխատանքի վարձատրման միջոցների բաշխումը առևտրային կազմակերպության արտադրական ստորաբաժանումների միջև: Աշխատավարձի ֆոնդի օգտագործման վերլուծությունը:

Աշխատանքի և աշխատավարձի կազմակերպման առանձնահատկությունները ծառայությունների ոլորտում. Աշխատանքի կազմակերպման առանձնահատկությունները ծառայությունների ոլորտում: Աշխատավարձի կազմակերպման առանձնահատկությունները տրանսպորտում, զբոսաշրջության ոլորտում, բանկային համակարգում, առողջապահությունում, կրթության ու գիտության և մշակույթի բնագավառներում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Պողոսյան Ս. Մ., Աշխատանքի կազմակերպում. ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Զանգակ-97, 2000. – 240 էջ
2. Պողոսյան Ս. Մ., Աշխատանքի տնտեսագիտություն. ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Զանգակ-97, 2004. – 320 էջ
3. Գրիգորյան Հ. Ս., Աշխատանքի և աշխատավարձի կազմակերպումը արտասահմանյան երկրներում, Եր., Տնտեսագետ, 1997:
4. Գրիգորյան Հ.Ս., Սամվելյան Ն.Ա., Աշխատանքի ցուցանիշների պլանավորում և վերլուծություն. ուսումնական ձեռն, Ե., Տնտեսագետ, 2005. 336 էջ
5. Խոջաբեկյան Վ., Հայաստանի բնակչության վերարտադրությունը և տեղաշարժերը XIX-XX դ-ում, XXI դ. շեմին, Եր., ՀՀ ԳԱԱ Գիտություն, 2001:
6. Մելքումյան Ա.Ս., Աշխատանքի շուկա Դասագիրք, Եր., «Զանգակ-1997», 2009. – 328 էջ
7. Պետրոսյան Մ. Ե., Աշխատանքի նորմավորում, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Տնտեսագետ, 2007. – 122 էջ
8. Մայիլյան Ֆ.Ն., Աշխատանքի շուկան և աշխատավարձի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում. Եր. Տնտեսագետ. 2005. 122 էջ
9. Տերտերյան Գ.Մ., Աշխատանքի պաշտպանության սոցիալ-տնտեսական հարցերը /դասախոսության տեքստ/, Եր., Տնտեսագետ, 2005. – 64 էջ
10. Տերտերյան Գ.Մ., Աշխատանքի պայմանները և դրանց բարելավումը /դասախոսություն/, Եր., Տնտեսագետ, 2004. – 48 էջ
11. Տերտերյան Գ.Մ., Աշխատատեղերի կազմակերպումը և սպասարկումը, Եր., Տնտեսագետ, 2001. – 40 էջ
12. Մարգարյան Լ.Ա., Սիմոնյան Ռ.Հ., Պողոսյան Ս.Վ., Աշխատանքի կազմակերպումը, նորմավորումը և վարձատրությունը ագրարային համակարգի ձեռնարկություններում: Ուս. ձեռնարկ, Եր. ՀՊԱՀ հրատ., 2005. – 254 էջ
13. Адамчук В.В., Ромашов О.В., Сорокина М.Е., Экономика и социология труда. Учебник для вузов. М., Юнити. 2000. – 407 с.
14. Анализ трудовых показателей: Учебное пособие для вузов (А. В. Никитин, Н. А. Кольцов, И. А. Самарина и др.) ред. П. Ф. Петроченко, М., Экономика, 1989-288с.
15. Мазин А.Л., Экономика труда, М., Юнити-Дана, 2009г.- 623с.
16. Горелов Н.А., Оплата труда в бюджетных организациях. Учебник и практикум. – М. – Юрайт, 2017. – 164с.
17. Горелов Н.А., Оплата труда в коммерческих организациях. Учебник и

- практикум. – М. – Юрайт, 2017. – 176с.
18. Алиев И.М., Горелов Н.А., Ильина Л.О., Экономика труда. Учебник, М., 2013. -671 с
 19. Кибанов А. Я., Баткаев И. А., Ивановская Л. В. и др. Экономика и социология труда: учебник для студентов вузов / под ред. А. Я. Кибанова ; Гос. ун-т управления. - М.: ИНФРА-М, 2012. - 584 с.
 20. Павленков В. Рынок труда. Занятость. Безработица., М., МГУ, 2004.-368 с.
 21. Экономика труда и социально-трудовые отношения. Под. ред. Колосовой Р. П., Меликьяна Г. Г., М., МГУ, 1996. – 623 с.
 22. Одегов Ю.Г., Руденко Г.Г., Экономика труда. Учебник, М., 2011. -800 с
 23. Одегов Ю.Г., Руденко Г.Г., Управление персоналом. Учеб., М., 2016. -13 с
 24. Колосова Р.П., Меликьян Г.Г. Занятость, рынок труда и социально-трудовые отношения, Учебно-методическое пособие под ред. Р. П. Колосовой, Г. Г. Меликьяна, ТЕИС, 2008 г. - 458 стр.
 25. Колосова Р.П. Экономика персонала: учебник для студентов вузов / Р. П. Колосова, Т. Н. Василюк, М. В. Артамонова, М. В. Луданик. - М.: ИНФРА-М, 2010. – XXIV. - 896 с.
 26. Экономика труда. Под ред. П.Э. Шлендера и Ю.П.Кокина, Учебник, М., 2010. -686 с
 27. Генкин Б.М., Организация, нормирование и оплата труда промышленных предприятиях. Учебник.- М.: Норма, Инфра-М, 2015. - 416 с.
 28. Бухалков М.И., Организация и нормирование труда.-М.: 2013.-384 с.
 29. Рофе А.И., Теоретические представления об организации труда, Lap Lambert publishing, 2012. – 452с.
 30. Рофе А.И., Организация и нормирование труда. М.: МИК, 2011. 408с.
 31. Рофе А.И., Организация труда рабочих и служащих. М.: МИК, 2013. 536с.
 32. Байтасов Р., Организация труда, Lap Lambert publishing, 2012. – 356с.
 33. Попова Н., Организация нормирование и оплата труда в промышленности, Lap Lambert publishing, 2011. – 168с.
 34. Шкатулла В., Суетина Л., Основы организации труда: Экономические и правовые аспекты. Palmarium academic publishing, - 2014. – 292с.
 35. Экономика труда: (социально-трудовые отношения), под ред. Н. Волгина, Ю. Одегова, М., Экзамен, 2006. – 736 с.
 36. Экономика труда: рыночные и социальные аспекты. Уч.-мет. комплекс для подготовки магистров. Под общ. ред. Н.А. Волгина, М., РАГС, 2010. 368с.

8. ԲՆՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Բնօգտագործման տնտեսագիտությունը դա տնտեսագիտական գիտություն է, որն ուսումնասիրում է բնական ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման և շրջակա միջավայրի պահպանման խնդիրները, ինչպես նաև էկոլոգիական գործոնի դերը տնտեսական համակարգի զարգացման ժամանակ:

Առարկայի խնդիրներն են. ա/ուսումնասիրել բնության և հասարակության փոխհարաբերության տնտեսական տեսանկյունները, բ/կայուն էկոլոգո-տնտեսական զարգացման հիմնադրույթի դիտարկումը, էկոլոգիայի էկոլոգիզացիայի խնդիրները, գ/տնտեսական խնդիրների վերլուծությունը կապված շրջակա բնական ռեսուրսների օգտագործման հետ, դ/բնական ռեսուրսների և ծառայությունների տնտեսական արժեքավորվածության որոշումը, ե/ռացիոնալ բնօգտագործման նպատակով պետական կարգավորման և շուկայական գործիքների օգտագործման հնարավորությունների ուսումնասիրումը:

Ներածություն - Բնօգտագործման տնտեսագիտություն հիմնական հաս կացությունը, կուրսի առարկան, հիմնական հասկացությունները՝ բնական միջավայրը, բնական պայմանները և բնական ռեսուրսները, ռացիոնալ բնօգտագործում: Բնական ռեսուրսների դասակարգումը: Բնական ռեսուրսների դերը հասարակական զարգացման տարբեր պատմական փուլերում: Բնական բարիքների բնութագիրը՝ հասարակական ապրանքներ, համատեղ սպառում: Բաց մատչելի բնական ռեսուրսների հասարակական սեփականության խնդիրները: Բնության վրա անտրոպոգեն ներգործությունը և նրա արդյունքները:

Տնտեսական զարգացում և էկոլոգիական գործոնը, կայուն զարգացում.

Տնտեսական զարգացման գործոնները՝ աշխատանքային ռեսուրսները, արհեստական ստեղծված արտադրության միջոցները, բնական ռեսուրսները: Տնտեսական զարգացման ձևավորման տեխնոգեն տեսակը, նրա առանձնահատկությունները և սահմանափակումները:

Տեխնոգեն տիպի զարգացման մոդելները՝ ֆրոնտալ էկոնոմիկա, շրջակա միջավայրի պահպանման հիմնադրույթը, էկոտոպիայի տեսությունը:

Գլոբալ էկոլոգիական խնդիրների առաջացումը՝ անապատացում, ջերմոցային էֆեկտ, օզոնային շերտ, անձրևներ, հումքային խնդիր, խմելու ջրի դիֆիցիտ, համաշխարհային օվկիանոսի աղտոտում, բնական և կենդանական աշխարհի տեսակների անհետացում: Այդ խնդիրների կապը այլ գլոբալ խնդիրների հետ՝ ժողովրդական, պարենային և այլն: Հոմի ակումբի զեկույցները՝ «Աճի սահմանը», գրոյական աճի տեսությունը: Կայուն զարգացման հասկացությունը: Ապագա սերունդների շահերի հաշվարկը: Կայուն զարգացման չափանիշները: Կայուն զանգացման ժամանակ պահանջարկի և սահմանափակումների հաշվարկը: Ընդունվող որոշումների երկարաժամկետ հետևանքների հաշվառման անհրաժեշտությունը: Թույլ և ուժեղ առկայություն: Համաշխարհային էկոնոմիկայի զարգացման հիմնադրույթը ՄԱԿ-ի նյութերում: Արտաքին էֆեկտների հասկացությունը /էքստերնալներ/, նրանց հաշվարկը տնտեսական զարգացման ժամանակ: Բացասական և դրական արտաքին էֆեկտներ: Հասարակական և մասնավոր ծախսեր: Արտաքին էֆեկտների տեսակները՝ ժամանակավոր, գլոբալ, ոլորտային, միջոցափոխյալ, լոկալ: Էկոնոմիկայի էկոլոգիզացիան և վերջնական արդյունքները: Վերջնական արդյունքները և բնօգտագործումը: Բնա-ապրանքային ուղղահայաց: Փոխադարձ փոխարինման և լրացման գործոնը արտադրությունում: Կրիտիկական բնական կապիտալի հասկացությունը: Բնատարողունակությունը և նրա ցուցանիշները: Բնատարողունակությունը որպես կայուն զարգացման չափանիշ:

Բնության տնտեսական արժեքավորվածությունը: Բնօգտագործման արդյունավետությունը. Բնության տնտեսական արժեքավորվածության որոշման անհրաժեշտությունը: Շրջակա միջավայրի ֆունկցիաները, բնական ռեսուրսներով ապահովվածությունը, թափոնների և աղտոտվածության ասիմիլացիան, հասարակության ապահովումը բնական ծառայու-

թյուններով: Ազգային հարստություն: Էկոլոգիական գործոնի հաշվարկը տնտեսական զարգացման հիմնական ցուցանիշներում:

«Վճարելու պատրաստակամությունը» հիմնադրույթը: Բնության տնտեսական արժեքավորության որոշման մոտեցումները՝ շուկայական գնահատում, ռենտա, ծախսային մոտեցում, այլընտրանքային արժեք, ընդհանուր տնտեսական արժեքավորվածության /արժեք/: Գնահատման արժեքը և արժեքի սուբյեկտիվ գնահատումը:

Բնօգտագործման տնտեսական արդյունավետությունը: «Ծախսեր օգուտ» մոտեցումը: Ժամանակի գործոնի դերը, դիսկոնտավորում: Ծրագրերի գնահատման չափանիշները: Էկոլոգիական գործոնի հաշվի առնելը, հաշվարկը զուտ /բերված/ արժեքում: Բերված ծախսեր: «Ծախսեր-արդյունավետություն» մոտեցումը: Ներդրումների բաշխման առանձնահատկությունները բնապարանքային ուղղահայացում: Ներդրումների ուղղվածությունը դեպի վերջնական արդյունքները և ծախսերի նվազագույնի հասցնելը բնա-ապարանքային ուղղահայացում:

Շրջակա միջավայրի դեգրադացիայի հետևանքով առաջացած տնտեսական կորստի, վնասի հասկացությունը: Էկոլոգիական ծախսեր՝ էկոլոգիական վնաս, աղտոտվածության կանխարգելման ծախսեր /վնասի կանխարգելում/: Էկոլոգիական ներգործության գնահատման մոտեցումները՝ շուկայական գների օգտագործում, ծախսային մոտեցում:

Անցումը տեխնոգենից կայուն տիպի զարգացման. ՀՀ էկոնոմիկայի կայուն տիպի զարգացման անցման անհրաժեշտությունը: Տեխնոգեն զարգացման սահմանափակումները՝ էկոլոգիական /բնական ռեսուրսների սպառումը, աղտոտվածությունը և թափոնները/ տնտեսական /ներդրումային/, սոցիալական /առողջության վատացում/: Էկոնոմիկայի էկոլոգիզացիայի հիմնական ուղղությունները՝ էկոլոգիական խնդրի լուծման այլընտրանքային տարբերակները՝ ցածր թափոն և ռեսուրսախնայող տեխնոլոգիաների զարգացում, տեխնոլոգիական փոփոխություններ, ուղղակի բնապահպան միջոցառումներ:

Էկոլոգոտղմանության կառուցվածքային վերակառուցումը որպես ՀՀ կայուն զարգացման անհրաժեշտ կարևոր փուլ: Բնակա ռեսուրսների ընդհանուր սպառման բանաձևը: Կառուցվածքային բնատարողունակ ցուցանիշը: Սկզբնական էկոնոմիկայի հասկացությունը: Ինդուստրիալ կառուցվածք: ՀՀ էկոնոմիկայի կառուցվածքը, արտահանման քաղաքականության էկոլոգիական խնդիրները: Փոխարկումը /կոնվերսիա/ և շրջակա միջավայրը: Դրական միջոլորտային էքստերնալներ: Ուղղակի բնապահպան միջոցառումներ /մաքրող սարքավորումներ, ֆիլտրեր, պահպանվող տարածքներ և այլն/: Շրջակա միջավայրի համար ծախսերի որոշման խնդիրը:

Վերականգնվող բնական ռեսուրսների օգտագործումը և պահպանումը:

Համալիրների, էկոնոմիկայի սեկտորի զարգացման էկոլոգիզացիան.

Հողային ռեսուրսները ագրոպարենային համալիրում: Հողային ռեսուրսների կառուցվածքը և դինամիկան: Հողային բերրիության տեսակները՝ բնական, արհեստական, տնտեսական: Հողի դեգրադացիայի գործոնները: Անապատացման դեմ պայքարի միջոցառումները ՀՀ-ում: Ագրոպարենային համալիրի, գյուղատնտեսության ենթակառուցվածքի զարգացումը: Հողային ռեսուրսների ռացիոնալ ու արդյունավետ օգտագործման ուղիները:

Անտառային ռեսուրսները և անտառային համալիր: ՀՀ անտառային ֆոնդը և նրա կառուցվածքը: Անտառային ռեսուրսների կազմը, տեսակները և տեղաբաշխումը: Անտառային ռեսուրսների վերարտադրությունը: Անտառային ռեսուրսների պահպանման և վերարտադրության արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները: Անտառօգտագործումը և գլոբալ էկոլոգիական խնդիրները: Զրային ռեսուրսներ: Զրային ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման խնդիրները ՀՀ-ում: Զրային ռեսուրսների կառուցվածքը, օգտագործման դինամիկան, ջրաապահովվածության աստիճանը: Զրային ռեսուրսների աղտոտվածության խնդիրները ՀՀ-ում: Սևանա լճի էկոլոգիական հիմնահարցերը: Կենսաբազմազանության պահպանման տնտեսական խնդիրները: Կենսաբազմազանության կրճատման պատճառները: Գլոբալ և

լրկալ օգուտներ: Կենսաբազմազանության պահպանման հիմնական տնտեսական պայմանները: Հատուկ պահպանվող բնական տարածքներ՝ պետական բնական արգելանոցներ, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ, արգելավայրեր, բուսաբանական այգիներ, հանգստավայրեր, բուժ-առողջարանական վայրեր:

Չվերականգնվող բնական ռեսուրսների օգտագործում և պահպանում:

Էկոնոմիկայի սեկտորի, համալիրների էկոլոգիզացիան.

Վառելիքա-էներգետիկ ռեսուրսները և վառելիքա-էներգետիկ համալիրը: Սպառվող էներգետիկ ռեսուրսներ՝ նավթ, գազ, քարածուխ: Էներգետիկ ռեսուրսների պաշարների գնահատումը, նրանց արդյունահանումը և օգտագործումը: Ատոմային էներգետիկա, զարգացման հեռանկարները և անվտանգության ապահովումը, թափոնների թաղման խնդիրները: Վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսները, որպես էներգիայի ստացման այլընտրանքային աղբյուր: Տարբեր տեսակի էներգիայի արտադրության արդյունավետությունը: Էներգետիկ խնդիրների լուծման համալիրային մոտեցումը, ուղղվածությունը դեպի վերջնական արդյունքները:

Մետալուրգիական համալիր: Երկաթահանքի և գունավոր մետաղների տեղաբաշխումը և օգտագործումը: Պղնձի և մոլիբդենի պաշարները ՀՀ-ում, օգտագործման ներկա մակարդակը և զարգացման հեռանկարները, էկոլոգիական ապահովածության խնդիրները նշված հանքերի շրջակա միջավայրում:

Շրջակա միջավայրի աղտոտում. Աղտոտվածությունը և հասարակական շահերը: Շրջակա բնական միջավայրի ասիմիլացիոն պոտենցիալը /տարողությունը/: Աղտոտվածության տնտեսական օպտիմումը: Շրջակա միջավայրի աղտոտվածության աղբյուրները և օբյեկտները: Աղտոտվածության ցուցանիշները: Աղտոտվածության ռեգիոնալ խնդիրները: Էկոլոգիական իրավիճակի գործակիցը: Օդային ավազանի աղտոտվածությունը: Ջրային ռեսուրսների աղտոտվածությունը: Հողային ռեսուրսների աղտոտվածությունը: Ռադիոակտիվ աղտոտվածություն: Թափոններ, երկրորդային ռեսուրսներ: Շրջակա

միջավայրի աղտոտվածության հսկողությունը:

Պետության և շուկայի դերը շրջակա միջավայրի պահպանման գործում.

Էկոլոգո-տնտեսական քաղաքականության իրացման մեխանիզմները /պետական ներգործություն/, տնտեսական խթանում /շուկայական մեխանիզմներ/: «Շուկայի ձախողումները» և էկոլոգիական գործոնը: Պետական քաղաքականության արդյունավետությունը: Կառուցվածքային արդյունավետություն: Շուկայի ձախողման, պետական և կառուցվածքային արդյունավետության արտահայտումը առաջարկի և պահանջարկի վրա: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության տնտեսական միջոցառումների տարբերակումը՝ մակրոտնտեսական քաղաքականության և փոխհատուցվող էկոլոգիական միջոցառումներ: Մակրոտնտեսական քաղաքականության վրա էկոլոգիական ներգործությունը: Սեփականության իրավունքը և բնությունը: Բուուզի թերեման: Մոնոպոլիզմ, նրա էկոլոգիական տեսանկյունները: Ազդեցության միջոցառումների մատրիցան:

Էկոնոմիկային էկոլոգիզացիայի տնտեսական մեխանիզմը.

Բնօգտագործման տնտեսական մեխանիզմի տեսակները՝ մեղմ խթանող, կոշտ: Բնօգտագործման տնտեսական մեխանիզմի ձևավորումը շուկայական հարաբերությունների անցման փուլում՝ բնօգտագործման վճարովիությունը, բնապահպան գործունեության տնտեսական խթանման համակարգը, շրջակա բնական միջավայրի աղտոտվածության համար վճարի սահմանումը, բնական ռեսուրսների շուկայի ստեղծումը, գնագոյացման կատարելագործումը հաշվի առնելով էկոլոգիական գործոնը, հատկապես բնաշահագործողական ճյուղերի արտադրանքի գծով, էկոլոգիական ֆոնդերը, էկոլոգիական ծրագրերը, աղտոտվածության համար վաճառքի իրավունքը, «գրավ-վերադարձ» համակարգը, էկոլոգիական ապահովագրություն: Ինտերնալիզացիա: Աղտոտողը վճարում է սկզբունքը, աղտոտվածության իրավունքի վաճառքը:

Էկոնոմիկայի էկոլոգիզացիան և էկոլոգիական ճգնաժամից դուրս գալու ելքը. Էկոլոգիական ճգնաժամերի տեսակները՝ պայթյունային և սողացող:

Էկոլոգիական ճգնաժամի հիմնական բացասական հետևանքները՝ էկոլոգիական, սոցիալական, տնտեսական քաղաքական: Էկոլոգիական ճգնաժամից դուրս գալու չափանիշները՝ էկոլոգիական հետևանքներ, տեխնիկական իրականացում, ներդրումների մեծությունը և նրանց արդյունավետությունը, սոցիալական հետևանքները: Էկոլոգիական ճգնաժամերի հաղթահարման սոցիալական տեսանկյունները, սերունդների միջև փոխզիջման խնդիրը և կայուն զարգացումը: Էկոլոգիական ճգնաժամից դուրս գալու հնարավորությունը մակրոտնտեսական մոտեցման հիման վրա՝ այլընտրանքային միջոցառումների իրականացման հնարավոր ռեգիոնալ անհամապատասխանությունը սեփական էկոլոգիական ճգնաժամի հետ, ճյուղային անհամապատասխանությանը այլընտրանքային միջոցառումների արդյունքների հետ, էկոլոգիական ճգնաժամերի հաղթահարման ժամանակ ներդրումային քաղաքականության համալիր բնույթը: Էկոլոգիական ճգնաժամից դուրս գալու այլընտրանքային տարբերակները /Սևանա լճի ճգնաժամի օրինակով/:

Էկոլոգիական խնդիրների լուծման միջազգային փորձը և համագործակցությունը. Շրջակա միջավայրի պահպանման ազգային ծրագրերը: ՀՀ շրջակա միջավայրի պահպանության ազգային գործողությունների ծրագիր: Բնօգտագործման կարգավորումը զարգացած երկրներում: Վարչական և շուկայական մեխանիզմները: Բնօգտագործման կարգավորումը շուկայական տնտեսության անցման երկրներում: Էկոլոգիական խնդրի սրումը զարգացող երկրներում: Շրջակա միջավայրի պահպանման ոլորտի միջազգային կազմակերպությունները, նրանց գործունեությունը: Միջազգային պայմանագրեր և կոնվենցիաներ: ՀՀ մասնակցությունը միջազգային էկոլոգիական կազմակերպությունների գործունեությանը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Գևորգյան Ս.Ա., Կլիմայի փոփոխության տնտեսական հիմնահարցեր: /Ուսումնական ձեռնարկ /Երևան: Զանգակ-97, 2008. - 112 էջ

2. Գևորգյան Ս.Ա., Միջազգային բնապահպանական ռազմավարություն: /Ուսումնական ձեռնարկ /Երևան: Տնտեսագետ, 2004. - 144 էջ
3. ՀՀ էկոլոգիական կրթության քաղաքականության հիմնադրույթները, Գևորգյան Ս., Պետրոսյան Ռ., Գևորգյան Ա., Ղազարյան Մ., Էջմիածին, 2007.-32 էջ
4. Մելքումյան Լ.Ս., Բնության պահպանության հիմունքներ: Կենսոլորտը սպառնում է մարդուն զրկել բանականությունից: Ուս. ձեռնարկ. Երևան: Զանգակ-97, 2006. - 224 էջ
5. Մարության Ռ., Հովսեփյան Ա.,- Անձի էկոլոգիական կուլտուրան: /ՈՒսում. ձեռնարկ/-Երևան Արևիկ հրատ, 2005թ, -368 էջ
6. Գրիգորյան Կ.Վ., Եսայան Ա. Հ., Տեր Մինաս քահանա Մարտիրոսյան - Բնապահպանություն և աստվածաբանություն: /Վաղարշապատ 2007- 215 էջ
7. Գևորգյան Ս.Ա, Պետրոսյան Ռ.Ա., Գևորգյան Ա.Պ., Կարապետյան Ա.Կ., Շրջակա միջավայրի պահպանության և էկոլոգիական փորձաքննության հիմունքներ: /ՈՒսում. ձեռնարկ/Երևան 2011-312 էջ
8. Պետրոսյան Ռ.Ա, Մանասյան Վ.Գ., Ադանալյան Ա.Լ. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում: /դասախոսության նյութեր/ Երևան 2014- 69 էջ
9. Բաբայան Էբա Արկադիի- Բնօգտագործման և բնապահպանության տնտեսագիտական հիմնախնդիրները ՀՀ-ում: Երևան, < ԱԱԱԱ > 2006-76 էջ
10. Գևորգյան Ս.Ա., Պետրոսյան Ռ.Ա., Գևորգյան Ա.Պ Բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների որոշման մեթոդաբանության կատարելագործման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում: Երևան. Տնտեսագետ 2014- 60 էջ
11. Գևորգյան Ս.Ա., Պետրոսյան Ռ.Ա., Գևորգյան Ա.Պ. Էկոլոգիական անվտանգության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում: Երևան. Տնտեսագետ 2014- 50 էջ /<Ամբերդ>մատենաշար/
12. Գրիգորյան Է. Բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների իրավական ակտերի ժողովածու: Երևան. <Ասողիկ> 2011-96 էջ.
13. ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը: Կազմողներ Գևորգյան Ա., Աղասյան Ա., Ե. 2008 – 48 էջ
14. ՀՀ անտառի ազգային քաղաքականություն և ռազմավարություն: Ոչ պաշտոնական հրատարակություն, Հավելված ՀՀ կառավարության

- 2004թ. սեպտեմբերի30-ի թիվ 38 արձանագրային որոշման- Երևան. 2005-83 էջ
15. Ապօրինի անտառահատումների հետ կապված խնդիրների լուծմանն աջակցող միջոցառումների գործողությունների ծրագիր: - Ոչ պաշտոնական հրատարակություն, Հավելված ՀՀ կառավարության 2004թ. սեպտեմբերի30-ի թիվ 38 արձանագրային որոշման- Ե. 2005-61 էջ
 16. ՀՀԱՎԾ Շրջակա միջավայրը և բնական պաշարները ՀՀ-ում 2015 թվականին և 2011-2015թթ. ցուցանիշների շարժընթացը: /վիճակագրական ժողովածու/ Երևան. 2016-169 էջ
 17. Հայրապետյան, Է. Մ., Գրիգորյան Կ.Վ., Շրջակա միջավայրի պահպանություն. Երևան: ՀԳԱ, 2005. - 458 էջ
 18. Հովհաննիսյան Է., Բնապահպանության տնտեսագիտություն և քաղաքականություն: Ուս. Ձեռնարկ. Երևան: ՀՊՃՀ հրատ., 2002. - 95 էջ.
 19. Մարության Ո. Զ., Հովհաննիսյան Լ.Ս., Էկոլոգիական մենեջմենթ: Դասագիրք. Երևան: Ճարտարագետ, 2010. - 432 էջ
 20. Գրիգորյան Կ. Վ., Եսայան Ա. Հ., Ժամհարյան Հ. Գ. ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի համար. Երևան: Զանգակ-97., 2010. - 224 էջ.
 21. Գևորգյան Վ.Շ., Քաջարան: Բնությունը և էկոլոգիան: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան: Գիտություն, 2009. - 157 էջ
 22. Իսկոյան Ա.Բ., Մովսիսյան Գ.Ս., Հախվերդյան Հ.Ս., Հայաստանի Հանրապետության էկոլոգիական իրավունք (1991-2009 թթ. իրավական ակտերի ժողովածու)., Երևան, 2009, «Ասողիկ» հրատ. - , 768 էջ
 23. Анисимов А.В -Экологический менеджмент /учебник/- Ростов-на Дону,,Феникс,, 2009-348 с
 24. Дайман С. Ю., Гусева Т. В., Заика Е. А., Сокоронова Т. В, Системы экологического менеджмента /практический курс/ -Москва, Форум, 2008-336 с
 25. Глушкова В.Г. Макара С.В - Экономика природопользования /учебник /2-е изд.- Москва, Юрайт, 2013-588 с
 26. Воробьев А.Е, Дьяченко В.В, Вильчинская О.В, Корчагина А.В – Основы природопользования: Экологические, экономические и правовые аспекты- Ростов-на Дону,,Феникс,, 2007-542 с
 27. Емельянов А.Г - Основы природопользования /учебник для студ. высш. проф обр/8-е издание - Москва <Академия>, 2013- 256 с

28. Дрогомирецкий И.И, Кантор Е.Л, Чикатуева Л.А.- Экономика управление в использовании и охране природных ресурсов - Ростов-на Дону,,Феникс,, 2011-536с
29. Трушина Т. П.,-Экологические основы природопользования - Изд, 4-е- Ростов-на-Дону, <Феникс> 2007-414с
30. Макар С.В - Экономика природопользования /конспект лекций/ 2-е изд.- Москва, Юрайт, 2011-208с
31. Глушкова В.Г, Макар С.В- Экономика природопользования/учеб. пособие/-Москва, Гардарики, 2005-448с
32. Москаленко А. П., Гутенев В.В, Москаленко С.А, Денисов В.В., - Экономика природопользования и ресурсосбережения /учеб. пособие/- Ростов-на-Дону, <Феникс> 2014-478с
33. Гирусов Э. В. -Экология и экономика природопользования/учебник /4-е изд., -Москва, Юнити 2014-607с
34. Данилов-Данильян, В. И. , Лосев К. С, Экологический вызов и устойчивое развитие /учеб. пособие/-, Москва-<Прогресс-Традиция>, 2000-416с
35. Хлебопрос Р. Г., Фет А. И.. Природа и общество> /модели катастроф/, Новосибирск, <Сибирский хронограф, 1999- 344с
36. Лестер Р. Браун-Экономика: Как создать экономику, оберегающую планетуПер. с англ.-Москва <Весь мир> 2003-392с
37. Белов Г.В -Экологический менеджмент Предприятия /учеб. пособие/-- Москва <Логос> 2006-240 с
38. Рябчиков А.К.- Экономика природопользования/учеб. пособие/- Москва <Элит-2000>, 2002-192с
39. Диксон Д.А, Скура Л., Карпенгер Р., Шерман П.,Экономический анализ воздействий на окружающую среду пер. с англ. – Москва, <Вита>. 2000-272с
40. Никитин А.Т, Серов Г.П, Степанов С.А и др - Основы экологического аудита/ учеб. пособие/- Москва <МНЭПУ> 2001-392с
41. Яндыганов, Я. Я.- Экономика природопользования/учебник /-, Москва ,Кнорус, 2005-576с
42. Каракеян В. И- Экономика природопользования/учебник /-, Москва ,Юрайт, 2011-576с
43. Шимова О. С, Соколовский Н. К., Экономика природопользования/ учеб. пособие/, Москва-Минск, <Инфра-М>-2005—356с

44. 82Голуб А. А- Рыночные методы управления окружающей средой/ учеб. пособие/, - Москва, 2002-289с
45. Папанов А. В., Экономика природопользования/учебник /-, Изд. Московского университета, 2010-928с
46. <Экономическая оценка проектов и направлений политики в области окружающей среды>, Практическое руководство, ОЕСД 1997
47. Экономика природопользования: курс лекций / Е. Э. Васильева. – Минск: БГУ, 2012. – 195 с
48. Папенков К. В., Экономика природопользования, Изд. Велби, 2012., 928 с.
49. Лукьянчиков Н. Н., Потравный И. М., Экономика и организация природопользования. Москва, Юнити 2012. – 687с.
50. Бобылев С. Н., Ходжаев А. Ш., Экономика природопользования, М.- Инфра-М 2003. – 567 с.
51. Козачек А. В., Экологические основы природопользования, - Р-на-Дону, Феникс, 2008. – 448с.
52. Гальперин М. В., Общая экология, Москва, Форум, Инфра- М. 2017. – 336с.
53. Anderson D.A. Environmental Economics and Natural Resource Management Routledge, 2010. — 448 p
54. Barry Field, Martha K. Field. Environmental Economics: An Introduction 7th ed. — McGraw-Hill Education, 2016. — 496 p
55. Harris Jonathan M., Roach B. Environmental and Natural Resource Economics: A Contemporary Approach 3rd Edition. —Routledge, 2014. — 584 p.
56. Raju N.J. Geostatistical and Geospatial Approaches for the Characterization of Natural Resources in the Environment: Challenges, Processes and Strategies Springer, 2015. -900 p.
57. Tietenberg T., Lewis L. Environmental & Natural Resource Economics 10th ed., Global Edition — Pearson, 2014. — 631 p.
58. <Economic instruments for pollution control and natural resources management in OECD countries: a survey>-Organisation for Economic Co-operation and Development, ENV/EPOC/GEEI(98)35/REV1/Final
59. <Environmental Science for Environmental Management>- Edited by Timothy O'Riordan – Longman-369p

60. Mark C. Schug, John S. Morotn, Donald R. Wentworth - <Economics and the environment> Eco detectives-National Council on Economic Education- 199-128p
61. Proposals for transition to sustainable development for Eastern European, Caucasus and central Asia Countries-Chisinau 2003-63p
62. JurgKlarer, Patrick Francis, Jim McNicholas-<Improving Environment and Economy> The potential of Ecocomic Incentives for Environmental Improvements and Sustainable Development in Countries With Economies in Transition- Hungary ,July 1999-83p
63. Methodological bases and practice of sustainable development implementation: Monograph., edited by Dr . ofEconomics, Prof O.Prokopenko, Ph.D in Economics. Assoc. Prof N. Kostyushenco-Drukarnia i Studio GraficzneOmnidium 2015-272p
64. Economics and th Environment, Eban S. Goodstein, 2-nd edition, 1999, - 558p.
65. Environmental economics, Charles D. Kilstad, Oxford university press 2000, -400p.
66. Environmental economics. Theory, application, and policy, Duane Chapman, 2000, -415
67. Environmental science, Aglobal concern, Cunningham, Cunningham, Saigo, 7-th edition, 2003, -646p.

Ը.00.03 – ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ, ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ

1. ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

Ֆինանսները որպես գիտություն, նրա անհրաժեշտությունը և էությունը:

Ֆինանսների և վարկի միջև եղած ընդհանրությունները և տարբերությունները, ֆինանսների ֆունկցիաները: Ֆինանսների կառավարումը, ֆինանսական համակարգին համապատասխանող ֆինանսական ապարատը, ֆինանսների նախարարությունը որպես ֆինանսական ապարատի գլխավոր օղակ, ֆինանսների նախարարության կառուցվածքը և ֆունկցիաները, տեղական ֆինանսական մարմինները: Շուկայական հարաբերությունների ձևավորման ընթացքում հանրապետությունում իրականացվող ֆինանսական քաղաքականությունը, նրա անմիջական կապը դրամավարկային քաղաքականության հետ: Ֆինանսական պլանավորումը որպես ֆինանսների կառավարման և ֆինանսական քաղաքականության իրականացման միջոց:

Պետական բյուջեի բովանդակությունը, նրա քաղաքական և տնտեսական նշանակությունը:

Պետական բյուջեն որպես ֆինանսական համակարգի առաջատար օղակ, պետական դրամական միջոցների ձևավորման և օգտագործման գլխավոր ֆինանսական պլան: Պետական բյուջեն և ազգային եկամուտը: Բյուջետային համակարգը և նրա կազմակերպման սկզբունքները: Պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի տնտեսագիտական բովանդակությունը, կազմը և կառուցվածքը: Պետական բյուջեի եկամուտների դասակարգումը: Սեփական եկամուտներ, փոխառու եկամուտներ, այլ եկամուտներ: Հարկային եկամուտները՝ որպես բյուջեի եկամուտների հիմնական աղբյուր: Հարկերը և դրանց դասակարգումը: Ուղղակի և անուղղակի հարկերը, դրանց հաշվարկման և բյուջե վճարման կարգը: Շահութահարկը, եկամտահարկ, ակցիզային հարկ, ավելացված արժեքի հարկ, սոցիալական վճար, հողի հարկ, գույքահարկ, դրանց հաշվարկման և բյուջե վճարման կարգը:

Պետական բյուջեի ծախսերը, նրանց տնտեսագիտական բովանդակությունը: Պետական բյուջեի ծախսերի դասակարգումը ըստ տնտեսագիտական բովանդակության, ըստ ֆունկցիոնալ սկզբունքի, ըստ բյուջետային օղակների: Բյուջեի դեֆիցիտը ծածկամ աղբյուրները:

Բյուջետային պլանավորման անհրաժեշտությունը և բովանդակությունը: Բյուջետային գործընթացը: Պետական բյուջեի կատարման կարգը: Հասկացություն Պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հաշվեկշռման, դոտացիայի և սուբվենցիայի մասին:

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների պետական կենսաթոշակային ֆոնդը, նրա ձևավորման աղբյուրները և պետական կենսաթոշակային ապահովագրությունը իրականացնող մարմինները: Պետական կենսաթոշակային տեսակները (աշխատանքային, սոցիալական, տարիքային, ծերության):

Զբաղվածության ֆոնդը: Այն որպես գործազուրկների նյութական և սոցիալական ապահովության աղբյուր: Զբաղվածության ֆոնդի ձևավորման աղբյուրները և օգտագործման ուղղությունները: Զբաղվածության ֆոնդը և գործազուրկներին նպաստների տրամադրումը և օժանդակությունը: Զբաղվածության ֆոնդի տնօրինող օղակները:

Գույքային և անձնական ապահովագրությունը: Ապահովագրության տնտեսական էությունը, նրա նշանակությունը: Գույքային և անձնական ապահովագրության դասակարգումը: Պետական ունեցվածքի պարտադիր և կամավոր ապահովագրությունը: Բաժնետիրական, կոոպերատիվ և այլ կազմակերպությունների ու ձեռնարկությունների գույքային ապահովագրությունը: Քաղաքացիների անձնական ապահովագրությունը, նրա անցկացման պայմանները և նշանակությունը: Ապահովագրության մարմինները:

Ձեռնարկությունների, արտադրական միավորումների, կազմակերպությունների ֆիննասները, դրանց կազմակերպման սկզբունքները:

Արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախսերը, նրանց տնտեսական

բովանդակությունը, պլանավորման կարգը, ֆինանսական աղբյուրները: Գործառնական լծակ, ֆինանսական կայունության պաշար:

Արտադրանքի իրացումից հասույթը, նրա տնտեսական բովանդակությունը և որպես ձեռնարկության ֆինանսական ռեսուրսների գլխավոր աղբյուր:

Արտադրանքի իրացման գները, նրանց առանձնահատկությունները շուկայական հարաբերություններում: Ձեռնարկության դրաման կուտակումները, դրանց էությունը և տեսակները: Դրամական կուտակումների աճի հիմնական գործոնները: Ավելացված արժեքի հարկի տնտեսական բովանդակությունը: Շահույթը որպես պետության, ձեռնարկության, ճյուղի ֆինանսական ռեսուրսների աղբյուր: Շահույթի տնտեսական բովանդակությունը: Շահույթը որպես ձեռնարկության գործունեության ֆինանսական հետևանք և ներդրված ռեսուրսների և ծախսերի արդյունավետության ցուցանիշ: Շահութաբերությունը և նրա տեսակները, շահութաբերության վրա ազդող գործոնները: Շահույթի պլանավորման մեթոդները, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները շուկայական էկոնոմիկայի համակարգում: Շահույթի բաշխումը որպես բաշխման հարաբերությունների դրսևորման կարևոր բնագավառ:

Ձեռնարկությունների հիմնական կապիտալը, նյութական կրողները, նրա կազմը և կառուցվածքը, գնահատումը:

Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերարտադրության ֆինանսավորման աղբյուրները: Ձեռնարկությունների շրջանառու կապիտալի էությունը, կազմը, կառուցվածքը: Շրջանառու միջոցների նորմավորումը, ձևավորման աղբյուրները: Շրջանառու միջոցների արդյունավետության ցուցանիշները և նրանց որոշման մեթոդիկան: Ձեռնարկության եկամուտների և ծախսերի հաշվեկշիռը (ֆին. պլանը), եկամուտների և ծախսերի հողվածների կապը շախմատային (ստուգողական) աղյուսակի հետ:

Կազմակերպությունների ակտիվների ձևավորման աղբյուրները: Ֆինանսական լծակ, արդյունավետ վարկային քաղաքականության դերը:

Տնտեսապես զարգացած երկրների և ՀՀ հարևան երկրների ֆինանսական համակարգը, նրա կազմակերպման հիմնական սկզբունքները: պետական բյուջեի դերը ֆինանսական համակարգում: Բյուջեի եկամուտները և ծախսերը: Բյուջետային պրոցեսը և ֆինանսական հսկողությունը: Պետական պարտքը կազմը և կառուցվածքը: Բյուջետային դեֆիցիտը և նրա կարգավորումը: Պետական հատուկ և նպատակային ֆոնդերը: Տեղական իշխանության ֆինանսական համակարգը: Պետական ձեռնարկությունների ֆինանսները: Ինվեստիցիոն նախագծերի ֆինանսավորման կամակերպումը:

Ինվեստիցիա, հիմնական հասկացությունները, ինվեստիցիոն գործունեությունը և քաղաքականությունը: Ֆինանսական և իրական ինվեստիցիաները, ինվեստիցիաները հիմնական կապիտալի մեջ (կապիտալ ներդրումները), համախառն ինվեստիցիանը, ինվեստիցիոն քաղաքականության առանձնահատկությունները ՀՀ-ում, ինվեստիցիոն գործունեության սուբյեկտները, օբյեկտները և պետական կարգավորումը, ինվեստիցիաների դասակարգումը: Ինվեստիցիաների ֆինանսավորման աղբյուրները, նրանց կազմը և կառուցվածքը, հիմնական աղբյուրների բնութագրումը: Ինվեստիցիաների ֆինանսավորման աղբյուրների դասակարգումը: Ինվեստիցիոն նախագծերի ֆինանսավորման կազմակերպումը, ֆինանսավորման ձևերն ու մեթոդները: Կապիտալ ներդրումների արդյունավետությունը բնութագրող ցուցանիշները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀՀ օրենքը ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին
2. ՀՀ օրենքը Տեղական ինքնակառավարման մասին
3. ՀՀ հարկային օրենսգիրք
4. Ալավերդյան Յու. Դ., Բյուջետային հիմնարկների պլանավորման և ֆինանսավորման հարցեր / Եր.: Տնտեսագետ, 1997. - 70 էջ

5. Ալավերդյան Յու. Դ., Հայաստանի Հանրապետության համախմբված բյուջեն: Ուսումնական ձեռնարկ տնտեսագիտական մասնագիտություն ունեցող ուսանողների համար /Երևան: Զանգակ-97, 2007.-240 էջ
6. Ալավերդյան Յու., Հայաստանի Հանրապետության Բյուջետային համակարգը, ուս. ձեռնարկ, Եր., Տնտեսագետ, 2003.
7. Ալանյան Ա.Վ., Ֆինանսական ներդրումներ: Ուս. ձեռնարկ /Երևան: Ճարտարագետ, 2005. - 200 էջ
8. Առաքելյան Կ.Ա., Սարգսյան Ա.Ջ., Տնտեսական գործունեության վերլուծություն: Ուս. ձեռնարկ /Երևան: Զանգակ-97, 2009. - 184 էջ
9. Բայադյան Ա.Հ., Կարծիկյան Վ.Հ., Հարությունյան Վ.Լ., Բյուջետային կազմակերպությունների ֆինանսներ: (Ուսումնական համառոտ դասընթաց) /Երևան: Լիմուշ, 2010. - 87 էջ
10. Բայադյան Ա.Հ., Ֆինանսական վերլուծություն: Ուսումնական ձեռնարկ /Երևան: Լիմուշ, 2013. - 294 էջ
11. Բոստանջյան Վ.Բ., Կիրակոսյան Գ.Ե., Սաֆարյան Ա., Հարկաբյուջետային քաղաքականության կատարելագործման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում /Երևան: Ա.հ., 2004. - 158 էջ
12. Բադանյան Լ.Հ., Կարճաժամկետ ֆինանսական կանխատեսումը արտադրական կազմակերպությունում /Եր.: Տնտեսագետ, 2000. - 215 էջ
13. Բաբոյան Խ.Լ., Մաթևոսյան Ա.Վ., Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության ֆինանսավորման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում /Երևան: Ոսկան Երևանցի, 2012. - 192 էջ
14. Հարությունյան Հ. Համբարձումյան Հ., Բյուջետային գործընթացի և ֆինանսական կայունության գնահատման հիմնահարցերը տեղական ինքնակառավարման համակարգում /Երևան: Տիգրան Մեծ, 2007. - 321 էջ
15. Հարությունյան Վ.Լ., Ազիզյան Ա.Հ., Ֆինանսական համահարթեցման հիմնախնդիրները /Երևան: Գիտություն, 2008. - 116 էջ
16. Հարությունյան Վ.Լ., Թամազյան Ա.Ռ., Համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման և ֆինանսական հիմնախնդիրների լուծման ուղիները /Երևան: Գիտություն, 2008. - 224 էջ
17. Հարությունյան Վ.Լ., Բյուջետային քաղաքականությունը և նրա կատարելագործման հիմնահարցեր Հայաստանի Հանրապետությունում. Եր.: Զանգակ 97, 2003. – 120 էջ
18. Մաթևոսյան Ա.Վ. «Արտադրական կազմակերպության ֆինանսական վիճակի գնահատման և կայունացման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում», Ե., <եղ. հրատ., մենագրություն, 2009, 292 էջ

19. Մաթևոսյան Ա., Արդյունաբերական կազմակերպությունների ֆինանսական առողջացման հիմնահարցերը. Երևան: Ա. հ., 2009. - 196 էջ
20. Մաթևոսյան Ա., Դանիելյան Գ., Ֆինանսական կառավարման հիմնախնդիրները ՀՀ արդյունաբերական կազմակերպություններում /Երևան: Ոսկան Երևանցի, 2011. - 367 էջ:
21. Մնացականյան Հ.Գ., Հակոբյան Ա.Զ., Ֆինանսներ և ֆինանսական համակարգ: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ /Երևան: «ԱԱԱԱ» ուսումնահրատ. կենտր., 2005. - 88 էջ
22. Մովսիսյան Մ.Է., Ալեքսանյան Վ., Հակոբյան Հ.Մ., Ֆինանսների վիճակագրություն: Ու. Ձեռնարկ. /Երևան: Հեղ. հրատ., 2008.-300 էջ.
23. Մովսիսյան Վ.Ռ., Ֆինանսական համահարթեցման մեխանիզմի զարգացումը Հայաստանում /Եր.: Նոյյան տապան, 2007. - 126 էջ
24. Մուրադյան Ա., Միրզոյան Լ., Համայնքի բյուջետավարման ուղեցույց /Երևան: Դար, 2004. - 126 էջ
25. Վարդանյան Վ.Ա., Ֆինանսների ընդհանուր տեսություն. Ֆինանսներ. Ձեռնարկությունների ֆինանսներ. Ձեռնարկությունների տնտեսագիտություն: Ու. ձեռնարկ /Երևան: Եզեա, 2005. - 464 էջ
26. Տուրյան Կ.Վ., Ֆինանսական մենեջմենթի հիմունքներ: Ու. ձեռնարկ /Երևան: Ճարտարագետ, 2013. - 416 էջ.
27. Օգանեզովա, Ն.Ս., ՀՀ առևտրային կազմակերպություններում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվառման հիմնախնդիրները / Երևան: Ա. հ., 2009. - 144 էջ
28. Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ /Դասագիրք/ Լ.Բաղանյան, Կ.Արզարյան, Գ.Չատինյան, Ա.Մաթևոսյան և ուրիշներ,–Եր., 2010.-588 էջ:
29. Государственный и муниципальный долг: теория, методология, практика: учебное пособие / С.Н. Солдаткин. М. КноРус, 2017. — 256 с.
30. Бочаров В.В. Управление денежным оборотом предприятий и корпораций. М.: Финансы и статистика, 2001. 144 с.
31. Инвестиции У. Шарп, Г. Александер, Д. Бэйли Москва, ИНФРА-М, 1997, 1024 с.
32. Ильин А. И. Планирование на предприятии: Уч. 4 изд.–Мн.: 2003. – 635 с.
33. Ковалев А.И., Привалов В.П. Анализ финансового состояния предприятий. – 3-е изд., испр. и доп. – М: Центр экономического маркетинга, 1999. – 216 с.
34. Бриггем Ю., Гапенски Л., Финансовый менеджмент. Полный курс. В 2 томах. Пер с. англ., СПб., 1997. Том 1 - 497 с., том 2 – 669с.

35. Государственные финансы, под общ. Ред. Н.И.Березова, М. Юрайт, 2017, 138 с.
36. Борисоглебская Л., Кирсанов С., Государственные и муниципальные финансы. Финансирование социальных услуг. Москва. Андреевский. – 2008. – 360с.
37. Кадомцева С.В., Государственные финансы. М.. Инфра-М. – 2010. 352 с.

2. ԴՐԱՄԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ, ՎԱՐԿ ԵՎ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

Փողի անհրաժեշտությունը, էությունը, ֆունկցիաները և դերը շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում: Արժեթղթերի զարգացումը, փողը որպես ընդհանրական արժեձև, ապրանքների արտադրությունը որպես փողի գոյության հիմք: Փողը որպես անմիջական և փոխանակային արժեքի ինքնուրույն ձև: Փողի ֆունկցիաների փոխադարձ կապը: Փողը միջազգային տնտեսական շրջանառության ոլորտում: Համաշխարհային փողի ֆունկցիաները: Փողի փոխադարձ կապը այլ տնտեսական կատեգորիաների՝ վարկի ֆինանսների, գնի հետ: Փողի դերը ընդլայնված վերարտադրության գործընթացում: Փողի վերաձվելը կապիտալի: Փողի տեսությունները:

Անկանխիկ դրամական շրջանառությունը և անկանխիկ հաշվարկների համակարգը: Անկանխիկ դրամական շրջանառությունը որպես դրամական շրջանառության կարևոր մաս: Անկանխիկ հաշվարկների կազմակերպման սկզբունքները, վճարման եղանակները, աղբյուրները, հերթականությունը և ձևերը: Կանխիկ դրամի շրջապտույտը և դրամաշրջանառությունը: Դրամաշրջանառության տնտեսական օրենքը: Դրամաշրջանառության բնութագրումը, նրա կառուցվածքը: Դրամաշրջանառության կազմակերպման առանձնահատկությունները շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում: Դրամաշրջանառության համար անհրաժեշտ դրամի քանակի որոշման խնդիրները:

Ինֆլյացիայի էությունը, նրա դրսևորման ձևերը, դրամաշրջանառության

կայունացման մեթոդները: Ինֆլյացիայի պատճառները: Ինֆլյացիան որպես հետևանք դրամաշրջանառության տնտեսական օրենքի խախտման, արտադրության անհամամասնական զարգացման, տնտեսության ռազմականացման: Ինֆլյացիայի արտաքին գործոնները: Ինֆլացիայի սոցիալ-տնտեսական հետևանքները: Ինֆլյացիայի կարգավորումը, մեթոդները, սահմանները և հակացույցությունները:

Դրամական համակարգերը, դրանց էությունը, տարրերը, տեսակները և դասակարգումը: Հայաստանի հանրապետության դրամական համակարգը, նրա առանձնահատկությունները: Զարգացած երկրների /ՌԴ, ԱՄՆ, Մեծ Բրիտանիա, Ֆրանցիա, Գերմանիա/ դրամական համակարգերի առանձնահատկությունները:

Թղթադրամը և վարկադրամը, դրանց շրջանառության օրինաչափությունները: Թղթադրամի ծագման անհրաժեշտությունը և հնարավորությունը: Թղթադրամի արժեզրկման պատճառները: Վարկադրամի տեսակները և էությունը: Վարկադրամի երկակի բնույթը ժամանակակից զարգացած երկրներում:

Միջազգային արժույթային հարաբերությունները և արժույթային համակարգը: Արժույթային հարաբերությունների բնութագրումը, դրանց կապը ապրանքային արտադրության, միջազգային առևտրի զարգացման, կապիտալի ծառայությունների շարժի հետ: Արժույթային փոխարժեքը և դրա որոշման եղանակները, արժույթային փոխարժեքի տատանումների վրա ազդող գործոնները: Արժույթային փոխարժեքի ռեժիմը, հաստատագրված (ֆիքսված) և ազատ տատանվող փոխարժեքները:

Վարկի անհրաժեշտությունը, էությունը, ֆունկցիաները, ձևերը և տեսակները շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում:

Ապրանքային արտադրությունը և փողի առկայությունը որպես հիմք վարկային հարաբերությունների ծագման համար: Վարկի կառուցվածքը, վարկային հարաբերությունների սուբյեկտները: Վարկավորողի (վարկատուի) և

փոխառուի (վարկառուի) բնութագրումը: Վարկային հարաբերությունների տեսակները: Վարկի փոխադարձ կապը այլ տնտեսական հասկացողությունների հետ: Վարկի ֆունկցիաները: Վարկի կապը այլ տնտեսական հասկացողությունների հետ (վարկը և փողը, վարկը և գինը, վարկը և ֆինանսները, վարկը և ինքնաֆինանսավորումը, վարկը և շրջանառու միջոցները): Վարկի ձևերն ու տեսակները (առևտրային և լիզինգային վարկ, բանկային վարկ, միջտնտեսական վարկ, սպառողական վարկ, պետական վարկ, միջազգային վարկ): Վարկի ձևերի դասակարգումը, վարկի ապրանքային և դրամական ձևը:

Փոխատվական կապիտալը և վարկը, փոխատվական կապիտալի աղբյուրները և առանձնահատկությունները: Փոխատվական կապիտալի շուկան, նրա կառուցվածքը և առանձնահատկությունները: Պետության դերը տնտեսության վարկային կարգավորման գործում: Դրամավարկային ճգնաժամերի էությունը, ձևերը և դրանց սոցիալ-տնտեսական հետևանքները:

Վարկի դերը և սահմանները շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում: Վարկի դերը ընդլայնված վերարտադրության պրոցեսում: Վարկի սահմանների որոշման կարգը: Վարկի սահմանների խախտումներ առաջացնող գործոնները:

Փոխատվական տոկոսը և դրա տնտեսական դերը շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում: Փոխատվական տոկոսի էությունը և ֆունկցիաները: Փոխատվական տոկոսի կապը շահույթի և գնի հետ:

Միջազգային վարկային հարաբերությունները, փոխատվական կապիտալի միջազգային շուկան: Միջազգային վարկի էությունը և ձևերի դասակարգումը: Լիզինգ, ֆակտորինգ: Միջպետական և խառը վարկեր: Հաստատագրված և լողացող տոկոսադրույքներ: Փոխատվական կապիտալի միջազգային շուկան, դրա կառուցվածքը: Միջազգային վարկի ֆունկցիաները և դերը շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում:

Պետության դերի մեծացումը միջազգային հարաբերությունների ոլորտում:

Միջազգային և ռեգիոնալ վարկային կազմակերպությունները: Ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների արտասահման-ներմուծման գործարքների վարկավորումը:

Բանկային և վարկային համակարգը: Բանկերի ծագումը, էությունը և ֆունկցիաները: Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգը և նրա արմատական վերակառուցումն ու զարգացումը: Բանկային համակարգը որպես շուկայական էկոնոմիկայի ձևավորման անհրաժեշտ պայման: Ըստ սեփականության ձևերի բանկերի տեսակները: Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգ կառուցվածքը: Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, նրա ֆունկցիաները, դրանց առանձնահատկությունները, դրամա-վարկային քաղաքականությունը, նպատակները և դերը տնտեսության կարգավորման գործում: Առևտրային բանկերը, դրանց կազմակերպման կառուցվածքը և գործառնությունները: Ակտիվային և պասիվային գործառնությունները, դրանց դասակարգումը: Վարկային գործառնությունների հիմնական տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները: Բանկային գործունեության եկամուտները և ծախսերը, բանկային շահույթը, ստացման աղբյուրները, շահույթի նորման, բանկային իրացվելիությունը դրա ցուցանիշները և որոշման կարգը: Բանկային ռիսկը և սնանկացումը: Վարկային համակարգը որպես վարկային հարաբերությունների և վարկային հիմնարկությունների ամբողջություն: Բանկերը և ոչ բանկային ֆինանսական ինստիտուտները (գրավատները, փոխօգնության դրամարկղները, տարբեր ֆինանսական ֆոնդերը, վարկային կոոպերատիվները, լիզինգային ընկերությունները: Բանկերը որպես վարկային համակարգի գլխավոր օղակ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀՀ օրենքը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին
2. ՀՀ օրենքը Բանկերի և բանկային գործունեության մասին

3. Բաղանյան ԼՀ., Բանկային գործի հիմունքներ. ուս. ձեռնարկ, Ե., «Տնտեսագետ», 2003թ.
4. Սուքիասյան Ս.Ս., Առևտրային բանկերի գործունեության տնտեսական կարգավորման արդի հիմնախնդիրները, Մենագր., Ե., Տնտեսագետ, 2005
5. Ասատրյան Բ., Բանկային գործ: Ուս. ձեռնարկ /Երևան: Սարվարդ Հրատ., 2004. - 718 էջ:
6. Ավետիսյան Ռ.Ա., Խաչատրյան Ա. Ս., Բանկային գործ և դրամաշրջանառության հիմունքներ: Ուս. ձեռնարկ: Մաս 1 /Եր.: ՀՊՃՀ, 2005. - 104 էջ
7. Ավետիսյան Ռ.Ա., Խաչատրյան Ա. Ս., Բանկային գործ և դրամաշրջանառության հիմունքներ: Ուս. ձեռնարկ: Մաս 2 /Ե.: ՀՊՃՀ հրատ., 2007. 104 էջ
8. Եզեկյան Ա.Ռ., Գրավը որպես վարկային պարտավորությունների ապահովման միջոց /Երևան: 2004. - 181 էջ
9. Հակոբյան Ա.Ա., Սարգսյան Ա.Զ., Ֆինանսական վարձակալություն / Երևան: Ա. հ., 2011. - 256 էջ
10. ՀՀ դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրության ձեռնարկ / ՀՀ Կենտրոնական բանկ, Երևան: Ա. հ., 2004. - 198 էջ
11. Շարխատունյան Հ.Հ., Բանկային գործառնություններ & Excel: Ուսումնական ձեռնարկ / Երևան: Ասողիկ, 2005. - 336 էջ
12. Շարխատունյան Հ.Հ., Բանկային գործառնություններ: Ուսումնական ձեռնարկ / Երևան: Ասողիկ, 2002. - 281 էջ
13. Պիվազյան Հ.Վ., Դրամաշրջանառության կայունացման մեթոդները, Դասախոսության տեքստեր. Եր., ՀՊԱՀ, 2010. - 56 էջ
14. Ռաֆայելով Զ.Ս., Առևտրային բանկերի պորտֆելների գնահատումը և կառավարումը: (Տեսական և գործնական հարցեր) /Ե.: Ա. հ., 2007. - 158 էջ
15. Սարգսյան Տ.Ս. Փոխարժեքի դերը դրամավարկային քաղաքականության մեջ. - Եր.: ՖԵՆՈՄԵՆ հրատ., 2008.- 128 էջ:
16. Սովարյան Ա.Բ., Առևտրային բանկերի կորպորատիվ ռազմավարությունը և դրա արդյունավետությունը /Եր.: ՀՌՀ հրատ., 2008.-233 էջ
17. Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ /Դասագիրք/ Լ. Բաղանյան, Կ. Աբգարյան, Գ. Չատինյան, Ա. Մաթևոսյան և ուրիշներ, Ե., 2010, 588 էջ
18. Анализ кредитоспособности организации и группы компаний: учебное пособие /Д.А. Ендовицкий под ред., К.В. Бахтин, Д.В. Ковтун.М.:2016. 375 с.
19. Банк и банковские операции: учебник / О.И. Лаврушин под ред. и др. — Москва: 2016. — 268 с.
20. Деньги, кредит, банки: учебник / коллектив авторов. под ред. О.И. Лаврушина. — 15-е изд., стер. — М.: КНОРУС, 2016. — 448 с.

21. Деньги, кредит, банки: учебное пособие / А.П. Бондарь, В.Н. Боровский, Л.В. Боровская. – Симферополь, 2016. – 306 с.
22. Деньги, кредит, банки: учебное пособие /В.В. Янов, И.Ю. Бубнова. Москва: 2017. 419 с.
23. Деньги, кредит, банки: учебное пособие / И.В. Меркулова, А.Ю. Лукьянова. — Москва: 2016. — 347 с.
24. Деньги. Кредит. Банки: учебник / А.С. Селищев. — 2-е издание. — Москва: Проспект, 2016. — 303 с.
25. Деньги. Кредит. Банки: Учебник для бакалавров в вопросах и ответах / Б.И. Соколов, В.В. Иванов. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 288 с.
26. Интернет-технологии в банковском бизнесе: перспективы и риски: учебно-методическое пособие/ Ю.Н. Юденков, Н.А. Тысячникова, И.В. Сандалов, С.Л. Ермаков. — Москва. 2015. — 320 с.
27. Новое прочтение теории кредита и банков: монография / И.В. Ларионова, под ред. — Москва: 2017. — 229 с.
28. Организация деятельности центрального банка: учебник / О.И. Лаврушин, И.Д. Мамонова, Г.Г. Фетисов. — Москва: 2016. — 440 с.
29. Осуществление кредитных операций: учебник / О.И. Лаврушин. — Москва: КноРус, 2017. — 241 с.
30. Розанова Н.М., Монетарная экономика. Теория денег и кредита: Учебник. В 2 томах. Москва, Юрайт. – 2016. Том 1 – 270 с., Том 2 – 310 с.
31. Рынок банковского обслуживания физических лиц: тенденции и перспективы развития: монография / Н.Е. Бровкина. М.: КноРус, 2017. 263 с.
32. Финансы, деньги, кредит, банки: учебник / Т.М. Ковалева под ред. и др. — Москва: 2017. — 250 с.
33. Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков: Учеб. пособие для студентов вузов /Фредерик Мишкин; Пер. с англ. Д. В. Виноградова; Науч. ред. пер. М. Е. Дорошенко. М.:Аспект Пресс, 1999.819 с
34. Эффективность системы регулирования банковского сектора и потребности национальной экономики: монография / И.В. Ларионова под ред. и др. — Москва: 2016. — 172 с.

3. ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՇՈՒԿԱ ԵՎ ԲՈՐՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾ

Արժեթղթերի շուկան, էությունը և դերը ֆինանսական շուկայի ձևավորման և զարգացման գործում: Արժեթղթերի շուկայի հիմնական գծերը, գործառույթները, ենթակառուցյունները և շաղկապվածությունը տնտեսության ֆինանսավորման և կառավարման մյուս հիմնահարցերի հետ: ՀՀ արժեթղթերի շուկայի բնութագիրը և գնահատումը, այդպիսի շուկայի ձևավորման և հետագա զարգացման հիմնահարցերը: Արժեթղթերի շուկայի տնտեսական կարգավորման անհրաժեշտությունը, կարգավորման մարմինները և օրենսդրական ու նորմատիվային ակտերը:

Արժեթղթերը որպես ֆինանսական գործիքներ, արժեթղթերի տեսակները (բաժնետոմսեր, պարտատոմսեր, սեփականաշնորհման պետական արժեթղթեր, ավանդային սերտիֆիկատներ, մուրհակներ, այլ արժեթղթեր): Արժեթղթերի դասակարգումը՝ ներդրումային, վճարային, տիտղոսային և ածանցյալ արժեթղթերը, դրանց հիմնական առանձնահատկությունները:

Ներդրումային արժեթղթերի թողարկման, տեղաբաշխման կարգը և գործընթացները: Արժեթղթերի թողարկման թույլտվություն ստանալու համար պահանջվող փաստաթղթերը, դրանց քննարկման և գրանցման կարգն ու պայմանները: Արժեթղթերի անվանական արժեքի սահմանման սկզբունքները, դրա համար անհրաժեշտ ցուցանիշներն ու հաշվարկները: Արժեթղթերի տեղաբաշխման գնի (կուրսի) որոշման սկզբունքներն ու պայմանները: Արժեթղթերի իրացվելիության աստիճանի, փողի արժեզրկման և այլ գործոնների ազդեցությունը արժեթղթերի փոխարժեքի վրա:

Արժեթղթերի շուկայի վերլուծության կազմակերպումը: Ֆունդամենտալ և տեխնիկական վերլուծությունը արժեթղթերի շուկայում:

Գնագոյացումը արժեթղթերի երկրորդային շուկայում: Վարկային շուկայի և այլ գործոնների ազդեցությունը արժեթղթերի գնագոյացման վրա:

Ֆինանսական շուկաների նշանակությունը, գործառույթները, կառուցված-

քը և դասակարգումը: Ֆոնդային բորսան, դրա գործառույթները և դերը, դրանց կազմակերպման և կարգավորման առանձնահատկությունները: Բորսայական գործառնությունները, տեսակները, բովանդակությունը և կատարման կարգը: Բորսային գործարքի մասնակից կողմերը՝ բրոքերներ, մասնագետներ, դիլերներ, դրանց գործունեության կազմակերպման կարգը, փոխհարաբերությունները: Ապրանքային և ֆոնդային բորսաների տարբերությունը: Ապրանքային բորսաներում կատարվող գործարքները:

Արժեթղթերի պորտֆելի էությունը, բնորոշ գծերը, տեսակները և դրանց ձևավորման և կառավարման նպատակները: Պորտֆելային տեսության հիմնական հասկացությունները՝ ռիսկ և եկամտաբերություն, անտարբերության կորեր, դիվերսիֆիկացիա, կովարիացիա և կոռելյացիա: Արժեթղթերի արդյունավետ և օպտիմալ պորտֆելներ: Պորտֆելների օպտիմալացման հիմնական մեթոդները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Արժեթղթերի շուկայի մասին ՀՀ օրենքը
2. Բաժնետիրական ընկերությունների մասին ՀՀ օրենքը
3. Սալնազարյան Ա.Բ., Արժեթղթերի շուկա: /Եր.: Զանգակ-97, 2009.- 336 էջ
4. Բաղդասարյան Ա.Մ., Արժեթղթերի շուկայի զարգացման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում / Եր.: Նահիրի, 2013. - 332 էջ
5. Սուքիասյան Ֆ.Պ., Մխոյան Լ.Ս., Մանվելյան Ա.Ռ., Արժեթղթերի շուկա: (Դասախոսություններ) /Գյումրի: «Իմաստասեր Անանիա Շիրակացի» համալս. հրատ., 2008. - 132 էջ
6. Ալլախյան Ս.Վ., Ֆինանսական ներդրումներ: Ու. Ձեռնարկ, Եր.: Ճարտարագետ, 2005. - 200 էջ
7. Շաթիրյան Է.Է., Մուրադյան Ս.Վ., Ֆինանսական իրավունք: Ու. ձեռնարկ /Երևան: ԵՊՀ հրատ., 2009. - 352 էջ
8. Սահակյան Ռ.Ա. Ֆինանսական գործիքներ և մեխանիզմներ: Ու. ձեռնարկ - Եր.: Տնտեսագետ, 2006. - 138 էջ:
9. Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ /Դասագիրք/ Լ. Բաղանյան, Կ. Աբգարյան, Գ. Չատինյան, Ա. Մաթևոսյան և ուրիշներ, Ե., 2010, 588 էջ:

10. Галанов В.А., Рынок ценных бумаг. Учебник, М., Инфра-М., 2017.–416с.
11. Грэхем Б., Додд Д., Анализ ценных бумаг, Москва. Вильямс, 2016.–880с.
12. Инвестиции У. Шарп, Г. Александер, Д. Бэйли М., ИНФРА-М, 1997, 1024 с.
13. Кирьянов И.В., Рынок ценных бумаг и биржевое дело. Учебник, М., Инфра-М., 2017.–264с.
14. Михайленко М.Н., Рынок ценных бумаг: учебник и практикум. – М.: Юрайт, 2016. – 324с.
15. Миркин Я.М., Ценные бумаги и фондовый рынок. – М., 1995.488с.
16. Рид С.Ф., Лажу А.Р., Искусство слияний и поглощений, М., Альпина паблишер, 2011. – 960 с.
17. Лайди А., Валютный трейдинг и межрыночный анализ: Как зарабатывать на изменениях глобальных рынков. – М.: Альпина Паблишер, 2013. – 410 с.
18. Рынок ценных бумаг. Учебник (Под.ред.В.А.Галанова и А.И. Басова) – 2-ое изд. – М.: Финансы и статистика, 2006. -448 е.
19. Рынок ценных бумаг. Учебник Под. общ. ред. Н.И. Берзова – М.: Юрайт, 2016. -444 с.
20. Рынок ценных бумаг: учебное пособие / Б.В. Сребник. — Москва: КноРус, 2016. — 288 с.
21. Рынок ценных бумаг. Учебник . ред. Ю.А.Соколова М.: Юрайт, 2016. 383 с.
22. Селищев А.С., Маховикова Г.А., Рынок ценных бумаг. Учебник и практикум – М.: Юрайт, 2016. -484 с.
23. Халл Джон К., Опционы, фьючерсы и другие производные финансовые инструменты. Москва. Вильямс, 2013. – 1072с.
24. Чалдаева Л.А., Килячков А.А., Рынок ценных бумаг. Учебник– М.: Юрайт, 2017. -342 с.
25. Ческидов Б.М., Рынок ценных бумаг. Учебник, Москва. , 2001.–384с.
26. Школик О. А., Финансовые рынки и финансово-кредитные институты. Уч. пособие. М., - Юрайт. 2016. – 288 с.

4. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Ապահովագրության տեղն ու դերը շուկայական տնտեսության պայմաններում: Ապահովագրական համակարգի զարգացման արդի հիմնախնդիրները ՀՀ-ում: ՀՀ ապահովագրական շուկան և նրա հիմնական մասնակիցները: Ապահովագրական գործի պետական կարգավորումը և ինքնակար-

գավորումը: Ապահովագրական շուկան բնութագրող հիմնական ցուցանիշները: Ապահովագրության գործառույթները տնտեսական զարգացման արդի փուլում: Ապահովագրական գործունեության կազմակերպման հիմնախնդիրները: Ապահովագրական պայմանագիր, նրա մասնակիցների իրավունքները և պարտականությունները: Ապահովագրությունը միջազգային տնտեսական հարաբերություններում: Ապահովագրական ընկերության ֆինանսական կայունությունը և վճարունակությունը: Կամավոր և պարտադիր ապահովագրություն, նրանց տարբերիչ առաննահատկությունները: Պատասխանատվության ապահովագրություն, նրա տեսակները և հիմնական պայմանները: Ավտոտրանսպորտաին միջոցների ապահովագրությունը և զարգացման հեռանկարները: Բժշկական ապահովագրությունը և զարգացման միտումները ՀՀ-ում: Վերապահովագրությունը, նրա մեթոդները և կողմերի փոխհարաբերությունները: Ձեռնարկատիրական ռիսկերի ապահովագրությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ /Դասագիրք/ Լ. Բադանյան, Կ. Աբգարյան, Գ. Չատինյան, Ա. Մաթևոսյան և ուրիշներ, Ե., 2010, 588 էջ:
2. Աբգարյան Կ.Հ., Ապահովագրությունը շուկայական տնտեսությունում: Դասախոսություն: Երևան: Տնտեսագետ, 2004. - 25 էջ
3. Ավետիսյան Վ., Դադունց Ա., Հակոբյան Մ., Հարությունյան Վ., Պարտադիր բժշկական ապահովագրության համակարգի ներդրման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում. Երևան: Գիտություն, 2010.- 126 էջ
4. Կիրակոսյան Կ. Խ., Ապահովագրական գործ: Ուս. ձեռնարկ. Երևան: Կռունկ, 2011. - 352 էջ
5. Կիրակոսյան Կ., Ավետիսյան Ս., Գյուղատնտեսական կենդանիների փոխադարձ ապահովագրության կազմակերպումը: Խորհրդատվություն ֆերմերներին/ Երևան, 2007. - 44 էջ
6. Մարկոսյան Ա.Ա., Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրության միջազգային փորձի կիրառման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում/ Երևան: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն», 2014. - 208 էջ

7. Галаганов В.П., Основы страхования и страхового дела. Учебное пособие. — Москва : КноРус, 2016. — 216 с.
8. Гантенбайн М., Мата М., Защита активов и страхование. Что предлагает Швейцария. М., Альпина Паблишер. 2015. – 376 с.
9. Страхование и управление рисками. Учебник. Под ред. Черновой Г.В., — Москва. Юрайт. 2017. — 768 с.
10. Ермасов С.В., Ермасова Н.Б., Страхование: учебник. — Москва : Образование, 2008. — 624 с.
11. Роик В., Экономика, финансы и право социального страхования. Институты и страховые механизмы. Москва: Альпина Паблишер. – 2013. – 258 с.
12. Организация страхового дела. Учебник и практикум. Под ред. И.П.Хоминич, Е.В.Дик, — Москва. Юрайт. 2016. — 232 с.
13. Страхование: учебник / А.П. Архипов. — Москва: КноРус, 2016. — 336 с.
14. Страхование Учебник и практикум. Под ред. И.П.Хоминич, Е.В.Дик, — Москва. Юрайт. 2016. — 232 с.
15. Никулина Н. Н., Страхование. Теория и практика: уч. пособие. - М.: ЮНИТИ-[ДАНА], 2008. - 511 с
16. Гвозденко А.А., Страхование : учебник. Москва: Проспект, 2006. 464 с.
17. Тарасова Ю.А., Страхование Учебник и практикум. М.: Юрайт. 2017. 236с.
18. Сплетухов Ю.А., Дюжиков Е.Ф., Страхование. Учебник, М.: 2012. - 348 с.
19. Черных М.Н.Каячев Г.Ф., Каячева Л.В., Страхование: Финансовые аспекты. Уч. пособие. — Москва : КноРус, 2015. — 284 с
20. Балабанов И.Т., Балабанов А.И., Страхование Организация. Структура. Практика.,— СПб.. Питер. 2003. — 256 с.
21. Страхование: учеб для вузов / под ред. В. В. Шахова, Ю. Т. Ахвледиани. - М.: ЮНИТИ-[ДАНА], 2009. - 511 с.
22. Анисимов А.Ю., Костюхин Ю., Обухова А., Скрябин О., Страхование. Учебник и практикум. — Москва. Юрайт. 2016. — 186 с.

5. ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾ

«Վ մաքսային համակարգի ընդհանուր բնութագիրը: Մաքսային արժեքի որոշման մեթոդները: Մաքսային հսկողության իրականացման ձևերը: Մաքսային քաղաքականությունը և «Վ ինտեգրումը համաշխարհային տնտեսական գործընթացներին: Արտաքին տնտեսական գործունեություն սակագնա-

յին կարգավորման միջոցները: Ոչ սակագնային սահմանափակումների էությունը և ազդեցությունը տնտեսավարող սուբյեկտների տնտեսական գործունեության վրա: Արտաքին տնտեսական գործունեության սակագնային կարգավորման միջոցները: Մաքսային ռեժիմների տեսակները և կառուցվածքը: Մաքսահրավական կարգավորման մեթոդները: Մաքսային մարմինների կողմից իրականացվող օպերատիվ հետախուզական գործունեության իրականացումը: Մաքսային մարմինների կողմից ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների հայտարարագրման մեխանիզմը: Ապրանքների ծագման երկրի որոշման կանոնները: Մաքսանենգությունը և նրա դեմ պայքարի իրականացումը մաքսային մարմինների կողմից: Ավելացված արժեքի գանձման կարգը մաքսային մարմինների կողմից:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ֆինանսներ, դրամաշրջանառություն և վարկ /Դասագիրք/ Լ. Բադանյան, Կ. Աբգարյան, Գ. Չատինյան, Ա. Մաթևոսյան և ուրիշներ, Ե., 2010, 588 էջ:
2. Ճուղություն Ա.Գ., Աբգարյան Կ.Հ., Մաքսային գործի հիմունքներ: Ուս. ձեռնարկ. Եր.: Ա. հ., 2007. -488 էջ
3. Նազարյան, Լ.Ս., Մաքսային գործ: (Տեսություն և պրակտիկա): Համառոտ դասընթաց. Երևան: Ա. հ., 2008. - 218 էջ
4. Դանիելյան Ա.Ս., Մաքսային գործի իրավական հիմունքները: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան: ԵՊՀ հրատ., 2011. -318 էջ
5. Միքայելյան Կ.Ա., Մաքսային գործի կազմակերպումը Հայաստանի Հանրապետությունում. Երևան: Տնտեսագետ, 2004. - 128 էջ
6. Բայբուրջյան Վ.Ա., Մաքսասակագնային կարգավորումը և մաքսային քաղաքականությունը ՀՀ-ում. Երևան: Հայաստան, 2008.- 40 էջ
7. Գրիգորյան Ռ. Լ., Ստեփանյան Ա.Շ, Մաքսային գործ: Ուս. ձեռնարկ. Երևան: ԵրՃՇՊՀ հրատ., 2012.-107 էջ.
8. Հարությունյան Ա.Ս., Մաքսային գործի կազմակերպման հիմնահարցեր: Ուսումնասմեթոդական ձեռնարկ. Եր.: Տիգրան Մեծ, 2002
9. Սուքիասյան Գ.Ա., Սուքիասյան Ն.Գ., Մաքսային իրավունք: Ուս. ձեռնարկ. Եր.: Հեղինակային հրատարակություն, 2016.-470 էջ

10. Герашенко Г.П., Дианова В.Ю., Андрейчук Е.Л., Экономика таможенного дела. Учебник и практикум. Москва. Юрайт. – 2016. – 236 с.
11. Основы таможенного дела. Учебник. ред. Джабиева А.П., М.: 2017,394 .
12. Попова Л.И., Товароведение и экспертиза в таможенном деле. Уч. пособие. М.- Юрайт. – 2017. – 227с.
13. Ершов А.Д., Завялова О.В., Система управления рисками в таможенном деле. М.: Гиорд. 2014. – 320 с.
14. Макрусев В. В. Основы системного анализа: учебник для студентов вузов/ В. В. Макрусев; Российская таможенная академия. -3-е изд.. - М.: Изд-во Российской таможенной академии, 2009. -573 с
15. Покровская В.В., Таможенное дело: учебник. – М.: Юрайт. – 2015. – 736с.
16. Основные аспекты совершенствования таможенного дела. Насретдинова И.Т., М.: Русайнс, 2017. – 108 с.
17. Таможенное дело: учебник, Г.А.Маховикова, Е.Е. Павлова. – М.: Юрайт, 2016. – 408 с.
18. Киладзе А.Б., Логистика в таможенном деле. Уч. пособие. М.: 2016. 144с.
19. Терешенкова А.Ю., Таможенные услуги: вопросы теории и практики. Монография. LAP Lambert Academic Publishing. 2011. – 260 с.
20. Мацкевич В., Цыкунов И., Грузицкий Ю., Тарарышкина Л., Таможенное дело. М.: Бысшая школа. – 2015. -360с.
21. Толкушкин А. В. Таможенное дело: учебник. -М.: Юрайт; М.: Высшее образование, 2009. -505 с.
22. Вологдин А. А. Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности: учебное пособие для вузов: допущено УМО/ А. А. Вологдин. -2-е изд. -М.: Юрайт, 2011. -425 с.
23. Свинухов В. Г. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности и таможенная стоимость: учебник/ В. Г. Свинухов. -М.: Экономистъ, 2005. -271 с.
24. Афонин П. Н. Информационные таможенные технологии: учебник. - СПб.: Троицкий мост, 2012. -352 с.

6. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ ԵՎ ԱՌԻԴԻՏ

Տնտեսական հաշվառման բնութագիր. Տնտեսական հաշվառումը, ծագումն ու զարգացումը: Տնտեսական հաշվառումը որպես կառավարման ֆունկցիա: Տնտեսական հաշվառման հաշվային չափիչները: Տնտեսական

հաշվառման տեսակները: Վիճակագրական, հաշվապահական և օպերատիվ հաշվառման համեմատական բնութագիրը:

Հաշվապահական հաշվառման առարկան. Հաշվապահական հաշվառման առարկան, նրա կարևորագույն օբյեկտները: Տնտեսական պրոցեսները: Տնտեսական պրոցեսները որպես հաշվային օբյեկտներ: Դրանց դասակարգումը ըստ շրջապտույտի փուլերի: կազմակերպության ակտիվների, կապիտալի և պարտավորությունների սահմանումը:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ և հաշիվներ: Կրկնակի գրանցում. Տեղեկատվության ամփոփման և երկակի արտացոլման հաշվեկշռային մեթոդը, նրա դերն ու նշանակությունը: Հաշվեկշռի ակտիվային ու պասիվային համարժեքությունը: Հաշվեկշիռը որպես կազմակերպության ակտիվների, սեփական կապիտալի և պարտավորությունների մնացորդային ամփոփման եղանակ: Հաշվեկշռի կառուցվածքն ու բովանդակությունը: Սկզբնական, փորձնական ու ամփոփիչ հաշվեկշիռներ: Հաշվեկշռի հոդվածների խմբավորումը ըստ արտադրության գործընթացին մասնակցության դերի: Հաշվեկշռի անալիտիկ հատկանիշները: Հաշվապահական հաշիվներ, դրանց կառուցվածքը և տեսակները: Հաշիվներում գրանցումներ կատարելու կարգը: Կրկնակի գրանցման էությունը: Կրկնակի գրանցման ֆունկցիաները: Գործառնությունների հետևանքով հաշվեկշռում տեղի ունեցող փոփոխությունները: Հաշվային թղթակցություններ: հաշվապահական գրանցումներ, դրանց տեսակները: Հաշվապահական հաշվառման վարման հիմնական կանոնները: Հաշվառման վարումը հայրենական արժույթով, անընդհատության սկզբունքով, կրկնակի գրանցման եղանակով: Սինթետիկ և անալիտիկ հաշվառման փոխկապվածությունը: Տնտեսական գորշառնությունների գրանցամատյանները: հաշվապահական հաշիվների համակարգը: Հաշիվների ու հաշվեկշռի փոխադարձ կապը: Ընթացիկ հաշվառման տվյալների ամփոփումն ու ստուգումը: Շրջանառության տեղեկագրի: Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների դասակարգման նշանակությունը: Հաշիվների դասա-

կարգումն ըստ տնտեսական բովանդակության, նշանակման ու կառուցվածքի, հաշվառման տեսակների ու հաշվային համակարգի հետ ունեցած կապի: Հաշվապահական հաշիվների պլանը, անհրաժեշտությունը, բնութագրումը և կառուցվածքը:

Կազմակերպության հաշվառման կազմակերպումը. Կազմակերպության ղեկավարի իրավունքներն ու պարտականությունները հաշվապահական հաշվառման կազմակերպման գործում: Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահի իրավունքներն ու պարտականությունները: Հաշվառման գրանցամատյանները, դրանց դերը հաշվային համակարգում: Հաշվապահական հաշվառման ձևերը և դրանց զարգացման հեռանկարները: Հաշվապահական հաշվառման մեթոդոլոգիական ղեկավարումը Հայաստանի Հանրապետությունում:

Հաշվապահական հաշվառման օրենսդրական դաշտը. Հաշվապահական հաշվառման մասին ՀՀ օրենքի մեկնաբանումը: Հաշվապահական ստանդարտների անհրաժեշտությունը, խնդիրները և անվանացանկը: Շահութահարկի, եկամտահարկի և ավելացրած արժեքի հարկի մասին ՀՀ օրենքների կարգավորիչ դերը հաշվապահական հաշվառման ոլորտում: Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների պլանի էությունը, կառուցվածքն ու դերը հաշվային աշխատանքների կազմակերպման գործընթացում: Հաշվային պլանի և ստանդարտների ինտեգրացումը:

Ֆինանսական հաշվառում. Ֆինանսական հաշվառումը և նրա տեղեկատվական նշանակությունը. Ֆինանսական հաշվառման առարկան և նրա ուսումնասիրման օբյեկտները: Ֆինանսական տեղեկատվության ներկայացման անհրաժեշտությունը և նպատակը: Ֆինանսական տեղեկատվության օգտագործողները: Ֆինանսական կառավարման և հարկային հաշվապայայան համեմատական բնութագիրը: Ֆինանսական հաշվառման սկզբունքները:

Ֆինանսական հաշվառումը որպես ֆինանսական կառավարման կարևոր

րագույն տեղեկատվական աղբյուրը. Ֆինանսական հաշվառման կապը տնտեսական գործունեության ռազմավարության հետ: Ֆինանսական և վիճակագրական հաշվառման փոխկապակցվածությունը: Ֆինանսական հաշվառման դերը տնտեսական գործունեության վերլուծությունը տեղեկատվական աղբյուրների ապահովման գործընթացում:

Հիմնական միջոցների հաշվառումը. Հիմնական միջոցների սահմանումը, դասակարգումը, գնահատումը և ճանաչումը: Հիմնական միջոցների ձեռք բերման սկզբնական հաշվառումը, չափումը և մուտքի հաշվառումը: Հիմնական միջոցների մաշվածությունը, հաշվարկման մեթոդները և սինթետիկ հաշվառումը: Հիմնական միջոցների շահագործման ընթացքում կատարվող հետագա ծախսումների հաշվառումը: Հիմնական միջոցների վերագնահատումը և վերագնահատված միջոցների մաշվածության հաշվառումը: Հիմնական միջոցների գույքագրումը: Հիմնական միջոցների վերագնահատման և արդյունքների հաշվառումը: Հիմնական միջոցների օտարման հաշվառումը: Հիմնական միջոցների վարձակալության հաշվառումը: Հիմնական միջոցների արժեզրկման հաշվառումը:

Ներդրումային գույքի հաշվառումը. սահմանումը, ճանաչումը և սկզբնական չափումը: Ներդրումային գույքի հաշվապահական հաշվառման իրական արժեքի մոդելի և սկզբնական մոդելի էությունը: Վերադասակարգումների հաշվառումը: Ներդրումային գույքի օտարման հաշվառումը:

Ոչ նյութական ակտիվների հաշվառումը. սահմանումը, դասակարգումը, գնահատումը և ճանաչումը: Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների հաշվառումը: Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների արդյունքում ձևավորվող դրական գուդվիլի հաշվառումը: Պետական շնորհի միջոցով և փոխանակումների կարգով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների հաշվառումը: Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների հաշվառումը: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվառումը: Ոչ նյութական ակտիվների շրջանառությունից հանելու և օտարման հաշվառումը:

Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը. Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրումների հաշվառումը: Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում կատարված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների հաշվառումը: Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը: Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների հաշվառումը: Որպես հեշավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը: Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հաշվառումը:

Պաշարների հաշվառումը. Պաշարների սահմանումը, դասակարգումը և գնահատումը: Պաշարների ձեռք բերման փաստաթղթային ձևակերպումը, ձեռք բերման ծախսումների հաշվարկումը և մուտքի հաշվառումը: Պաշարների պահեստային և հաշվապահական հաշվառման տարբերակները: Նյութերի ծախսի փաստաթղթային ձևակերպումը և ծախսված նյութերի արժեքի գնահատման մեթոդները: Աճեցվող և բուլվող անասունների հաշվառման առանձնահատկությունները: Արագամաշ առարկաների շարժի հաշվառումը: Պատրաստի արտադրանքի և անավարտ արտադրության գնահատումը և հաշվառումը: Ապրանքային շարժի հաշվառման առանձնահատկությունները առևտրային կազմակերպություններում: Պաշարների գույքագրումը և հաշվեկշռային արժեքի չափումը ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Գործառնական և այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի հաշվառումը. սահմանումը և ճանաչումը: Վաճառքի գծով դեբիտորական պարտքերի հաշվառումը: Տրված ընթացիկ կանխավճարների հաշվառումը: Առհաշիվ տրված գումարների գծով ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի հաշվառումը: Այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի հաշվառումը:

Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների հաշվառումը. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների հաշվառումը: Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների հաշվառումը: Տրա-

մադրված կարճաժամկետ փոխառությունների հաշվառումը: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը: Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկման հաշվառումը:

Դրամական միջոցների հաշվառումը. Դրամական միջոցների և դրամական միջոցների համարժեքների սահմանումը: Դրամարկղային գործառնությունների հաշվառումը: Հաշվարկային, արտարժույթային և այլ բանկային հաշիվներով իրականացվող հաշվարկների հաշվառումը: Ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների, դրամական փաստաթղթերի և դրամական միջոցների համարժեքների հաշվառումը:

Եկամուտների հաշվառումը. Եկամուտների դասակարգումը: Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթի սահմանումը, չափումը և ճանաչումը: Իրացված արտադրանքի և ապրանքների հետ վերադարձումից և գների իջեցումից հասույթի ճշգրտումը: Գործառնական այլ եկամուտների հաշվառումը: Արտասովոր եկամուտների հաշվառումը: Էական սխալների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ուղղման արդյունքում ստացված նախորդ տարիների գործառնական և ոչ գործառնական եկամուտների ճշգրտման հաշվառումը:

Ծախսերի հաշվառումը. Ծախսերի դասակարգումը: Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ինքնարժեքի հաշվարկումը և հաշվառումը: Իրացման ծախսերի հաշվառումը: Վարչական ծախսերի հաշվառումը: Գործառնական այլ ծախսերի հաշվառումը: Ոչ գործառնական ծախսերի դասակարգումը և հաշվառումը: Արտասովոր ծախսերի հաշվառումը: Նախորդ տարիների ծախսերի ճշգրտման հաշվառումը: Շահութահարկի գծով ծախսերի բաժանումը ընթացիկ և հետաձգված հարկի գծով ծախսի և դրանց հաշվառումը:

Կանոնադրական կապիտալի հաշվառումը. Կանոնադրական կապիտալի ձևավորման առանձնահատկությունները և հաշվառման կարգը սեփականության տարբեր ձևերի պայմաններում: Կանոնադրական կապիտալի

շարժի հաշվառումը: Մասնակիցներից /հիմնադիրներից/ հետ գնված բաժնետոմսերի, փայերի հաշվառումը: Կազմակերպությունների էմիսիոն եկամտի ձևավորման և շարժի հաշվառումը:

Ակտիվների սկզբնական չափմանը հաջորդող գնահատումներից տարբերություններից հաշվառումը. Հիմնական միջոցների, ոչ նյութական ակտիվների, բնական ռեսուրսների վերագնահատումից առաջացած արժեքի աճի հաշվումը: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները իրական արժեքով վերաչափումից գոյացած ֆինանսական հետևանքների հաշվումը: Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափման արդյունքում ձևավորված չիրացված շահույթների և վնասների հաշվառումը:

Ֆինանսական արդյունքի հաշվառումը. Հաշվետու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթի կամ վնասի բաղադրիչները: Սովորական գործունեության եկամուտների և ծախսերի համադրման հաշվառումը: Ոչ գործառնական գործունեությունից ֆինանսական արդյունքի և արտասովոր դեպքերից ֆինանսական հետևանքի հաշվառումը: Էական սխալների ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետևանքով նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի /չծածված վնասի/ մնացորդի ճշգրտման հաշվառումը: Հաշվետու տարվա ֆինանսական արդյունքի և նրա բաշխման հաշվառումը:

Ոչ ընթացիկ պարտավորությունների հաշվառումը. Ֆինանսական գործիքների արդյունքում ձևավորվող ֆինանսական պարտավորությունների սահմանումը, դասակարգումը, ճանաչումը: Երկարաժամկետ բանկային վարկերի և փոխառությունների գծով պարտավորությունների հաշվառումը: Ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվառումը: Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով առաջացած փոխառության ծախսումների հաշվառումը: Երկարաժամկետ պարտավորությունների ռիսկայնության հետ կապված որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆի-

նանսական պարտավորությունների հաշվառումը: Ակտիվներին վերաբերող շնորհների, բացասական գույվիլի, ոչ ընթացիկ պահուստների հաշվառումը:

Ընթացիկ պարտավորությունների հաշվառումը. Կարճաժամկետ վարկերի և փոխառությունների ձեռք բերման և մարման հաշվառումը: Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի հաշվառումը: Բյուջեի պարտքերի գծով ձևավորման ընթացիկ պարտավորությունների հաշվառումը: Աշխատավարձի և աշխատակիցների հետ այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով կրեդիտորական պարտքի հաշվառումը: Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքի հաշվառումը: Այլ ընթացիկ պարտավորությունների հաշվառումը:

Ֆինանսական հաշվետվություններ. Ֆինանսական հաշվետվությունների փաթեթը և նրա տեղեկատվական նշանակությունը. Ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակը: Ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչները: Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ներկայացման կարգը: Պատասխանատվություն ֆինանսական հաշվետվությունների համար: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվող տեղեկատվությանը ներկայացվող պահանջները: Հաշվապահական հաշվեկշիռը, կառուցվածքը, բովանդակությունը և տեղեկատվական նշանակությունը: Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը և նրա հիմնական հոդվածները: Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվության տողային հոդվածները և տեղեկատվության վերլուծական նշանակությունը: Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը և գործառնական, ներդրումային ու ֆինանսական գործունեության դրամական հոսքերի մասին տեղեկատվության վերլուծական նշանակությունը:

Կառավարչական հաշվառման էությունը և կազմակերպումը. Կառավարչական հաշվառման էությունը, բովանդակությունը (կառավարչական և

արտադրական) և նշանակությունը կազմակերպության արտադրական գործունեության կառավարման համար: Կառավարչական և ֆինանսական հաշվառման նմանությունների և տարբերությունների վերլուծությունը և փոխադարձ կապը: Կառավարչական հաշվառման նպատակը, տեղեկատվության օգտագործողները, կառավարչական հաշվառման կողմից ներկայացվող տեղեկատվության բովանդակությունը, հաշվետվությունների պարբերականությունը: Կառավարչական հաշվառման կազմակերպումը և կառավարումը: Կառավարչական հաշվառման տեղը ՀՀ հաշվապահական հաշվառման համակարգի բարեփոխումների գործընթացում:

Արտադրական ծախսումների դասակարգումը և հաշվառման սկզբունքը.

Հասկացություն արտադրական ծախսումների մասին: Ծախսեր և ծախսումներ կատեգորիաների հաշվապահական բովանդակությունը: Արտադրական ծախսումների և տնտեսական ծախսերի էությունը և հաշվառման առանձնահատկությունները: Հաշվետու ժամանակաշրջանին և թողարկվող արտադրատեսակին վերագրվող ծախսերը և ծախսումները: Արտադրական ծախսումների դասակարգումը՝ հիմնական և վերադիր ծախսումների, հաստատուն և փոփոխուն ծախսումների: Արտադրանքի ինքնարժեքի ձևավորումը և տարրերը: Ուղղակի և անուղղակի արտադրական ծախսումները:

Արտադրական ծախսումների հաշվառումը. Արտադրական ծախսումների սինթետիկ հաշվառման ընդհանուր սխեման: Կառավարչական հաշվառման հաշիվների դասի ֆունկցիոնալ նշանակությունը: Ուղղակի արտադրական ծախսումների հաշվառումն ու բաշխումը: Ուղղակի նյութական ծախսումների հաշվառումը: Ծախսված նյութերի գնահատման մեթոդները: Արտադրական թափոնների հաշվառումը: Աշխատանքի վճարման գծով և սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով ուղղակի ծախսումների հաշվառումը: Այլ ուղղակի արտադրական ծախսումների հաշվառումը: Օժանդակ արտադրության ծախսումների հաշվառումը: Օժանդակ արտադրությունների փոխադարձ ծառայությունների ինքնարժեքի որոշման առանձնահատկությունները:

Անուղղակի արտադրական ծախսումների հաշվառումն ու բաշխումը:
Անուղղակի ծախսումների բաշխման բազաները:

Արտադրական ծախսումների ամփոփ հաշվառումը և արտադրանքի ինքնարժեքի կալկուլյացիան. Արտադրական ծախսումների ամփոփ հաշվառման մեթոդները: Ծախսումների հաշվառման առարկայական, պատվերային և փուլային մեթոդներով թողարկված արտադրանքի ինքնարժեքի հաշվարկումը և կատարված ծախսումների բաշխումը պատրաստի և անավարտ արտադրության միջև: Անավարտ արտադրության գնահատման մեթոդները: Ծախսումների հաշվառման նորմատիվային համակարգը: Ստանդարտ (նորմատիվային) ծախսումներով ինքնարժեքի ձևավորումը: Նորմաների փոփոխության հաշվառումը: Նորմայից շեղումների հաշվառումը: Փաստացի ինքնարժեքի որոշումը: Նորմատիվային կալկուլյացիան և շեղումների վերլուծությունը ըստ առաջացման տեղերի և պատասխանատվության կենտրոնների: Միավոր արտադրանքի ինքնարժեքի կալկուլյացիան: Կալկուլյացիայի տեսակները և տեղեկատվական նշանակությունը գնագոյացման պրոցեսում:

Ծախսումների կառավարման համակարգը. Արտադրական ծախսումների և արտադրանքի ծավալի հարաբերակցությունը: Արտադրանքի ինքնարժեքի հաշվառումը ըստ հաստատուն և փոփոխուն ծախսումների: Փոփոխուն ծախսումների հաշվառման համակարգը: Արտադրական ծախսումների, արտադրության ծավալների և ֆինանսական հետևանքների փոխ հարաբերության մարժինալ վերլուծությունը:

Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերլուծությունը. Վերլուծության նշանակությունը, խնդիրները և տեղեկատվության աղբյուրները: Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերլուծությունն ըստ կազմի ու կառուցվածքի: Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների առկայության, կազմի ու կառուցվածքի վերլուծությունը: Հիմնական միջոցների վերլուծությունը: Հիմնական միջոցներով կազմակերպության ապահովվածության վերլուծությունը: Հիմնական մջոց-

ների առկայության, կազմի ու կառուցվածքի վերլուծությունը: Հիմնական մջջոցների օգտագործման արդյունավետության մակարդակի վրա ազդող գործոնների վերլուծությունը: Ոչ նյութական ակտիվների վերլուծությունը: Ոչ նյութական ակտիվների առկայության, կազմի ու կառուցվածքի վերլուծությունը: Ոչ նյութական ակտիվները ըստ տարբեր ուղղությունների: Ոչ նյութական ակտիվների իրացվելիության, շահութաբերության և շրջանառելիության վերլուծությունը: Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծությունը: Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության, կազմի և կառուցվածքի վերլուծությունը: Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների շահութաբերության վերլուծությունը:

Ընթացիկ ակտիվների վերլուծությունը. Վերլուծության նշանակությունը, խնդիրները և տեղեկատվական աղբյուրները: Ընթացիկ ակտիվների կազմի ու կառուցվածքի վերլուծությունը: Պաշարների վերլուծությունը: Պաշարների առկայության, կազմի ու կառուցվածքի վերլուծությունը: Նյութական պաշարների վերլուծությունը: Նյութական պաշարներով կազմակերպության ապահովվածության վերլուծությունը: Արտադրական և նյութատեխնիկական մատակարարման ծրագրերի համապատասխանության գնահատումը: Նյութական պաշարների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների վերլուծությունը: Նյութատարության գործոնային վերլուծությունը: Ապրանքային պաշարների վերլուծությունը: Ապրանքային հաշվեկշռի վերլուծությունը: Արտադրանքի արտադրության վերլուծությունը: Արտադրական ծրագրի ձևավորման և կատարման վերլուծությունը: Արտադրանքի արտադրության վերլուծությունն ըստ տեսականու, կառուցվածքի, որակի և համաչափության: Արտադրանքի ծավալի վրա ազդող գործոնների վերլուծությունը: Աշխատաժամանակի օգտագործման վերլուծությունը: Աշխատանքի արտադրողականության գործոնային վերլուծությունը: Արտադրանքի աշխատատարության վերլուծությունը: Պայմանագրային պարտավորությունների կատարման վեր-

լուծությունը: Արտադրանքի իրացման վերլուծությունն ըստ առանձին շուկաների: Ծախսերի վերլուծությունը: Ծախսերի կազմի և կառուցվածքի վերլուծությունը: Ծախսերի դասակարգումը ըստ տարբեր հատկանիշների: Արտադրանքի ինքնարժեքի վերլուծությունն ըստ տնտեսական տարրերի: Ուղղակի նյութական ծախսումների վերլուծությունը: Ուղղակի աշխատանքային ծախսումների վերլուծությունը: Անուղղակի արտադրական ծախսումների վերլուծությունը: Շրջանառության ծախսերի վերլուծությունը: Իրացման ծախսերի վերլուծությունը: Վարչական ծախսերի վերլուծությունը: Արտադրանքի ինքնարժեքն ընդհանրացնող ցուցանիշների վերլուծությունը: Փոփոխուն ծախսերի վերլուծությունը: Հաստատուն ծախսերի վերլուծությունը: Ծախսերի մակարդակի նվազեցման ռեզերվների վերլուծությունը: Դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունը: Դեբիտորական պարտքերի կազմի և կառուցվածքի վերլուծությունը: Դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունը ըստ գոյացման ժամկետների և պատճառների: Դեբիտորական պարտքերի շրջանառելիության վերլուծությունը: Դրամական հոսքերի վերլուծությունը: Դրամական հոսքերի վերլուծությունը ըստ գործառնական, ներդրումային և ֆինանսական ոլորտների: Դրամական միջոցների համարժեքների վերլուծությունը:

Սեփական կապիտալի վերլուծությունը. Վերլուծության նշանակությունը, խնդիրները և տեղեկատվական աղբյուրները: Սեփական կապիտալի առկայության, կազմի և կառուցվածքի վերլուծությունը: Կանոնադրական կապիտալի վերլուծությունը: Բաժնետոմսերի շահույթբերության վերլուծությունը: Ֆինանսական արդյունքների գնահատումը: Կուտակված շահույթի վերլուծությունը: Ֆինանսական արդյունքների վերլուծությունն ըստ կազմի ու կառուցվածքի: Եկամուտների և ծախսերի վերլուծությունը: Իրացումից շահույթի գործոնային վերլուծությունը: Գործառնական այլ գործունեությունից և ոչ գործառնական գործունեությունից եկամուտների և ծախսերի վերլուծությունը: Զուտ

շահույթի բաշխման և օգտագործման վերլուծությունը:

Ոչ ընթացիկ պարտավորությունների վերլուծությունը. Վերլուծության նշանակությունը, խնդիրները և տեղեկատվական աղբյուրները: Ոչ ընթացիկ պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ կազմի ու կառուցվածքի: Ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը:

Երկարաժամկետ վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը: Երկարաժամկետ վարկերի օգտագործման արդյունավետության վերլուծությունը:

Ընթացիկ պարտավորությունների վերլուծությունը. Վերլուծության նշանակությունը, խնդիրները և տեղեկատվական աղբյուրները: Ընթացիկ պարտավորությունների կազմի ու կառուցվածքի վերլուծությունը: Ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը: Կարճաժամկետ վարկերի օգտագործման արդյունավետության վերլուծությունը: Կրեդիտորական պարտքերի վերլուծությունը: Կրեդիտորական պարտքերի վերլուծությունը ըստ գոյացման ժամկետների և պատճառների: Կրեդիտորական պարտքերի շրջանառելիության վերլուծությունը:

Ֆինանսական ցուցանիշների վերլուծությունը. Վերլուծության նշանակությունը, խնդիրները և տեղեկատվական աղբյուրները: Հաշվապահական հաշվեկշռի վերլուծական հատկությունները: Հաշվապահական հաշվեկշռի կազմի ու կառուցվածքի վերլուծությունը: Ֆինանսական գործակիցների համակարգը: Հաշվեկշռի իրացվելիության վերլուծությունը: Հաշվեկշռի տարբեր բաժինների վերախմբավորումն ըստ իրացվելիության աստիճանի: Ակտիվների իրացվելիության վերլուծությունը: Գործարար ակտիվության վերլուծությունը: Ընթացիկ ակտիվների շրջանառելիության վերլուծությունը: Շրջանառելիության փոփոխության տնտեսական հետևանքի որոշումը: Շահութաբերության վերլուծությունը: Ակտիվների շահութաբերության վերլուծությունը: Իրացման ծավալի շահութաբերության վերլուծությունը: Սեփական կապիտալի շահութաբերության վերլուծությունը: Ֆինանսական կայունության վերլուծությունը: Սեփական և փոխառու կապիտալի օգտագործման արդյու-

նավետության գնահատումը: Ֆինանսական լծակի վերլուծությունը: Սեփական ընթացիկ ակտիվների վերլուծությունը: Շահութաբերության շեմի որոշումը: Ֆինանսական կայունության պաշարի գնահատումը: Ֆինանսական դրության կարճաժամկետ կանխատեսումը:

Ֆինանսական դրության ամփոփ գնահատումը:

Անվճարունակ կազմակերպության ֆինանսական վերլուծության առանձնահատկությունները. Վերլուծության նշանակությունը, խնդիրները և տեղեկատվական աղբյուրները: Հաշվապահական հաշվեկշռի կառուցվածքի գնահատման առանձնահատկությունները: Կազմակերպության վճարունակության կորստի և վերականգնման վերլուծությունը: Մնանկացման ռիսկի վերլուծությունը Ալտմանի եղանակով: Վճարունակության մակարդակի բարելավման գծով ռեզերվների վերլուծությունը:

Աուդիտի էությունը և բովանդակությունը. Աուդիտի առաջացումը: Աուդիտի անհրաժեշտությունը: Աուդիտի էությունը: Ֆինանսական հաշվետվություններից օգտվողները: Աուդիտի նպատակները և խնդիրները: Աուդիտի անցկացման փուլերը: Ֆինանսական հաշվետվությունների ծավալը: Աուդիտի տեսակները: Աուդիտի տեղը վերահսկողության համակարգում: Աուդիտը և վերահսկողությունը:

Աուդիտորական գործունեությունը և նրա կարգավորումը. գործունեության կարգավորումը: Աուդիտում ձեռնարկատիրական գործունեության հիմնական իրավական ձևերը: Ատեստավորումը և արտոնագրումը: Աուդիտի սուբյեկտները: Փորձաքննություն և ստուգում ըստ պետական օրգանների հանձնարարության: Փորձաքննության և ստուգման կազմակերպման առանձնահատկությունները: Փորձագետ հաշվապահի պարտականությունները և իրավունքները: Աուդիտորների իրակական և մասնագիտական պատասխանատվությունը: Աուդիտորական գործունեությունը հանրապետությունում:

Աուդիտի մեթոդոլոգիական և աուդիտորական ստանդարտները. Աուդիտորական ստանդարտների նպատակները և հիմնական սկզբունքները:

Միջազգային աուդիտորական ստանդարտները: Հայաստանի Հանրապետության աուդիտորական ստանդարտների բովանդակությանը ներկայացվող պահանջները:

Աուդիտորական ստուգման ռազմավարությունը. Աուդիտորական ստուգման ռազմավարության որոշումը: Աուդիտի պլանավորումը: Նախապլանային նախապատրաստումը: ձեռնարկության վերաբերյալ ընդհանուր ինֆորմացիայի ստացումը: Աուդիտի նյութատարության որոշումը: Աուդիտորական ռիսկի գնահատումը: ներքին վերահսկողության համակարգի գնահատումը: Փորձագետների աշխատանքի օգտագործումը:

Աուդիտորական եզրակացություն. Աուդիտորական հաշվետվության կառուցվածքը և ձևերը: Աուդիտ որական եզրակացությունների տեսակները: Տեղեկատվություն ղեկավարների համար: Աուդիտորական հաշվետվության կազմման թվականը, իրադարձություններ հաշվեկշռի ֆինանսական հաշվետվություններից հետո:

Ֆինանսական արդյունքների հաշվետվությունների կազմման ճշտության ստուգումը. Արտադրանքի իրացումից ստացված հասույթի ձևավորման ճշտության ստուգումը: Արտադրության և իրացման ծախսերի ձևավորման ճշտության ստուգումը /ուղղակի ծախսերի, աշխատավարձի և սոցիալական ապահովագրության, արտադրության նախապատրաստման և յուրացման, ընդհանուր արտադրական և ընդհանուր տնտեսական, ատևորային ծախսերի/: Շահույթի ձևավորման ճշտության ստուգումը: Իրացման արդյունքների արտացոլման ճշտության որոշումը: Շահույթի օգտագործման ճշտության ստուգումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Սարգսյան Ա.Զ., Համբարձումյան Ռ.Պ., Սարգսյան Գ.Ա., Հաշվապահական հաշվառում: Ուս. Ձեռնարկ. Երևան: Տիգրան Մեծ, 2009. - 524 էջ
2. Սարգսյան Ա.Զ., Պողոսյան Մ.Բ., Կառավարչական հաշվառում: Ուս. ձեռնարկ. Երևան: Տնտեսագետ, 2009. - 167 էջ

3. Սարգսյան Ա.Ջ., Սարգսյան Ա.Հ., Մարջանյան Ա.Մ., Ֆինանսական հաշվառման հիմունքները /Երևան: Տնտեսագետ, 1999. - 164 էջ
4. Մովսիսյան Թ.Հ., Հաշվապահական հաշվառում. Երևան: ԹՄ Աուդիտ ՓԲԸ, 2015. - 484 էջ
5. Աուդիտ: Ու.ձեռնարկ/ Ա.Ջ. Սարգսյան, Կ.Ա.Առաքելյան, Ս.Ծ.Ղազարյան, Ա.Կ.Առաքելյան, Եր. Տիգրան Մեծ. 2008. - 160 էջ
6. Բայադյան Ա.Հ., Ֆինանսական վերլուծություն: Ուսումնական ձեռնարկ /Երևան: Լիմուշ, 2013. - 294 էջ
7. Գասպարյան Ն., Զուրաբյան Կ., Սահակյան Հ., Հաշվապահական հաշվառում: Ու. ձեռնարկ. Եր.: ՀՈՒՄԿ կրթական հիմնադրամ, 2012. - 160 էջ
8. Կիրակոսյան Գ.Ե., Սարգսյան Ա.Ջ., Ճուղուրյան Ա.Գ., Ավետիսյան Է.Հ., Մենեջմենթի ֆինանսական տեղեկատվություն: Ե.: ԱԱԱԱ, 2005. - 474 էջ:
9. Հարությունյան Ա., Հովհաննիսյան Հ., Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստում: (Ուսումնական ձեռնարկ) / Ե.: ԱԱԱԱ, 2002. - 450 էջ
10. Հարությունյան Ա., Հարությունյան Ա., Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստում-2: Ու. ձեռնարկ. Երևան: ԱԱԱԱ, 2003. - 442 էջ
11. Հարությունյան Ա., Հովհաննիսյան Հ., Ֆինանսական հաշվառման հիմունքներ: Ու. ձեռնարկ. Եր.: «ԱԱԱԱ», 2005. - 452 էջ
12. Ճուղուրյան Ա.Գ., Աբրահամյան Ա.Գ., Սարգսյան Ա.Ջ., Վարդանյան Ա.Ս., Զաքոյան Է.Վ., Կարապետյան Թ.Գ., Հաշվապահական հաշվառումը բանկերում: Ու. Ձեռնարկ. Երևան: Հեղ. հրատ, 2003. - 301 էջ
13. Ճուղուրյան Ա.Գ., Գասպարյան Կ.Է., Հաշվապահական հաշվառումը հանրային հատվածում. Երևան: Էդիթ Պրինտ, 2012.-104 էջ
14. Ճուղուրյան Ա.Գ., Կառավարչական հաշվառում: Ու. ձեռնարկ Երևան: Տնտեսագետ, 2005. - 403 էջ
15. Ճուղուրյան Ա.Գ., Հարկային հաշվապահություն: (Ուսումնական ձեռնարկ). Երևան: Ա.հ., 2001. - 104 էջ
16. Մովսիսյան Թ.Հ., Փաստաթղթավորում: Հաշվապահական հաշվառման վարման ձևեր. Երևան: Զանգակ-97, 2003. - 351 էջ
17. Սահակյան Հ., Զուրաբյան Կ., Ֆինանսական հաշվառում: Ուսումնական ձեռնարկ / Երևան: ՀՈՒՄԿ հիմնադրամ, 2008. - 132 էջ
18. Սարգսյան Ա., Մարջանյան Ա., Ոչ ընթացիկ ակտիվների հաշվառումը. - Եր., Տնտեսագետ, 2003. - 152 էջ
19. Սարգսյան Ա.Ջ., Առաքելյան Ա.Կ., Կառավարչական վերլուծություն: Ուսումնական ձեռնարկ /Երևան: Տիգրան Մեծ, 2011. - 128 էջ.
20. Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներ

21. Кондраков Н.П. Бухгалтерский учет. Уч. пособие. М.:Инфра М, 2011.848с.
22. Аудит: учебник / В.П. Суйц. — Москва: КноРус, 2015. — 287 с.
23. Теория бухгалтерского учета : учебник / Т.М. Рогоуленко, С.В. Пономарева. — Москва: КноРус, 2016. — 172 с.
24. Лытнева Н.А., Малявкина Л.И., Федорова Т.В., Бухгалтерский учет. М.: Инфра-М., 2013. – 512с.
25. Бухгалтерский учет и анализ: учебник и практикум для прикладного бакалавриата / Г. В. Шадрина, Л. И. Егорова. М.: Юрайт, 2015. 429 с.
26. Лебедева Е.М., Бухгалтерский учет. Уч. пособие. М.: . 2012. 304с.
27. Миславская Н.А., Поленова С.Н., Бухгалтерский учет. Учебник. М.: Дашков и Ко. 2012. – 592с.
28. Гомола А.И., Кириллов В.Е., Кириллов С.В., Бухгалтерский учет. Учебник. М.: Академия. 2013. – 480с.
29. Бухгалтерский учет и анализ: учебник/ О. А. Агеева, Л. С. Шахматова. - М.: Юрайт, 2015. -509 с
30. Арнс Э.А., Лоббек Дж. К. Аудит. М Финансы и статистика 1995г. 560с
31. Савицкая, Г.В. Экономический анализ: учебник / Г.В. Савицкая. – 12-е изд., доп., испр. – М.: Новое знание, 2006. – 679 с.
32. Теория экономического анализа: учебник / А. Д. Шеремет. - 2-е изд., дополненное. - Москва: Инфра-М, 2010. - 367 с
33. Ковалев В.В., Ковалев Вит. В. Анализ баланса или как понимать баланс. М.; - Проспект. 2012. – 784с.
34. Фельдман И.А., Бухгалтерский учет. Учебник. М.: Юрайт. 2014. – 288с.
35. Баканов М. И., Мельник М. В., Шеремет А. Д., Теория экономического анализа. Учебник.- М.: Финансы и статистика, 2005, — 536 с.
36. Селезнева, Н.Н. Финансовый анализ. Управление финансами: уч. Пособие / Н.Н. Селезнева, А.Ф. Ионова. М.: Юнити-Дана, 2005.–639 с.
37. Басовский, Л.Е. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: учеб. пособие / Л.Е. Басовский, Е.Н. Басовская. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 366 с.
38. Крылов, Э.И. Анализ финансовых результатов, рентабельности и себестоимости продукции: учеб. пособие / Э.И. Крылов. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 720 с.

7. ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վիճակագրության առարկան, մեթոդը և խնդիրները. Վիճակագրական գիտության զարգացման փուլերը և նրա առարկան: Վիճակագրության մեթոդը և նրա հիմնական առանձնահատկությունները: Վիճակագրական գիտության կառուցվածքը, նրա հիմնական ճյուղերը: Վիճակագրության կապը մյուս գիտությունների հետ: Վիճակագրական օրինաչափություններ և ցուցանիշներ: Վիճակագրության խնդիրները շուկայական հարաբերությունների ձևավորման և զարգացման ժամանակաշրջանում: Վիճակագրության կազմակերպումը ՀՀ-ում և մյուս երկրներում: Միջազգային վիճակագրական օրգանները:

Վիճակագրական դիտարկում. Վիճակագրական դիտարկումը որպես հետազոտության սկզբնական փուլ: Վիճակագրական դիտարկման ձևերը, տեսակները և եղանակները: Վիճակագրական դիտարկման օբյեկտը և միավորը: Դիտարկման նպատակը, պլանը և ծրագիրը: Վիճակագրական դիտարկման կազմակերպական հարցերը: Դիտարկման օրգանները:

Վիճակագրական խմբավորումներ, աղյուսակներ, գրաֆիկներ և բաշխման շարքեր. Վիճակագրական խմբավորումների էությունը և տեսակները: Խմբավորվող հատկանիշի ընտրության սկզբունքները: Խմբավորումների տեսակները: Խմբերի թվի և խմբավորման միջակայքի որոշումը: Երկրորդվող խմբավորումներ: Վիճակագրական աղյուսակը և նրա տարրերը: Վիճակագրական աղյուսակների տեսակները: Վիճակագրական աղյուսակների ենթակայի կառուցման և ստորոգյալի մշակման սկզբունքները: Վիճակագրական գրաֆիկների էությունը և տեսակները: Գրաֆիկական մեթոդի օգտագործումը սոցիալ-տնտեսական հետազոտություններում: Բաշխման շարքեր, դրանց էությունը և հիմնական տարրերը: Բաշխման շարքերի կառուցումը ըստ որակական և քանակական հատկանիշների: Ընդհատվող և միջակայքային շարքեր: Բաշխման օրենքները:

Բացարձակ, հարաբերական և միջին մեծություններ, տատանման ցուցանիշներ. Բացարձակ մեծությունների էությունը, տեսակները և չափի միա-

վորները: Հարաբերական մեծությունների էությունը, տեսակները և հաշվարկման եղանակները: Բացարձակ և հարաբերական մեծույունների փոխկապակցությունը, նրա համայիր կիրառման անհրաժեշտությունը: Միջին մեծությունների մեթոդը որպես գիտական ընդհանրացման կարևորագույն հնարք: Միջինների տեսակները /թվաբանական, հարմոնիկական, կառուցվածքային/ և հաշվարկման եղանակները: Վարիացիայի հիմնական ցուցանիշները: Միջին թվաբանականի և դիսպերսիայի հատկությունները: Դիսպերսիայի տեսակները: Դիսպերսիաների գումարման կանոնը:

Ընտրանքային դիտարկում. Հասկացություն ընտրանքային դիտարկման մասին: Ընտրանքային մեթոդի տեսական հիմունքները: Գլխավոր և ընտրանքային համակցություններ, նրանց ընդհանրական բնութագրերը: Ընտրանքի տեսակները, գլխավոր համակցությունից միավորների ընտրման եղանակները: Ընտրանքային դիտարկման սխալները: Ընտրանքի անհրաժեշտ թվի որոշումը: Գլխավոր համակցության վրա ընտրանքային տվյալների տարածման եղանակները: Ընտրանքային դիտարկման ընդարձակ կիրառման անհրաժեշտությունը շուկայական հարաբերությունների պայմաններում:

Դինամիկայի շարքեր. Դինամիկայի շարքեր հասկացությունը, նրա տեսակները և կառուցման սկզբունքները: Դինամիկայի շարքերի վերլուծական ցուցանիշները: Դինամիկայի շարքերի միջին ցուցանիշները: Դինամիկայի շարքերի զարգացման հիմնական միտումների բացահայտման մեթոդները: Սեզոնային տատանումների վիճակագրական ուսումնասիրության մեթոդները: Դինամիկայի շարքերի ցուցանիշների օգտագործումը սոցիալ-տնտեսական երևույթների կանխատեսման նպատակով:

Ինդեքսներ. Ինդեքսների բնորոշումը: Անհատական և ընդհանուր ինդեքսներ: Ագրեգատային ինդեքսներ: Միջին թվաբանական և միջին հարմոնիկ ինդեքսներ: Փոփոխուն և կայուն կշիռներով ինդեքսներ: Փոփոխուն և կայուն կազմերով ինդեքսներ: Տերիտորիալ ինդեքսներ: Ինդեքսների փոխկապակցությունը: Երևույթների դինամիկայի վերլուծության ինդեքսային մեթոդը:

Երևույթների փոխկապակցության ուսումնասիրությունը. Կապերի տեսակները: Արդյունքային և գործոնային հատկանիշներ: Կապերի ուսումնասիրման վիճակագրական մեթոդները: Կապերի ուսումնասիրման վերլուծական խմբավորումների մեթոդը: Կապերի ուսումնասիրման հաշվեկշռային և ինդեքսային մեթոդները: Կոռելյացիոն և ռեգրեսիոն մեթոդներ: Գծային և ոչ գծային ռեգրեսիա և կոռելյացիա: Մասնակի և բազմակի կոռելյացիա: Կորելյացիոն և ռեգրեսիոն հավասարումների պարամետրերի իմաստի մեկնաբանումը: կապերի սերտության չափման ցուցանիշները /Ֆեխների գործակիցը, ռանգային և կորելացիայի գործակիցները, ուղղագիծ կորելացիայի գործակիցը, կորելացիայի հարաբերություն/:

Բնակչության վիճակագրություն. Բնակչության թվի և կազմի ցուցանիշները: Բնակչության բնական և մեխանիկական շարժի ցուցանիշները: Մահացության աղյուսակները և բնակչության հեռանկարային թվի հաշվարկը:

Աշխատանքի շուկայի վիճակագրություն. վիճակագրության ցուցանիշների համակարգը: Աշխատանքային ռեսուրսների թվի, կազմի և տեղաբաշխման ուսումնասիրությունը: Զբաղվածության և գործազրկության ցուցանիշները: Աշխատողների թվի, կազմի և շարժի ցուցանիշները: Աշխատաժամանակի և աշխատատեղերի օգտագործման ցուցանիշները:

Ազգային հարստության վիճակագրություն. Ազգային հարստության հասկացությունը, նրա ծավալը և կազմը: Հիմնական ֆոնդերը/կապիտալը/, նրանց դասակարգումները և գնահատումը: Հիմնական ֆոնդերի շարժի, վիճակի և օգտագործման վերլուծությունը: Սարքավորումների հզորության և օգտագործման ցուցանիշները: Նյութական շրջանառու միջոցների կազմը և օգտագործման վերլուծությունը: Շրջակա միջավայրի և բնական ռեսուրսների վիճակագրության ցուցանիշների համակարգը:

Ազգային հաշվիների համակարգը (ԱՀՀ). ԱՀՀ-ի ծագումը և զարգացումը: ԱՀՀ-ի հիմնական հայեցակետերը և ցուցանիշները /արտադրության սահմանները, շուկայական և ոչ շուկայական արտադրություն, համախառն թ-

դարկում և միջանկյալ սպառում/։ ԱՀՀ-ի հիմնական հաշիվները։ Տնտեսվարող սուբյեկտների դասակարգումը և խմբավորումը։ Մակրոտնտեսական հիմնական ցուցանիշների հաշվարկը։ Համախառն ներքին արդյունքի /ՀՆԱ/ հաշվարկման մեթոդները։ ՀՆԱ-ի գնահատումը հաստատուն գներով։ ՀՆԱ-ի միջազգային համադրումները։

Ապրանքների և ծառայությունների արտադրության վիճակագրություն.

Ապրանքների և ծառայությունների արտադրության վիճակագրության ճյուղային առանձնահատկությունները։ Արդյունաբերական արտադրանքի հասկացությունը, նրա արտահայտության ձևերը և պատրաստության աստիճանները։ Արդյունաբերական արտադրանքի արժեքային ցուցանիշները։ Արդյունաբերական արտադրանքի դինամիկայի, տեսականու և որակի վերլուծությունը։ գյուղատնտեսության արտադրանք հասկացությունը, նրա բնահիշատակի և արժեքային ցուցանիշները։ Շինարարության, տրանսպորտի, կապի, առևտրի, հասարակական սննդի մթերումների և այլ ճյուղերի արտադրանքի ցուցանիշները։

Արտադրության և շրջանառության ծախսերի վիճակագրություն.

Արտադրության և շրջանառության ծախսերի դասակարգումը։ Արտադրանքի ինքնարժեքի մակարդակի և դինամիկայի ցուցանիշները։ Արտադրանքի 1 դրամին ընկնող ծախսերի վերլուծությունը։ Շահույթի և շահութաբերության ցուցանիշները։ Աշխատավարձի ֆոնդը և նրա կազմը։ Աշխատավարձի մակարդակի և դինամիկայի ցուցանիշները։ Աշխատուժի ծախսերի կազմը։ Շրջանառության ծախսերի վիճակագրության ցուցանիշները։ Գների և սակագների վիճակագրություն։

Ֆինանսաբանկային վիճակագրություն. առարկան, մեթոդները և ցուցանիշների համակարգը։ Ֆինանսա-տնտեսական հաշվարկների հիմունքները /տոկոսային փողեր, պարզ և բարդ տոկոսներ, ֆինանսական վճարումների հաշվարկը/։ Ֆինանսների վիճակագրության հիմնական ցուցանիշները /պետական ֆինանսների, ապահովագրության և դրամաշրջանառության

վիճակագրություն/: Ձեռնարկությունների ֆինանսների վիճակագրություն /ֆինանսական ռեսուրսների ձևավորման աղբյուրները և օգտագործման ուղղությունները: Շահութաբերության և գործարար ակտիվության ցուցանիշները: Ֆինանսական կայունության վերլուծությունը/:

Բնակչության կենսամակարդակի վիճակագրություն. Ընդհանուր պատկերացում բնակչության կենսամակարդակի ցուցանիշների համակարգի մասին: Բնակչության /տնային տնտեսությունների/ եկամուտների ցուցանիշները: Նյութական բարիքների և ծառայությունների սպառման ուսումնասիրությունը: Բնակչության եկամուտների շերտավորման ուսումնասիրության մեթոդները, աղքատության մակարդակը և սահմանները: Բնակչության կենսամակարդակի ընդհանրական ցուցանիշները: Տնային տնտեսությունների բյուջեների հետազոտությունները: Սպառողական զամբյուղի կազմման վիճակագրական մեթոդները:

Հասարակական արտադրության արդյունավետության վիճակագրություն. Հասարակական արտադրության տնտեսական արդյունավետության ցուցանիշների համակարգը: Աշխատանքի արտադրողականության մակարդակի որոշումը: Աշխատանքի արտադրողականության դինամիկայի վերլուծությունը: Արտադրության ծավալի և աշխատանքի արտադրողականության աճի վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրության վիճակագրական մեթոդները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Կոզլով Վ.Ս., Էդլիխ Յա.Մ., Դոլգուշևսկի Ֆ.Գ., Պոլուշին Պ.Ի., Վիճակագրության ընդհանուր տեսություն: Դասագիրք, Երևան: Լույս, 1982. - 528 էջ:
2. Կոստանոյան Ա.Ա., Ալեքսանյան Վ.Ռ., Վիճակագրության զարգացման ուրվագծեր: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան: Ա. հ., 2012. - 150 էջ
3. Ենգիբարյան Ն.Հ., Ազգային հաշիվների համակարգ: (Ուսումնական ձեռնարկ). Երևան: Ա. հ., 2012. - 360 էջ
4. Գևորգյան Ռ.Վ., Շրջակա միջավայրի և բնական պաշարների վիճակագրություն: Ուսումնասիրողական օժանդակ ձեռնարկ. Ե.: Ա. հ., 2010. 144 էջ

5. Հակոբյան Կ.Հ., Վիճակագրության տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան: ԵՎՐԱՍԻԱ, 2004. - 232 էջ
6. Հակոբյան Կ.Հ., Վիճակագրության ընդհանուր տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան 2006. - 112 էջ
7. Հակոբյան Կ.Հ., Վիճակագրության ընդհանուր տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ, մաս 1, 2,: Ե., 2006թ.
8. Թովմասյան Վ.Շ., Հայությունը և Հայաստանի ժողովրդագրական զարգացումը. Լոս Անջելես: Ա. հ., 1997. - 133 էջ:
9. Հակոբյան Կ.Հ. – Սոցիալ-տնտեսական վիճակագրություն, ուս. ձեռնարկ, Յունիթ 1,2. Ե., 2004թ.
10. Հակոբյան Կ.Հ., Սոցիալ-տնտեսական վիճակագրություն. Եր.: Ա.հ., 2004.
11. Հակոբյան Հ.Մ., Ազգային հարստության վիճակագրություն: Դասախ. Երևան: Տնտեսագետ, 2004. - 84 էջ
12. Համբարձումյան Գ.Հ., Հավանականությունների տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ բուհերի ուսանողների համար. Երևան: Լոյս, 1977. - 399 էջ :
13. Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն: Ուս. ձեռնարկ /Ա.Պողոսյան, Ա.Ավետիսյան, Հ.Գևորգյան: Երևան: Ա.հ., 2012.-360 էջ
14. Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն: Տնտեսագետների ու գործարարների համար /Ե. Հարությունյան, Տ. Ղազանչյան, Ն. Մեսրոպյան և ուրիշ. Երևան: Գիտություն, 2000. - 298 էջ
15. Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության խնդիրներ լուծումներով /Ա. Պողոսյան, Վ.Դավթյան, Ա.Ավետիսյան Հ.Գևորգյան. Եր.: Ա.հ., 2009. - 144 էջ.
16. Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության խնդիրներ լուծումներով /Ա. Պողոսյան, Վ. Դավթյան, Ա. Ավետիսյան, Հ. Գևորգյան. Երևան: Ա.հ., 2009. - 144 էջ.
17. Հարությունյան Ե., Ղազանչյան Տ., Մեսրոպյան Ն., Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն: Տնտեսագետների ու գործարարների համար. Երևան: Գիտություն, 2000. - 298 էջ
18. Մանասյան Մ., Մարգարյան Ռ., Աշխարհի բնակչությունը: (Հիմնախնդիրներ, հիմնադրույթներ և կանխատեսումներ). Եր., 2003. - 226 էջ:
19. Մովսիսյան Մ.Է., Ֆինանսների վիճակագրություն: Ուս. ձեռնարկ բարձրագույն ուս. հաստատությունների ուսանողների համար. Ե. Ա.հ., 2008. 300 էջ.
20. Պետրոսյան Ա.Ն., Մանուկյան Ս., Վիճակագրության ընդհանուր տեսություն: Ուս. ձեռնարկ. Երևան: Էդիթ Պրինտ, 2009. - 281 էջ

21. Պետրոսյան Ա.Ն., Վիճակագրության տեսության հիմնական բանաձևերը: Տեղեկատու. Երևան: Զանգակ-97, 2004. - 60 էջ
22. Պետրոսյան Ա.Ն., Վիճակագրության տեսություն: Եր.: , 2005. - 264 էջ
23. Պողոսյան Ա., Հավանականությունների տեսություն և կիրառական վիճակագրություն. Երևան: Տնտեսագետ, 2010. - Մաս 1. Վիճակագրություն – 105 էջ, Մաս 2. Հավանականություն – 96 էջ;
24. Պողոսյան Ա.Կ., Ալեխիսյան Ա.Մ, Գևորգյան Հ.Զ, Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն: Ուսում. ձեռն.. Ե.: Ա. հ., 2012. - 360 էջ:
25. Սոցիալ-տնտեսական վիճակագրություն: Ուս. ձեռնարկ /Հ.Կ. Հովհաննիսյան Մ.Վ. Ֆահրադյան. Երևան: Տնտեսագետ, 2000. - 456 էջ.
26. Башкатов Б.И. и др. Национальное счетоводство: Учебник. 3-е изд.-М.: Финансы и статистика, 2005г.
27. Гришин А.Ф., Кучерова Е.В. Статистические модели: построение, оценки, анализ: Уч. пособие. - М.: Финансы и статистика, 2005г.
28. Дуброва Т.А., Статистические методы прогнозирования, М., , 2003, 206с.
29. Елисеева И.И., Юзбашев М.М. Общая теория статистики: Учебник, 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2005г.
30. Ефимова Н.В. Практикум по общей теории статистики: Учебное пособие. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2006г.
31. Курс социально-экономической статистики: Учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности “Статистика”. Под ред. М.Г. Назарова. 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Омега – Л, 2006г.
32. Дрейпер М., Смит Г., Прикладной регрессионный анализ. М. 1973г., 186с.
33. Мелкумов Я.С. Социально-экономическая статистика: Учебное пособие. Инфра-М, 2008г.-236с.
34. Салин В.Н. Социально-экономическая статистика: Практикум. -М.: Финансы и статистика, 2006г.
35. Теория статистики /Под. ред. Г.Л. Громыко. М.: Инфра-М, 2009г.-476с.
36. Харченко Л.П., Ионин В.Г., Глинский В.В. “Статистика”: Учебник. ИНФРА-М., 2008г.-445с.
37. Четыркин Е.М. – Статистические методы прогнозирования, М., С, 1977г.
38. Шмойлова Р.А., Минашкин В.Г., Садовникова Н.А., Рыбакова Е.С., Статистика: учеб./ М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006г.- 272с.
39. Экономическая статистика: Учебник. Под ред. Ю.Н. Иванова. 3-е изд., перераб. и доп. ИНФРА-М, 2008г.-736с.

Ը.00.06 – ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Միջազգային տնտեսագիտության առարկան և խնդիրները. Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների (ՄՏՀ) ձևավորման պատմական նախադրյալները: ՄՏՀ-ի դասընթացի ուսումնասիրության առարկան: Տնտեսագիտության տեսությունը որպես ՄՏՀ-ի դասընթացի ուսումնասիրության մեթոդաբանական հիմք: ՄՏՀ դասընթացի տեղը տնտեսական գիտությունների համակարգում: ՄՏՀ խնդիրները: ՄՏՀ-ի իրացման մեխանիզմը: ՄՏՀ-ի զարգացման փուլերը, օբյեկտները և սուբյեկտները: ՄՏՀ-ի հիմնական ձևերը, համակարգերը և դրանց փոխադարձ կապը: ՄՏՀ-ի զարգացման ժամանակակից առանձնահատկությունները: ՄՏՀ-ի պետական և միջպետական կարգավորումը: ՄՏՀ-ի տեղը և դերը ազգային տնտեսությունների զարգացման գործում: Տնտեսական փոխադարձ կախվածությունը: Ազգային և միջազգային տնտեսական անվտանգությունը: Տնտեսական կյանքի միջազգայնացման խորացումը և ՄՏՀ-ը: Աշխարհատնտեսական կապերի զարգացման ժամանակակից միտումները:

Աշխատանքի միջազգային բաժանումը. Աշխատանքի միջազգային բաժանումը որպես աշխատանքի հասարակական բաժանման բարձրագույն ձև: Աշխատանքի միջազգային բաժանման էությունը և օբյեկտիվ բնույթը: Աշխատանքի միջազգային բաժանման նախադրյալները: Աշխատանքի միջազգային բաժանման փուլերը: Աշխատանքի միջազգային բաժանման դրսևորման ձևերը: Արտադրության միջազգային մասնագիտացման և կոոպերացման էությունը, դրանց ձևերը և զարգացման ուղղությունները: Արտադրության միջազգային մասնագիտացման և ազգային տնտեսությունների զարգացման հիմնախնդիրները: Միջազգային արտադրական կոոպերացումը և կոոպերատիվ կապերի կարգավորման մեթոդները: Համատեղ ձեռնարկությունները որպես միջազգային կոոպերացման յուրահատուկ ձև:

ԳՏԱ և աշխատանքի միջազգային բաժանման խորացումը: Տնտեսական կյանքի միջազգայնացումը: Աշխատանքի միջազգային բաժանման արդյունավետությունը և դրա մակարդակը բնութագրող հիմնական քանակական և որակական բնութագրիչները: Աշխատանքի միջազգային բաժանման հիմնական միտումները ժամանակակից պայմաններում: Աշխատանքի միջազգային բաժանման մասին դասական և ժամանակակից տեսությունները: ՀՀ մասնակցությունը աշխատանքի միջազգային բաժանմանը:

Համաշխարհային տնտեսությունը որպես միջազգային տնտեսական հարաբերությունների զարգացման առաձնահատուկ փուլ. Համաշխարհային տնտեսության ծագման պատմական նախադրյալները: «Համաշխարհային տնտեսություն» հասկացությունը: Համաշխարհային տնտեսության անցած փուլերը մինչ իր վերջնական ձևավորումը և վերջնական ձևավորումից հետո: Համաշխարհային և ազգային տնտեսությունների միջև փոխհարաբերությունների ձևավորումը: Համաշխարհային արտադրության կառուցվածքը: Համաշխարհային արտադրության զարգացման և տեղաբաշխման միտումները: Համաշխարհային տնտեսության մեջ տեղաշարժերը 20-րդ դարի 2-րդ կեսի և 21-րդ դարի սկզբին: Արտադրության և փոխանակության ոլորտների միջազգայնացումը և ՄՏՀ-ն: Ժամանակակից համաշխարհային տնտեսությունը և շուկայական հարաբերությունները: Աշխարհատնտեսական կապերի նոր ձևերի կիրառումը: Համաշխարհային տնտեսության կառուցվածքը: Աշխարհի երկրների տարբերակման (դասակարգման) հիմքում դրված հատկանիշները և ցուցանիշները: Արդյունաբերապես զարգացած երկրները: «Մեծ ութնյակի» առաջատար դերը համաշխարհային տնտեսության մեջ: Նոր ինդուստրիալ և զարգացող երկրները: Սոցիալ-տնտեսական վերափոխումները նախկին սոցիալիստական երկրներում: Համաշխարհային տնտեսության զարգացման հիմնական օրինաչափությունները: Երկրների տնտեսական զարգացման մակարդակների հավասարեցման միտումը: Բաց տնտեսության կազմավորումը որպես

համաշխարհային տնտեսության զարգացման օբյեկտիվ հիմք: Արտաքին գործոնների ազդեցության ուժեղացումը ազգային տնտեսությունների զարգացման վրա: Աշխարհի էներգա-հումքային, պարենային և շրջակա միջավայրի պահպանման համամարդկային հիմնախնդիրները ներկա պայմաններում: Գլոբալ միջազգային համագործակցությունը: Տիեզերքի և համաշխարհային օվկիանոսի յուրացումը որպես գլոբալ համագործակցության կարևորագույն ուղղություն:

Միջազգային առևտրի տեսությունները. Մերկանտիլիզմը որպես արտաքին առևտրի հետ կապված հարցերի լուսաբանման առաջին փորձ: Ադամ Սմիթի բացարձակ առավելությունների տեսությունը: Դավիթ Ռիկարդոյի համեմատական առավելությունների տեսությունը: Ազատ առևտրի սկզբունքը: Ջոն Ստյուարտ Միլի տեսակետը միջազգային առևտրի մասին: Համեմատական առավելությունների տեսության զարգացումը Հեքտեր-Օհլինի կողմից: Ամերիկացի տնտեսագետ Լեոնտի պարադոքսը: Հեքտեր-Օհլինի տեսության օգտագործումը ժամանակակից պայմաններում: Համեմատական առավելության տեսության զարգացումը Պ.Սամուելսոնի կողմից: Միջազգային առևտրի երկրնտրանքային (ալտերնատիվ) տեսությունները: Մ.Պոզների տեխնոլոգիական խզման տեսությունը: Արտադրանքի կենսացիկլի տեսությունը: Մասշտաբի էֆեկտի (արդյունքի) տեսությունը: Մ. Պորտերի «մրցակցային առավելությունների» տեսությունը:

Միջազգային առևտրի էությունը, կառուցվածքը և զարգացման միտումները. Միջազգային առևտուրը ՄՏՀ-ի համակարգում: Արտաքին առևտրի անհրաժեշտությունը: Արտահանում և ներմուծում: «Արտաքին առևտրի ապրանքաշրջանառություն» և «առևտրային հաշվեկշիռ» հասկացությունները: Միջազգային առևտրի ծագման և զարգացման հիմնական նախադրյալները: Միջազգային առևտրի դինամիկան և դրա վրա ազդող գործոնները: Համաշխարհային առևտրում երկրների մասնակցության մակարդակը բնութագրող ցուցանիշները: Արտահանման և ներմուծման արժե-

քային բազան: Համաշխարհային գներ: Երկրների առանձին խմբերի և առանձին զարգացած երկրների արտաքին առևտրի աճի միտումները: Միջազգային առևտրում երկրների մասնակցությունը: Համաշխարհային առևտրի աշխարհագրական, ճյուղային և ապրանքային կառուցվածքը: Զարգացող երկրների (այդ թվում նոր ինդուստրիալ երկրների) տեղը համաշխարհային առևտրում: Համաշխարհային շուկայի կազմավորումը, էությունը, ծագման պայմանները և բնորոշ գծերը: Առաքման բազիսային պայմանները: Առևտրական տերմինների մեկնաբանման միջազգային կանոնները («Ինկոտերմս-2000»): Ապրանքային բորսաները և համաշխարհային առևտուրը: Առևտրա-տնտեսական դաշինքների տեղը համաշխարհային առևտրում: Ժամանակակից միջազգային առևտրի հակասությունները: Համաշխարհային շուկայի մրցունակության բարձրացման հիմնական գործոնները: Միջազգային առևտրի ժամանակակից երեք կենտրոնների (ԱՄՆ, ԵՄ, Ճապոնիա) միջև առևտրական հարաբերությունների զարգացման առանձնահատկությունները:

Արտաքին առևտրի պետական քաղաքականությունը. Արտաքին առևտրի քաղաքականության էությունը: Ազատ առևտրի կամ բաց դռների քաղաքականությունը: Հովանավորչությունը (պրոտեկցիոնիզմը) և դրա դրսևորման ձևերը: Ազատ առևտրի և հովանավորչության քաղաքականությունների զուգակցումը:

Արտաքին առևտրի կարգավորումը. Մաքսատուրքը որպես արտաքին առևտրի սակագնային կարգավորման հիմնական գործիք: Սակագների գործառույթները: Մաքսատուրքերի դասակարգումը: Ներմուծման քվոտան որպես սակագնային կարգավորման միջոց: Արտաքին առևտրի ոչ սակագնային սահմանափակումների էությունը և դրանց դասակարգումը: Արտաքին առևտրի քանակական սահմանափակումները (քվոտավորում և լիցենզավորում): Քվոտայի տեսակները: Էմբարգո (բեռնարգելք): Արտահանման կամավոր (հոժարակամ) սահմանափակումները:

Արտաքին առևտրի կարգավորման ֆինանսական մեթոդները (սուբսիդավորում, վարկավորում և դեմպինգ): Արտաքին առևտրի կարգավորման ոչ տնտեսական մեթոդները: Առևտրի և սակագների գլխավոր համաձայնագիրը (ԳԱՏՏ): Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությունը (ԱՀԿ): Համաշխարհային Մաքսային կազմակերպությունը (ՀՄԿ):

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտուրը. ՀՀ արտաքին առևտրային ռեժիմը: ՀՀ արտաքին առևտրի ապրանքային կառուցվածքը, դինամիկան և աշխարհագրությունը: ՀՀ արտաքին առևտրի պետական կարգավորումը: Հայաստանի Հանրապետությունն ու Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությունը:

Ազատ տնտեսական գոտիները. Ազատ տնտեսական գոտիների էությունը և ձևավորման նպատակները: «Ազատ տնտեսական գոտիներ» հասկացության մեկնաբանությունները: ԱՏԳ-երի բնորաշ գծերը: ԱՏԳ-ի գործունեության պայմանները և դրանցում գործող արտոնությունները: Ազատ տնտեսական գոտիների տեսակները: Առևտրային (ազատ մաքսային գոտիներ, բոնդային պահեստներ, ազատ նավահանգիստներ, առևտրա արտադրական գոտիներ), արդյունաբերա-արտադրողական (ներմուծմանը փոխարինող, արտահանման կողմնորոշում ունեցող գոտիներ, արդյունաբերական պարկեր, գիտաարտադրական պարկեր), տեխնիկո-ներդրողական (տեխնոպոլիսներ, տեխնոպարկեր, նորամուծական կենտրոններ), սերվիսային (օֆշորային, բանկային և ապահովագրական, զբոսաշրջության ծառայությունների) գոտիներ: Համալիր և միջազգային ազատ տնտեսական գոտիներ: Ազատ տնտեսական գոտիների ձևավորման համաշխարհային փորձը: Ազատ տնտեսական գոտիների ձևավորման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում:

Ծառայությունների միջազգային առևտուրը. «Ծառայություն» և «ծառայությունների միջազգային առևտուր» հասկացությունը: Ծառայության, որպես ապրանքի, առևտրի առանձնահատկությունները: Ծառայությունների միջազգային առևտրի դինամիկան և կառուցվածքը: Ծառայություն-

ների հիմական արտահանողներն ու ներմուծողները: Ծառայությունների դասակարգումը: Բիզնեսի հետ կապված ծառայությունները: րանսպորտային ծառայությունների դերն ու նշանակությունը ծառայությունների համաշխարհային շուկայում:

Զբոսաշրջության դերը ՄՏՀ-ի համակարգում: Համաշխարհային զբոսաշրջային շուկայի զարգացման միտումներն ու առանձնահատկությունները: Զբոսաշրջության սոցիալ-տնտեսական մշակութային, բնապահպանական և քաղաքական դերն ու նշանակությունը: ՀՀ զբոսաշրջության արդի վիճակը և զարգացման հեռանկարները:

Տեղեկատվական ծառայությունները, դրանց մատուցումը ինտերնետ ցանցի միջոցով: Գովազդային ծառայությունները: Ֆինանսական ծառայությունները և դրանց դերի բարձրացումը ծառայությունների համաշխարհային շուկայում:

Կապի դերը ՄՏՀ-ի համակարգում: Կապի միջազգային ծառայությունների ձևերը: Կապի միջազգային ծառայությունների տեսակները և դրանց ընտրության չափանիշները: Միջազգային կապի աշխատանքների կազմակերպման և կառավարման մեթոդները: Միջազգային կապը կարգավորող միջազգային համաձայնագրերը ու կազմակերպությունները, դրանցում ՀՀ մասնակցությունը: Ծառայությունների միջազգային առևտրի պետական և միջազգային կարգավորումը:

Միջազգային ինժինիրինգային ծառայությունները. «Միջազգային ինժինիրինգ» հասկացությունը և ինժեներատեխնիկական ծառայությունները: Խորհրդատվական, տեխնոլոգիական և շինարարական ինժինիրինգը: Ինժեներատեխնիկական ծառայությունների միջազգային փոխանակության զարգացումն ու դրա նշանակությունը: Ինժեներատեխնիկական ծառայությունների միջազգային պայմանագրերի պայմանները: Ինժինիրինգային ծառայությունների վճարման կարգը: Ինժինիրինգային ծառայությունների միջազգային փոխանակության կազմակերպումը: Մասնագիտացված ինժինիրինգային ֆիրմաները: Ռեինժինիրինգ:

Միջազգային վարձակալական ծառայությունները. Միջազգային վարձակալական գործառնությունների էությունը: Միջազգային վարձակալության ձևերը. լիզինգ, հայրինգ, չարտեր: Ֆինանսական լիզինգը և դրա իրականացման մեխանիզմը: Ընթացիկ լիզինգ: Միջազգային վարձակալության պայմանագրերի հիմնական պայմանները: Ֆինանսական լիզինգի պայմանագրի պայմանները: Մատակարարման կարգազիրը: Ընթացիկ լիզինգի պայմանագրի պայմանները: Միջազգային վարձակալական գործառնությունների առանձնահատկությունները ժամանակակից պայմաններում: Միջազգային վարձակալական գործառնությունների կազմակերպման ձևերը: Մասնագիտացված լիզինգային ֆիրմաները: Վերազգային կորպորացիաների լիզինգային դուատոր ընկերությունները: Վերազգային բանկերի լիզինգային ֆիրմաները: Արդյունաբերական, շինարարական և միջնորդ լիզինգային ֆիրմաները:

Կապիտալի միջազգային միգրացիան. Կապիտալի արտահանումը և աշխատանքի միջազգային բաժանումը: Կապիտալի արտահանման շարժառիթները: Կապիտալի միջազգային միգրացիայի դասական, նորդասական և արդի մեկնաբանությունները: Կապիտալի միջազգային միգրացիայի գործընթացներին երկրների մասնակցության ցուցանիշները: Կապիտալի միգրացիայի ձևերը և դրանց տնտեսական բնութագիրը: Պետական և մասնավոր կապիտալի միջազգային միգրացիան: Ձեռնարկատիրական կապիտալի միգրացիան: Օտարերկրյա ուղղակի ներդրումները (ՕՈւՆ) և դրանց տնտեսական գնահատականը: Օտարերկրյա պորտֆելային ներդրումները (ՕՊՆ) և դրանց տնտեսական գնահատականը: Փոխատվական կապիտալի միգրացիան: Միջազգային տնտեսական կազմակերպությունները և փոխատվական կապիտալի շարժի կարգավորումը: Կապիտալի միջազգային շարժի պետական կարգավորումը: Արտահանող և ներմուծող երկրների տնտեսության վրա կապիտալի միգրացիայի տնտեսական գնահատականը: Կապիտալի միջազգային միգրացիայի դրական ուղղվածության էվոլյուցիան:

ՕՈւՆ-երի ներգրավման անհրաժեշտությունը ՀՀ տնտեսության զարգացման և կառուցվածքային բարեփոխումների գործում: ՕՈւՆ-երի ներգրավման միջավայրի գնահատումն ու բարելավման ուղիները: ՀՀ ՕՈւՆ-ների կարգավորման իրավական դաշտը (ռեժիմը): ՕՈւՆ-ների ներգրավման միջկառավարական համաձայնագրերը: ՀՀ-ում ՕՈւՆ-ների ճյուղային կառուցվածքը, դրանց իրացման արդյունավետությունը, վերահսկողությունը և ներտարածաշրջանային տեղաբաշխումը: Ենթակառուցվածքային ոլորտի զարգացումը որպես ՕՈւՆ-ների ներգրավման գործոն:

Վերազգային կորպորացիաները որպես միջազգային տնտեսական հարաբերությունների սուբյեկտ. Միջազգային կորպորացիաների ձևերը, բնորոշ գծերը և զարգացման միտումները:

ՎԱԿ-երի էությունը: ՎԱԿ-երը որպես ՄՏՀ-ի սուբյեկտ: ՎԱԿ-երի առաջացման պատճառները և բնորոշ գծերը: ՎԱԿ-երի մասնաճյուղերը, դուստր և ասոցացված ընկերությունները: Ֆինանսարդյունաբերական խմբերը համաշխարհային տնտեսության համակարգում: ՎԱԿ-երի զարգացման փուլերը: ՎԱԿ-երի գործունեության ընդլայնմանը նպաստող գործոնները: ՎԱԿ-երի գործունեության ժամանակակից առանձնահատկությունները: ՎԱԿ-երի տեխնիկական քաղաքականությունը: ՎԱԿ-երի դրական և բացասական կողմերը: Տրանսֆերտային (ներֆիրմային) գներ: ՎԱԿ-երը և գլոբալացման ժամանակակից փուլի առանձնահատկությունները: ՎԱԿ-երի գործունեության առանձնահատկությունները զարգացող երկրներում: ՎԱԿ-երի գործունեությունը և դրանց զարգացման հեռանկարները Հայաստանի Հանրապետությունում: ՎԱԿ-երում ուղղակի ներդրումների վերաբերյալ տեսությունները:

Աշխատուժի միջազգային միգրացիան (ԱՄՄ). Աշխատուժը որպես արտադրության գործոն: Աշխատուժի միջազգային միգրացիան որպես միջազգային տնտեսական հարաբերությունների ձև: Աշխատուժի միգրացիայի էությունը, պատճառները, ձևերը, մասշտաբները և հիմնական ուղղությունները: Աշխատուժի միջազգային շուկան որպես համաշխարհային շուկայի բաղկա-

ցուցիչ մաս: Աշխատուժի ձգողության համաշխարհային կենտրոնները: Աշխատուժի միջազգային միգրացիայի դրական և բացասական հետևանքները: Բարձր որակավորում ունեցող աշխատուժի միջազգային միգրացիան («ուղեղների արտահոսք») և դրա սոցիալ-տնտեսական հետևանքները դոնոր և ռեցիպիենտ երկրներում: ԱՄՄ ժողովրդագրական, ազգային և կրոնական հետևանքները: ԱՄՄ ազդեցությունը երկրի վճարային հաշվեկշռի վրա: ԱՄՄ պետական, տարածաշրջանային և միջազգային կարգավորումը: Ռեէմիգրացիայի պետական խթանումը: ԱՄՄ արդի միտումները: ԱՄՄ տեսությունները: ՀՀ մասնակցությունը ԱՄՄ գործընթացներին: ՀՀ-ում աշխատուժի միգրացիայի կարգավորումը որպես սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրների լուծման միջոց:

Տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանցումները. Տեխնոլոգիական գիտելիքների միջազգային փոխանակության էությունն ու ձևերը: Գիտատեխնիկական գիտելիքների միջազգային առևտրի առանձնահատկությունները արդի պայմաններում: Տեխնոլոգիական առաջադիմության Զ. Հիքսի մոդելը: Տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանակության մեխանիզմը: Տեխնոլոգիաների փոխանցման ձևերը: Արտոնագրերի համաշխարհային շուկան: Լիցենզիաների միջազգային առևտուրը և դրա առանձնահատկությունները: Լիցենզիաների միջազգային փոխանակության համաձայնագրերի բովանդակությունն ու ձևերը: Լիցենզիոն վճարումներ: Տեխնոլոգիաների փոխանցման ծավալի գնահատականը:

Միջազգային տեխնիկական աջակցություն: Միջազգային տեխնիկական աջակցության ծրագրերը: Տեխնոլոգիական գրանտներ, տեխնիկական աջակցության համաֆինանսավորում, երկկողմանի և բազմակողմ տեխնիկական աջակցություն: Տեխնոլոգիաների միջազգային փոխանցումների միջպետական կարգավորումը:

Արժույթային հարաբերությունների էությունը և դերը ՄՏՀ համակարգում.

Արժույթային համակարգը որպես արժույթային մեխանիզմի և արժույթային

հարաբերությունների ամբողջություն: Ազգային, տարածաշրջանային և համաշխարհային արժույթային համակարգերը: Ազգային և համաշխարհային արժույթային համակարգերի հիմնական տարրերը, դրանց բնութագիրը:

Համաշխարհային արժույթային համակարգի էվոլյուցիան. Համաշխարհային արժույթային համակարգի էվոլյուցիան: Ոսկու ստանդարտը: Ոսկե-դեվիզային ստանդարտը: Բրետոն-Վուդսյան արժույթային համակարգի բնորոշ գծերը: Յամայկայի արժույթային համակարգը: Արժույթային հարաբերությունները և արժույթային քաղաքականությունը: Արժույթային քաղաքականության առանձնահատկությունները արդյունաբերապես զարգացած և զարգացող երկրներում: Եվրոպական արժույթային համակարգի ձևավորման նախադրյալները: Եվրոպական արժույթային համակարգի զարգացման փուլերը: «Եվրոպական արժույթային օձ» հասկացությունը: Եվրոպական արժույթային միավորի ձևավորումը: Արժույթային համագործակցության եվրոպական ֆոնդը: Եվրոպական արժույթային միության ձևավորման սկզբունքները: Միասնական եվրոպական արժույթի (Euro) ընդունման մեխանիզմը:

Արժույթային փոխարժեքը: Միջազգային արժույթային շուկաները.

«Արժույթային փոխարժեք» հասկացությունը: Արժույթային փոխարժեքի հաշվարկման եղանակները: Անվանական և իրական փոխարժեքները: Արժույթի գնանշումը՝ ուղղակի, անուղղակի, փոխարժեք: Արժույթային փոխարժեքի տեսակները ըստ ճկունության աստիճանի: Ֆիքսված արժույթային փոխարժեքի սահմանափակ լողացող և լողացող արժույթային փոխարժեքի ռեժիմները: Արժույթային փոխարժեքի վրա ազդող գործոնները և դրա կարգավորումը: Արժույթային շուկաների արժույթային գործառնությունները:

Միջազգային հաշվարկները. «Միջազգային հաշվարկներ» հասկացությունը: Միջազգային հաշվարկներում ազգային պահուստային արժույթի, միջազգային հաշվարկային միավորների և ոսկու դերը: Միջազգային հաշվարկների ձևերը: Հաշվարկների ակրեդիտիվային ձևը և դրա տարատեսակները: Ինկասո: Բանկային փոխանցում: Հաշվարկներ կանխավճարով և բաց հաշվով:

Վճարային հաշվեկշիռ. Վճարային հաշվեկշիռը որպես երկրների աշխարհատնտեսական կապերն ընդհանրացնող ցուցանիշ: Վճարային հաշվեկշռի էությունը: Վճարային հաշվեկշռի կառուցվածքը, գործոնները, անհամամասնությունների պատճառներն ու դրանց գնահատականը: Վճարային հաշվեկշռի հոդվածների դասակարգումը: Վճարային հաշվեկշռի մակրոտնտեսական կարգավորումը: Վճարային հաշվեկշռի կարգավորման տեսությունները: Միջազգային արժույթավարկային ինստիտուտների ֆունկցիաները:

Միջազգային տնտեսական ինտեգրում. Միջազգային տնտեսական ինտեգրման էությունն ու նախադրյալները: Գլոբալ և տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրում: Տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման փուլերը: Տնտեսական ինտեգրացիայի մեխանիզմը, փուլերը և նպատակները: Ինտեգրացիայի գնահատման սկզբունքները: Ինտեգրացիոն գործընթացների զարգացման արդի միտումները: Ինտեգրացիայի տնտեսական և քաղաքական հետևանքները: Զարգացած տարածաշրջանների ինտեգրման խմբավորումները: Եվրամիությունը որպես տարածաշրջանային ինտեգրման դասական օրինակ: Եվրոպական տնտեսական համագործակցության զարգացման և ընդլայնման փուլերը: Հյուսիս-ամերիկյան ազատ առևտրի համաձայնագիրը (NAFTA): Ասիա-Խաղաղօվկիանոսյան տարածաշրջանի երկրների համագործակցությունը (APEC): Հարավ-արևելյան Ասիայի երկրների տնտեսական ինտեգրումը (ASEAN): Տնտեսական ինտեգրացիան Լատինական Ամերիկայում: Աֆրիկյան տնտեսական ինտեգրացիան: Կենտրոնական և Արևելյան երկրների ինտեգրացիոն գործընթացները: ԱՊՀ ձևավորման նպատակները և խնդիրները:

Համաշխարհային տնտեսության գլոբալացումը. «Համաշխարհային տնտեսության գլոբալացում» հասկացությունը: Գլոբալացման ընդհանուր բնութագիրը: Գլոբալացման նախադրյալները: Գլոբալացման բնորոշ գծերը: ՎԱԿ-երի ազդեցությունը գլոբալացման գործընթացների վրա: Պետության դերը գլոբալացման գործընթացներում: Գլոբալացման առավելու-

թյունները և թերությունները: Տնտեսության գլոբալացման գործընթացի հակասությունները: Գլոբալացման վերաբերյալ տեսությունները: Գլոբալացման հետ կապված ժամանակակից հիմնախնդիրները: Տնտեսական ինքնավարություն և գլոբալացում: ՀՀ-ն գլոբալացման գործընթացներում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մարկոսյան Ա.Խ., Նազարյան Գ.Ա., Հախվերդյան Դ. Ն., Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ: Ու. ձեռնարկ երկու մասով. Երևան: ԵՃՇՊՀ, 2012. Մաս 1- 640 էջ, մաս 2 - 640 էջ
2. Մարկոսյան Ա.Խ., Հախվերդյան Դ. Ն., Նազարյան Գ.Ա., Հայաստանը միջազգային տնտեսական հարաբերությունների համակարգում. Երևան: ԱՌՏ, 2002. - 432 էջ
3. Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ, ուսումնական ձեռնարկ, Գ.Աղաջանյանի խմբագրությամբ, Երևան, Տնտեսագետ, 2008թ.
4. Թադևոսյան Զ.Ա., Գալոյան Դ.Ռ., Միջազգային տնտեսագիտություն. Տեսություն և քաղաքականություն: Ու. ձեռնարկ. Եր.: Ա. հ., 2015. - 448 էջ:
5. Հովակիմյան Ա.Մ., Համաշխարհային էկոնոմիկա և միջազգային տնտեսական հարաբերություններ: Ու. ձեռնարկ. Ե.: Վէլյաս պրինտ. 2013. - 398 էջ
6. Գալոյան Դ.Ռ., Տնտեսական ինտեգրման տարածաշրջանային ասպեկտները. Երևան: Ա. հ., 2014. - 294 էջ
7. Թադևոսյան Զ.Ա., Գալոյան Դ.Ռ., Միջազգային տնտեսական ինտեգրացիա. Երևան: Ա. հ., 2006. - 179 էջ:
8. Թորոսյան Թ., Գալոյան Դ., Հայրապետյան Գ., Առաքելյան Կ., Հովականյան Ն., Հայաստանի և Եվրամիության միջև առևտրատնտեսական կապերի կատարելագործումը. Երևան: Գիտություն, 2010. - 178 էջ:
9. Հովհաննիսյան Ա.Ա., Պայմանագրերի կառավարման հիմունքներ: Ու. ձեռնարկ. Երևան: ԵՃՇՊՀ հրատ., 2007. - 148 էջ
10. Նազարյան Գ.Ա., Հախվերդյան Դ.Ն., Առևտրի միջազգային կոնվենցիաները և համաձայնագրերը: Դասախոսութ. տեքստ. Ե.: Նահապետ, 2011. 176 էջ
11. Զավադյան Ա., Եվրամիության միասնական շուկա: Ֆինանսական ծառայություններ. Երևան: 2009. - 231 էջ
12. А.Киреев, Международная экономика: В двух частях, М., 1998 и 1999гг.
13. Авдокушин Е.Ф., Международные финансовые отношения (основы финансомики). М.: Дашков и Ко 2012. – 132с.

14. Авдокушин Е.Ф., Международные экономические отношения. М.: Маркетинг. 2003. – 320с.
15. Антонов В.А., Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. Учебник. М.: Юрайт. 2016. – 560 с.
16. Воронин В.П., Кандакова Г.В., Подмолодина И.М., Мировое хозяйство и экономика стран мира. М.: Финансы и статистика. 2000. – 240 с.
17. Галкин С., Ткачев В., Международные экономические отношения базовые параметры. — М.: Издательство Весь мир, 2012. — 136 с.
18. Гордеев В.В., Мировая экономика и проблемы глобализации. М.: Высшая школа. 2008. – 408 с.
19. Гусаков Н.П., Белова И.Н., Стренина М.А., Международные валютно-кредитные отношения. Учебник. - М.: ИНФРА-М, 2010. — 320 с.
20. Доменик Сальваторе, Международная Экономика, Учебник, М., 1998г.
21. Зубенко В.В., Игнатова О.В., Орлова Н.Л., Зубенко В.А., Мировая экономика и международные экономические отношения. Учебник и практикум. М.: Юрайт. 2016. – 410с.
22. Ивасенко А.Г., Никонова Я.И., Мировая экономика. Уч. пособие. М.: КНОРУС. 2016. – 640 с.
23. Кадочников Д.В., Международная координация финансово-экономической политики. История и теория. М.: Наука. 2016. – 208с.
24. Любецкий В.В., Мировая экономика и международные экономические отношения. М.: Инфра-М. 2013. – 352с.
25. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения, под редакцией Л.Н.Красавиной, Москва, 1994г.
26. Международные валютно-кредитные отношения. Учебник и практикум. Под ред. А.И Евдокимова, И.А.Макцимцева. С.И. Рекорд. - М. : Юрайт, 2016. — 335 с.
27. Международные валютно-кредитные отношения. Учебник. Под ред. Л.Н.Красавиной. - М. : Юрайт, 2015. — 543 с.
28. Международные экономические отношения, Учебник, Под редакцией А.И. Евдокимова, Москва, Проспект, 2004г.
29. Мировая экономика и международные экономические отношения. Полный курс. Под ред. А.С.Булатова. М.: КНОРУС. 2017. – 916с.
30. Мировые финансы. Учебник и практикум. В 2 томах. М.: Юрайт. 2016. Том 1 –374 с., Том 2 – 374 с.
31. Мовсесян А.Г., Огневцев С.Б., Международные валютно-кредитные

- отношения. Учебник. — М. : ИНФРА-М, 2006. — 320 с.
32. Овчинников Г.П., Международная экономика, Уч. пособие.. М.:2000. 384с.
 33. Федякина, Л. Н. Международные экономические отношения : учебник и практикум для академического бакалавриата / Л. Н. Федякина. — М. : Издательство Юрайт, 2015. — 461 с.
 34. Фигурнова Н.П., Международная экономика, Учебник.. М.: 2005. – 512с.
 35. Хасбулатов Р.И., Международные финансы. М.: Юрайт. 2016. – 566 с.
 36. Хасбулатов Р.И., Мировая экономика. М.: Юрайт. 2016. – 896с.
 37. Хасбулатов, Р. И., Международные экономические отношения : учебник для бакалавров / Р. И. Хасбулатов. — М. : Издательство Юрайт, 2014. — 912 с.
 38. Хилл я., Международный бизнес, СПб. Питер 2013. – 688с.
 39. Чеботарев Н.Ф., Мировая экономика и международные экономические отношения. М.: Дашков и Ко. 2016. – 352 с.
 40. Чеботарев Н.Ф., Мировая экономика и международные экономические отношения. М.: Дашков и Ко. 2016. – 352с.
 41. Шимко П.Д., Мировая экономика и международные экономические отношения. Учебник и практикум. М.: Юрайт. 2015. – 392с.
 42. Шимко, П. Д. Мировая экономика и международные экономические отношения : учебник и практикум / П. Д. Шимко ; под ред. проф. И. А. Максимцева. — М. : Издательство Юрайт, 2015. — 392 с.
 43. Robert J. Carbaugh, International Economics, 10th edition, 2005, by South-Western, part of the Thomson Corporation. South Western, Thomson, and the Thomson logo are trademarks used herein under license.
 44. Robert M. Dunn, Jr. George Washington University, John H. Mutti Grinnell College, International Economics, Sixth edition, First published 2004 by Routledge 11 New Fetter Lane, London EC4P 4EE , imultaneously published in the USA and Canada by Routledge, 29 West 35th Street, New York, NY 10001

Ը.00.08 – ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ.

Գծային ծրագրավորման խնդիրը (ԳԾԽ) ընդհանուր տեսքով: ԳԾ խնդրի տնտեսագիտական և երկրաչափական մեկնաբանությունները: Ուռուցիկ բազմություններ: Անջատող հիպերհարթություն: Մինկովսկու թեորեմը: Գծային հավասարումների համակարգի ոչ բացասական լուծման գոյության Ֆարկաշի թեորեմը: ԳԾ խնդրի թույլատրելի հենքային լուծումներ: ԳԾԽ Հիմնական թեորեմը: ԳԾ երկակի խնդիրների զույգ: ԳԾ երկակի խնդրի և երկակիության տեսության թեորեմների տնտեսագիտական մեկնաբանումը: ԳԾ հատուկ դասի խնդիրների: Նշանակումների, տրանսպորտային և բաշխման խնդիրներ: Լուծման պոտենցիալների եղանակը: ԳԾ խնդրի լուծման Դանցիգ-Վույֆի /դեկոմպոզիցիոն/ եղանակը: Պարամետրական և կոտորակագծային ծրագրավորման խնդիրներ: Ամբողջաթիվ ծրագրավորման խնդիրներ. լուծման Հոմորիի առաջին ալգորիթմը և «ճյուղերի-սահմանների» եղանակը: Գրաֆներ: Ցանցային դրվածքով օպտիմացման խնդիրներ: Ցանցում առավելագույն հոսքի որոնման ալգորիթմը: Դինամիկ ծրագրավորման օպտիմալության սկզբունքը և Բելմանի անդրադարձ բանաձևերը: Մի քանի փոփոխականներով ֆունկցիայի ոչ պայմանական էքստրեմումի որոշման դասական եղանակը: Մի քանի փոփոխականներով ֆունկցիայի պայմանական էքստրեմումի որոշման Լագրանժի բազմապատկիչների եղանակը և նրա տնտեսագիտական մեկնաբանությունը: Ոչ գծային ծրագրավորման /ՈԳԾ/ խնդիրներ: ՈԳԾ խնդրի լավագույն լուծման Կուն-Թակերի անհրաժեշտ պայմանները: Լուծման գրադիենտների և տուգանային ֆունկցիաների եղանակները: Ուռուցիկ և գոգավոր ֆունկցիաներ. հատկությունները: Ուռուցիկ ծրագրավորման խնդիրներ: Կուն-Թակերի թեորեմը: Ստոխաստիկ ծրագրավորման խնդիրներ և նրանց լուծման ու հետազոտման եղանակները: Մատրիցային խաղեր: Մատրիցային խաղերի

հիմնական թեորեմը: Երկմատրիցային խաղեր: Նէշի թեորեմը: Անդաշինք /ոչ կոալիցիոն/ խաղեր: Օպտիմալության սկզբունքներն անդաշինք խաղերում: Նէշի հավասարակշռության իրավիճակ: Պարետո օպտիմալություն: Կոոպերատիվ խաղեր: C - միջուկ, NM - լուծումների բազմություն: Շեպլիի վեկտոր:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՄՈՂԵԼՆԵՐ. Մոդելի հասկացությունը: Մոդելների տեսակները: Մաթեմատիկական մոդելավորում: Լեոնտևի մոդելը: Ստատիկ, դինամիկ, օպտիմիզացիոն մոդելներ: Տեխնոլոգիական պրոցես: Աքսիոմատիկան: Արդյունավետ տեխնոլոգիական պրոցես: Զարգացման հետագիծ: Զարգացման տեմպ: Նեյմանի ճառագայթ:

Էրոու-Դեբրեյի մոդելը: Հավասարակշռության գներ, հավասարակշռության վիճակ: Պարետո օպտիմալ բաշխում և այդ բաշխման ու հավասարակշռության վիճակի փոխադարձ կապը: Սարդոստայնանման մոդել: Տնտեսական դինամիկայի ցուցանիշներ: Նեյմանի մոդել:

ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄՈՂԵԼՆԵՐ. Հիմնական մակրոտնտեսական ցուցանիշների ֆունկցիոնալ փոխկապվածությունները: Գնահատման սկզբունքները և եղանակները: Արտադրական ֆունկցիաներ: Թողարկման և ծախսերի ընդհանրացված ցուցանիշներ: Կոբ-Դուգլասի, Լեոնտևի և CES արտադրական ֆունկցիաներ: Նրանց կիրառությունը մակրոտնտեսական վերլուծություններում: Ներդրումները որպես տնտեսական աճի գործոն: Ներդրումների խնդրի մոդելավորումը և ժամանակային լագը ինվեստիցիոն գործընթացում: Տնտեսական աճ: Հարրոդ-Դոմարի մոդելը և նրա մոդիֆիկացիաները: Աճի գործոնները: Էկզոգեն և էնդոգեն փոփոխականներ: Սոլոուի մոդելը և նրա մոդիֆիկացիաները: Հավասարակշռության իրավիճակ: Կուտակման «ոսկե կանոնը»: Կուտակման նորմայի օպտիմիզացիոն մոդելը: Տնտեսական աճի ժամանակակից մոդելներ: Աշխատուժի շուկայի մոդելը: Զբաղվածության կարգավորման մոդելները: Գնաճի մոդելավորումը: Ֆիլիպսի կորը: Դրամական շուկայի մոդելներ: Դրամի առաջարկի և պահանջարկի մոդելավորումը: LM կորը: Ապրանքների և ծառայությունների շուկայի մոդելներ: Մակրո-

տնտեսական հավասարակշռության մոդելավորումը: IS կորը և հարկաբյուջետային քաղաքականության ազդեցությունը IS կորի վրա: IS – LM մոդելը կարճաժամկետ հատվածում բաց և փակ տնտեսությունների համար: Մեծ և փոքր բաց տնտեսությունների մոդելը: Միջազգային առևտրի մոդելը: Ռիկարդոյի մոդելը: Էջվորդի սխեման: Արտադրական ֆունկցիաները միջազգային առևտրի մոդելներում: Մակրոտնտեսական քաղաքականության մոդելներ: Խթանող և զսպող մակրոտնտեսական քաղաքականություն: Խաղային մոդելները մակրոտնտեսական քաղաքականության մեջ: Սպառման տեսության մոդելներ: Քեյնսի սպառման ֆունկցիան և նրա մոդիֆիկացիաները: Սպառման ծավալը որոշող գործոններ: Ֆիշերի միջժամանակային ընտրանքի մոդելը: Իրացվելիության սահմանափակումները: Մոդելյանիի կենսական ցիկլի վարկածը: Ֆրիդմանի եկամտի հաստատուն լինելու վարկածը:

ՄԻԿՐՈՏԵՏԱԿԱՆ ՄՈԴԵԼՆԵՐ. Ընդհանուր օգտակարության ֆունկցիա, հատկությունները: Անտարբերության կորեր: Սահմանային օգտակարություն և փոխարինելիության սահմանային նորմա: Բյուջետային սահմանափակումներ: Օպտիմալությունն ըստ Պարետոյի: Օպտիմալ վիճակի սահմանումը: Օպտիմալ ընտրություն: Օպտիմալ բաշխմանը համապատասխանող գներ: Շուկայական հավասարակշռության օպտիմալությունը: Սպառման տեսության Սլոցկու հավասարումը: Փոխարինման և եկամտի էֆեկտ: Նորմալ և Գիֆֆինի բարիքներ, փոխադարձ փոխարինող և փոխադարձ լրացնող, արժեքավոր և ոչ արժեքավոր բարիքներ: Պահանջարկի ֆունկցիա: Պահանջարկի ֆունկցիայի մասին վարկածը և մեկնաբանումը Էջվորդի սխեմայով: Էնգելի կորեր: Պահանջարկի առաձգականությունն ըստ գների, եկամտի և խաչադիր առաձգականություն: Սահմանային եկամտի գրաֆիկական մեկնաբանումը: Վալրասի օրենքը: Գների կախվածությունը օգտակարությունից և սկզբնական պաշարներից: Ընդհանուր հավասարակշռության գոյությունը, միակությունը և կայունությունը: Երկրաչափական մեկնա-

բանությունը: Մենաշնորհային մրցակցություն, Կուռնո-Նէշի հավասարակշռություն: Մրցակցության Կուռնոյի և Ստեկեյբերգի հակազդեցության կորե-րը: Օպտիմումի և հավասարակշռության որոշումը արտաքին ազդեցությամբ տնտեսությունում և նրանց հարաբերակցությունը: Հարկեր, սուբսիդիաներ և նրանց փոխակապվածությունները: Դինամիկ տնտեսություն: Շուկայական գներ և տոկոսի նորմա: Դիսկոնտի գործակից: Դինամիկ հավասարակշռությունը: Անորոշության գործոնը տնտեսական հարաբերություններում: Պայմանական պատահական գների համակարգ: Ռիսկի գործոնը էջվորդի սխեմայում: Ռիսկի համար «պարզևատրում»:

ԲԱԶՄԱԶԱՓ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԷԿՈՆՈՄԵՏՐԻԿԱ. Բազմաչափ գլխավոր համախմբության հիմնական բնութագրիչները: Բազմաչափ նորմալ բաշխված գլխավոր համախմբությունների վեկտոր-միջինների հավասարության հիպոթեզի ստուգումը: Բազմաչափ նորմալ բաշխված գլխավոր համախմբությունների կովարիացիոն մատրիցների հավասարության հիպոթեզի ստուգումը: Մաքսիմալ ճշմարտանմանության եղանակը: Ռաո-Կրամերի անհավասարությունը: Գաղափար բաղադրիչային վերլուծության վերաբերյալ: Գլխավոր բաղադրիչների եղանակը: Դիսկրիմի-նանտային վերլուծության հիմնական խնդիրը: Դասակարգման ալգորիթմը: Փոքրագույն քառակուսիների եղանակը և այդ եղանակով ստացված գնահատականների հատկությունները: Գծային ռեգրեսիոն մոդելներ: Գծային ռեգրեսիոն մոդելների համակարգեր: Մնացորդների վերլուծություն: Դարբին-Ուոտսոնի չափանիշը: Ժամանակային շարքերի վիճակագրական վերլուծության հիմնական խնդիրները՝ տրենդի որոշումը, սեզոնայնություն, պատահական էֆեկտներ: Սահող միջիններ, ցուցչային /էքսպոնենցիալ/ հարթեցում, հաջորդական տարբերությունների կիրառություններ: Ավտոռեգրեսիոն մոդելներ: Մարկովի մոդել, Յուլի մոդել, Բոքս - Ջենկինսի և լազային մոդելներ: Ժամանակային շարքերի պարբերական /սեզոնային/ հայտնաբերման եղա-նակներ: Կանխատեսում ավտոպրոյեկցիոն մեթոդներով, Խոլտ-Ուինտերսի

մողելը: Հետազոտվող գործոնային տարածության չափերի իջեցումը և առավել ինֆորմացիա պարունակող ցուցանիշների ընտրությունը:

ԻՆՖՈՐՄԱՑԻՈՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ. Ինֆորմացիոն համակարգեր և տեխնոլոգիաներ: Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների տեխնիկական բազան: Համակարգային ծրագրային միջոցներ: Կիրառական ծրագրային միջոցներ: Ծրագրային արտադրանքի նախագծման մեթոդները: Ֆինանսական գործընթացների ժամանակ օգտագործվող ֆունկցիաները: Համակարգչային ցանցեր: Ցանցային օպերացիոն համակարգեր: Web էջերի ստեղծման տեխնոլոգիաներ: Տվյալների բազաների ղեկավարման համակարգեր: Ինտելեկտուալ համակարգեր: Էլեկտրոնային կոմերցիա և բիզնես: Կիրառական ծրագրային փաթեթների օգտագործումը տնտեսագիտության մեջ (SPSS, GAUSS, JMP, MathCad 2001):

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Սահակյան Մ.Ա., Սարգսյան Ս.Դ., Կարապետյան Ֆ.Ծ., Մաթեմատիկական ծրագրավորում: Ուս. ձեռնարկ. Երևան: 1983.-206 էջ.
2. Սարգսյան Հ.Լ., Առաքելյան Ա.Հ., Սահակյան Մ.Ա., Տնտեսական իրավիճակների մոդելավորում. Ուս.ձեռնարկ. Ե.: ԵՊՀ, 2009.-166 էջ
3. Բելլոյան Գ.Ա., Ասոյան Մ.Ք., Պատվականյան Յու.Վ., Տնտեսագիտա-մաթեմատիկական մոդելավորում և ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ: Ուսումնամեթոդ. ձեռնարկ.Ե. Ոսկան Երևանցի, 2005. 404 էջ
4. Ղուչյան Լ.Հ., Թերզյան Տ.Հ., Դավթյան Լ.Մ., Տարրական էկոնոմետրիկա: Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան: Զեսթ, 2002. - 279 էջ
5. Նալչաջյան Վ.Թ., Մաթեմատիկական ծրագրավորում և մաթեմատիկական մոդելները տնտեսագիտության մեջ: Ուումնական ձեռնարկ. Երևան: Տնտեսագետ, 2003. - 32 էջ
6. Շահվերդյան Թ.Կ., Վիճակագրական և տնտեսամաթեմատիկական խնդիրների լուծումը MS Excel-ի միջավայրում: Ե.: Ա. հ., 2012. - 68 էջ
7. Սարգսյան Հ.Լ., Տոնոյան Գ.Պ., Քոչինյան Ն.Ս., Դիսկրետ մոդելավորումը ճանաչողության և դասակարգման խնդիրներում. Ե. Զանգակ, 2015.56 էջ:

8. Համբարձումյան Գ.Հ., Հավանականությունների տեսություն: Ու. ձեռնարկ. Եր.: Լույս, 1977. - 399 էջ
9. Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն: Տնտեսագետների ու գործարարների համար / Ե. Հարությունյան, Տ. Ղազանջյան, Ն. Մեսրոպյան և ուրիշ. Երևան: Գիտություն, 2000. - 298 էջ
10. Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության խնդիրներ լուծումներով / Ա. Պողոսյան, Վ. Դավթյան, Ա.Ավետիսյան Հ.Գևորգյան. Եր.: Ա.հ., 2009. - 144 էջ.
11. Հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության խնդիրներ լուծումներով / Ա. Պողոսյան, Վ. Դավթյան, Ա. Ավետիսյան, Հ. Գևորգյան. Երևան: Ա.հ., 2009. - 144 էջ.
12. Հարությունյան Ե., Ղազանջյան Տ., Մեսրոպյան Ն., Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն: Տնտեսագետների ու գործարարների համար. Երևան: Գիտություն, 2000. - 298 էջ
13. Մովսիսյան Մ.Է., Ֆինանսների վիճակագրություն: Ե. Ա.հ., 2008. 300
14. Պողոսյան Ա., Հավանականությունների տեսություն և կիրառական վիճակագրություն. Երևան: Տնտեսագետ, 2010. - Մաս 1. Վիճակագրություն – 105 էջ, Մաս 2. Հավանականություն – 96 էջ;
15. Պողոսյան Ա.Կ., Ավետիսյան Ա.Մ, Գևորգյան Հ.Ջ, Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն: Երևան: Ա. հ., 2012. - 360 էջ:
16. Костюнин В.И., Эконометрика. Учебник и практикум. М.: 2014.286 с.
17. Гладилин А.В., Герасимов А.Н., Громов Е.И., Эконометрика. М.: Феникс. 2011. – 304 с.
18. Мхитарян В.С., Архипова М.Ю., Балаш В.А., Балаш О.С., Дуброва Т.А., Сиротин В.П., Эконометрика. Учебник. М.: Проспект.2011.384 с.
19. Носко В.П., Эконометрика. Книга 1, Части 1 и 2, Москва. Изд. Дело, 2011. – 672 с. Книга 2, Части 3 и 4, Москва. Изд. Дело, 2014. – 576 с.
20. Демидов О.А., Малахов Д.И., Эконометрика. Учебник и практикум. М.: Юрайт. – 2016. – 336 с.
21. Мельников Р.М., Эконометрика. Уч. пособие. М.: Проспект. 2016.288
22. Тимофеев В.С., Фаддеенков А.В., Щеколдин В.Ю, Эконометрика. Учебник. М.: Юрайт. 2015. – 328 с.
23. Айвазян С.А., Фантаццини Д., Эконометрика 2. Продвинутый курс с приложениями в финансах. Учебник. М.: Инфра-М. – 2015. – 994 с.
24. Теория статистики с элементами эконометрики. Практикум. Уч. пособие. Под ред. В.В. Ковалева. – М.: Юрайт, 2015. – 386 с.

25. Яковлев В.П., Эконометрика. Учебник. М.: Дошков и Ко, 2016, 384 с.
26. Зеткина О.В., Эконометрика: основы математического моделирования социально-экономических процессов: уч. пособие. Ярославль; ЯрГУ, 2013. – 124 с.
27. Кремер Н.Ш., Математика для экономистов: от арифметики до эконометрики: учебно-справочное пособие. М.: Юрайт, 2014. – 724 с.
28. Котаргин Н., Прикладная эконометрика, LAP Lambert academic publishing, 2013. – 132 s.
29. Колокольцов В.Н., Малафеев О.А., Математическое моделирование многоагентных систем конкуренции и кооперации. Теория игр для всех. Учебник. М.: Лань. 2012. – 624 с.
30. Рейзлин В.И., Математическое моделирование. Уч. пособие. М.: Юрайт. 2016. – 128 с.
31. Гусева Е.Н., Экономико-математическое моделирование: уч. пособие. М.: Флинта: МПСИ, 2016. – 216 с.
32. Васильева Л.Н., Моделирование макроэкономических процессов и систем: учебник. М.: КноРус, 2012. – 392с.
33. Степанов В.И., Терлугов А.Ф., Экономико-математическое моделирование, М.: Академия. 2009. – 112 с.
34. Алексеев Г.В., Холявин И.И., Гончаров М.В., Численное экономико-математическое моделирование и оптимизация. М.: 2014. – 272с.
35. Балдин К.В., Башлыков В.Н., Рукоусев А.В., Математические методы и модели в экономике. Учебник. М.: Флинта. 2012. – 328 с.
36. Колесник Г.В., Моделирование конкуренции в иерархических социально-экономических системах. М.: Ленанд. 2015. – 352с.
37. Гусева Е.Н., Моделирование макроэкономических процессов. Уч. пособие. М.: Флинта, 2014. – 214с.
38. Фомин Г.П., Математические методы и модели в коммерческой деятельности. М.: Инфра-М. 2009. – 640 с.
39. Абланская Л., Бабешко Л., Баусов Л., Бывшев В., Гринева Н., Ильинский А., Лабскер Л., Серегин Р., Экономико-математическое моделирование. Учебник. М.: Экзамен 2006. – 800 с.
40. Дубина И.Н., Основы математического моделирования социально-экономических процессов: учебник. М.: Юрайт. 2016. – 349с.
41. Попов А.М., Сотников В.Н., Экономико-математические методы и модели. Учебник. М.: Юрайт. 2015. 345 с.